Landsbyhistorier fra Sicilien ved Giovanni Verga

Forord til den elektroniske utgave

Dette verk af **Giovanni Verga** (1840-1922), oversatt til dansk af **Palle Rosenkrantz** (1867-1941) og med forord af **Georg Brandes** (1842-1927), er digitalisert i maj 2009 af Nasjonalbiblioteket i Oslo og tilpasset for Projekt Runeberg i december 2014 af Ralph E.

' I^VtcA/

LANDSBYHISTORIER FRA SICILIEN'

i

tGIOVANNI VERGA

LANDSBYHISTORIER

FRA SICILIEN

AUTORISERET OVERSÆTTELSE MED EN INDLEDNING

ved PALLE ROSENKRANTZ af Dr. GEORG BRANDES

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (f. HEGEL & SØN) Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover)

1899

i

!INDHOLD.

Side

Naar i Italien en Museums embeds mand forsættes til Syracusa eller en Universitetslærer til Palermo, betragter hans Kammerater blandt Fastlandsitalienerne det, som sendtes han i Forvisning. For Flertallet iblandt dem er Sicilien Verdens Ende, et ubeboeligt Land. Man træffer i Neapel selv Hertuginder, der aldrig har be-traadt Siciliens Grund. Og dog er Øen, denne vældige Trekant, de Gamles Trinakria, maaske Italiens ej'endommeligste Parti. Dens Natur er mægtig, vild og blid, højst forskelligartet paa de

forskellige Steder; dens historiske Monumenter anderledes artede end det øvrige Italiens, græske, arabiske, normanniske; dens stærkt blandede Befolkning sammensmeltet til et Hele, i Dyder og Laster ulig Kongeriget Neapels, og dens Sædersæregne som de udvikler sig paa en 0. Dens Byer er dels saadanne, der kalder en hel Verden af fjerne historiske Minder frem for Ens Erindring, som Girgenti eller Syracusa, dels helt moderne Hovedstæder, so7n ligger der i Duften af deres Havers underfidde Planter, livlige og virksomme Morgen og Aften, om Middagen dovent gennembagte af Sydens Sol.

Sicilien, den nu saa fattige og mishandlede 0, hvis Landbefolkning lider alle Sultens og Nødens Kvaler, var i Oldtiden et af Europas rigeste Lande, store og undertiden gode Tyranners Kro?igods, et Hjem for Tænkere og Digtere. Her har Platon drømt og tænkt, her skrev Teokritos sine Idyller, disse Digte, der tidt indeholder forbausende virkelighedstro og lunerige Skildringer af Folkelivet paa Øen i hans Tid. Her holdt i den tidlige Middelalder den store vantro Kejser, Frederik den Anden, Hof, samlede de ypperste Aander om sig og filosoferede og skrev Vers. En umaadelig Folkevise- og Folke-s agnsliter atur har indtil den Dag idag vidnet om Befolkningens frugtbare Indbildningskraft. Endnu i vore Dage indtager Sicilien ved sine Universiteter og sin Bogavl en fremragende Plads i Italiens aandelige Liv. Alene i Cata?iialever to af de betydeligste Repræsentanter for Italiens fremskredne Literatur, Rapisardi og Verga.

Paa en dejlig Aprildag ifjor lærte jeg GI O VANNI VERGA at kende. Efter om Morgenen at have foretaget den korte Rejse fra Taormina til Catania, hvor jeg var anbefalet og ventet, havde jeg lige faaet gjort en Smule Toilette og i Hotellets Restaurant bestilt min Frokost, da der allerede meldtes Besøg til mig. En ung Professor i Literaturhistorie traadte ind. Neppe havde jeg bedt ham tage Plads, før endnu e7i Gæst indfandt sig. Det var den unge Hertug Imbert, en lyrisk Dig ter af Rang, der, idet han hilste paa den tidligere Ankomne, smilende forestillede sig med Ordene: Ogsaa jeg er »Professoren (Lærer). Han havde neppe sat sig, for Opvarteren til min Forundring meldte endnu et tredie Besøg og aabnede Døren for en meget smuk, hoj Mand med rank Holdning, mørke Øjne og hvidt tætklippet Haar. Iden Tro, at jeg allerede havde to Universitetsprofessorer ved mit Bord, sagde jeg spøgende til den Indtrædende: » Uden Tvivl endnu en Professor P< — »feg er ikke Professor«? svarte den Fremmede, fe g er Verga.«Det var mig e7i stor Glæde at se ham. Jeg havde saa nylig med Beundring læst Noveller og Romaner af ham. — Da Herrerne tog en Vogn og kjørte ud med mig for at vise mig deres By og dens Omegn, spadserede vi længe i den smukke ojfenlige Have, hvor der nær Indgangen hæver sig en Høj, paa hvilken Bellinis Navn, en Lyra og hans berømteste Melodier i Nodeskrift vokser i Blomster mod en ensfarvet Blomsterbaggrund. Haven beherskes af en anden Høj, hvor Musiken om Eftermiddagen spiller, og hvorfra man har en dejlig Udsigt over det omliggende Landskab med Ætnas Kæmpelegem i Horisonten.

Vergas Skikkelse med dens stilfulde Holdning og den varme, dæmpede Stemme passede smukt til denne hele Atmosfære, Luftens milde Lunhed, det siciliaiiske Planteliv og denne Natur ved Ætnas Fod, som han saa tidt har beskrevet.

Vi kørte til Ruinerne af det antike Teater og vandrede rundt i dets dækkede Gange under Jorde?i. Det slog mig, at Verga skønt barnefødt her i Catania, ikke havde set dette Teater uden en eneste Gang for mange Aar siden, saa han end ikke vidste, i hvilken Gade det laa. Det beviste ikke blot den simple Kendsgerning,at man ser lidet til Mindesmærkerne i den By, man beboer; det røbede Digteren, hvis Blik ikke er vendt mod Fortiden, men som helt har fordybet sig i Nutidslivet omkri)ig ham.

løvrigt har Verga stadig delt sig mellem to Opholdssteder i sit Fædreland, Catania, hvor han har hjemme og i hvis Omegn han kender de7i menige Befolkning, som intet andet Memieske kender den, og Milano, Italie7is livligste og frem77teligste Stad, hvor ha7i har havt rig Ä7i-led7iing til at studere de højere Stæ7ider, som de fre7ntræder i ha7is Romaner, og hvor han har 7idgivet sine Sk7'ifter. Ha7i har si7i Slægt paa Siciliedj i Cata7iia og de7is Omegn. Selv er ha7i ugift. Ha7i har ikke rejst 77ieget, har hyppigere kwi været i Fra7ikrig og Schweiz. E71 e7ikelt Ga7ig har ha7i besøgt Londo7i, i7ien følte sig der ikke sy7iderlig vel tilpas, da Sproget var ha77i fre7ni7ied og ha7i hige7i ke7idte eller opsøgte. Derii7iod behersker han det fra7iske Sprog næste7i S0771 sit eget og er grundig hje7n77te i fra7isk Literatur.

Om sine eg7ie Skrifter talte Verga 77ied e7i Verde7is77ia7ids Si7npelhed og stolte Bcskede7ihed. Bla7idt a7idet berørte ha7i ogsaa det Bi7id, S0771 her forelægges de7i danske Læseverde7i i Baro7iRosenkrantz Oversættelse, en Gengivelse, der er tilvejebragt ved indtrængende Kundskab til det italienske Sprogs Ejendommeligheder og ved skarp Forstaaelse af Gmmdtekstens Aand. Denne Oversættelse ligner Originalen saa meget som Dansk kan ligne Italiensk; der bliver naturligvis altid en Afstand tilbage; men Tonen er truffet.

Denne Oversættelse bør indbringe Verga den Beimdring, som han saa fuldelig fortjener. Den lille Novelle, med hvilken Bogen aabnes, har i forskellige Bearbejdelsesformer som Skuespil og Opera baaret Vergas Navn Jorden rundt. Duse s Kunst?iernavn er bl. A. knyttet til » C'avalle ria rus tican a«. Men Novellen staar som Kunstværk himmelhøjt over de dramatiske Tekster, man har brygget af dens udadlelige Blade. Og hver eneste af disse Smaanoveller er et lille Mesterværk af Menneskekundskab, Lokalkundskab og Fremstillingskunst. Det er forbavsende som Verga, et Kulturmenneske, forstaar Siciliens halvvilde Landbefolkning og neppe mindre overraskende er hans Evne til ordknap og plastisk Skildring.

Hvad man med et Kunstudtryk har kaldt Landsby- eller Bondenovellen har vandret over Europa i mange Former. Enkelte af Blichersjyske Noveller var de første af Arten. Saa fidgte i Tyskland Immermanns »Storgaarden«., i Frankrig George Sands smaa Landsbyhistorier, i Tyskland Auerbachs lange Række af Schwarzwalder Noveller, i Norge Bjørnsons Bondefortællinger øg endelig Kellers Noveller i Schweiz. Men Vergas sicilianske Rids staar ikke tilbage for nogen af disse ypperlige Digteres ypperste Arbejder. Ingen har en fyndigere Stil, en mere knaptsluttende Form end han.

Ved Stoffernes Art — Skinsyge og saaret Æresfølelse er et hyppigt forekommende Motiv — minder Vergas Noveller undertiden en Smule om Mérimées. I disse som i hine er der kun et kort Stykke Vej fra Tanke til Handling, Udgangen er hyppig voldsom; Bøssen og Knippelen griber jævnligt ind, og det er i Regelen Kniven, der tilsidst skærer Knuden over. Ligheden beroer imidlertid kun paa de sicilianske Forholds Overensstemmelse med de korsikanske eller spanske Sæder, som Mérimée med Forkærlighed har behandlet. Kunsten her er af en helt a?iden Beskaffenhed end Mérimées.

End ikke Ordknapheden er e?isartet. Mérimée dvæler ger?ie netop ved de Forhold, som Verga betegner i et Par Linjer. Man kanikke fortælle paa mere kortfattet Maade end denne:

Hvem der turde hilse! sukkede Knøsen.

Hvis du har Lyst til at hilse paa mig, véd du, hvor jeg boer, svarede Lola.

Og Tur iddu hilste saa tidt paa hende, at Santa slog Vinduet i for Næsen af ham. Naboerne pegede smilende paa ham og rystede paa Hovedet, naar han gik forbi. Lola s Mand var paa Rejse til Marked med sine Muldyr.

Medens Mérimée har sin Glæde af Vildskaben, er det en dyb Medfølelse, som helt igennem inspirerer Verga’s Kunst. Den dirrer ge?inem alle Fortællingerne, endda den aldrig ligefrem giver sig Udtryk, Medfølelse med den umaadelige Fattigdom, med Uvidenheden, med Mishandlingen af den, der gaa for Lud og koldt Vand, med den Svage, den Forviltrede, den fortumlede Oprørske.

Tidt sætter Verga sig saa nøje ind i disse Personers Tænkemaade, at han skriver ganske i deres Aand. Et Eksempel fremfor alle er den gribende Historie om »Den røde Sandgraverdreng«. Man agte paa en Sætning som denne da Moderen fører Sønnen ned i Gruben efter at Faderen er omkommet der: »Hun græd, men Brødet skal jo fortjenes, og et Sted skal det jo komme fra« eller som denne om Sønnen: »Hanvidste, ha?i var en Snavs Knægt, og gjorde sit bedste for at blive saa slem som muligt, og skete der noget, mistede en af Arbejderne sit Værktøj, knækkede et Æsel Benet, eller styrtede der Sand ned i en af Gangene, saa vidste han, at det var hans Skyld, og han tog Prygle?ie med krummet Ryg som et Æsel og trak sit Læs videre som et Æsel.«

Ingen italiensk Fortæller taaler i vore Dage som Kunstner en Sammenligning med Verga \ visselig ikke den bløde, følsomme Salvatore Farina, hvem han har gjort den Ære at tilegne »Røverens Kæreste« i en Indledning, der kunde være bedre skrevet og som røber at Verga staar højere som Digter end som Kunstfilosof; men end ikke den Mand, der i den sidste Tid har overstraalet Verga i europæisk Ry, Gabriele d' Annunzio, kan paa nogen

Maade siges at overtræffe ham. Visselig viser han sig i sine bedste Ting (»L'In n o een te«) som en saare fin Iagttager af Sjælelivets smaa, i Regelen oversete Bevægelser. Men han er forskrækkelig uoriginal; det meget, han har læst, har saaledes smittet af paa ham, at man hellere søger til hans Forbilleder end til ham selv.Verga staar paa sin egen Grund, har sit eget Syn, og de Mennesker, han • maler, bevæger sig paa et Jordsmon, hvorover han er ubetinget Herre.

Bagnoles de l' Orne 18. Sept. 1899.

GEORG BRANDES.EN ÆRESSAG.

(Cavalleria rusticana).Turiddu Macca, Nunzias Søn, var lige kommen hjem fra Tjenesten. Hver Dag stoltserede han ned ad Gaden i sin Bersagliereuniform med den røde Fez, han lignede grangivelig en vandrende Spaamand, blot manglede han Buret med Kanariefuglene. Og Pigerne tittede paa ham med deres sorte Øjne, naar de gik til Messe med Hovedet blufærdig dulgt bag Tørklædet, og Gadens Ungdom sværmede om ham som Myg. Han havde et dejligt Pibehoved med Kongen tilhest, og naar han strøg Tændstikkerne ned ad sine Benklæder, slog han ud med Benet, som om der var en eller anden, han vilde sætte paa Porten.

Men det kunde ikke nytte noget alligevel. Mester Angelo's Lola lod sig ikke se hverken ved Messen eller ved Dansen, hun var bleven forlovet med en Fragtmand fra Licodia, en stor Mand med fire Muldyr paa Stald.Straks da Turiddu havde faaet dette at vide, var Pokker løs til at begynde med. Gud ved alt det slemme, han vilde gøre ved Licodieren, han vilde se hans Tarme, sagde han; det var det mindste — men han slog sig dog til Taals og nøjedes med at stille sig under den skønnes Vindu og synge alle de Smædeviser, han kunde.

Der skal man se, sagde Folk i Byen, Moer Nunzias Turiddu har ikke andet at tage sig til end at staa om Natten og kvidre som en ensom Hanspurv.

Endelig mødte han da Lola, som kom tilbage fra en Pilgrimsfærd til Madonna del Pericolo, og da hun saa ham, blev hun mærkelig nok hverken rød eller bleg, men lod, ligesom der slet ingenting var i Vejen.

»Det er en sjælden Lykke at se dig«, sagde han.

»Jeg har hørt, at du er kommen hjem først paa Maaneden.«

»Jeg har hørt andre Ting om dig«, svarede han. »Er det sandt, at du skal giftes med Alfio, Fragtmanden?«

»Om Gud vil«, svarede Lola og trak fornemt sin Hage tilbage i sit fine Halstørklæde.»Gud vil — det er nok dig selv, det kommer an paa — eller tror du maaske, at det er Guds Villie, at jeg skal komme hjem langvejs fra for at høre saadanne kønne Ting om dig, Lola«.

Stakkels Fyr! Han prøvede stadig paa at være rask paa det, men det kneb med Stemmen, og han gik ved Siden af Pigebarnet, medens Dusken paa hans Fez dansede ham om Ørene; hun følte ligesom Samvittighedsnag, det gjorde hende ondt at se paa hans lange Ansigt, men alligevel kunde hun ikke bekvemme sig til at tale sødt til ham.

»Ved du hvad? Turiddu«, sagde hun tilsidst, »jeg maa hellere se at komme hen til de andre. Folk vil snakke, naar de ser os gaa sammen«.

»Javist«, svarede Turiddu, »du skal jo giftes med Alfio, som har fire Muldyr paa Stald, og saa er det ikke værd, at Folk snakker. Min Moder, den Stakkel, har maattet sælge sit eneste brune Muldyr og Vignen dernede, medens jeg var Soldat. — Ja, du har naturligvis glemt de gamle Dage, da vi to havde det saa rart og stod og snakkede i Vinduet til Gaarden, og du gav mig det Tørklæde, du ved nok; det hardrukket mine salte Taarer, dér, langt borte, hvor de ikke en Gang kendte vor By af Navn. Men nu er det forbi, altsammen — altsammen forbi«.

Lola giftede sig med sin Fragtmand, og om Søndagen stod hun paa Dansepladsen og viste sine Hænder med de store Guldringe, hun havde faaet af sin Mand. Turiddu spaserede paa Gaden med Piben i Munden og Hænderne i Lommen, han prøvede paa at se ligeglad ud og skævede til Pigebørnene, men paa Bunden ærgrede han sig over

alt det Guld, Lolas Mand havde, og over hende, der lod, som hun ikke kendte ham, naar de mødtes.

»Bi du lidt — Tøjte« — snerrede han.

Lige overfor Alfio boede Cola, han havde Vigner og Penge som Snavs, det sagde Folk da, og saa havde han en Datter i Huset. Turiddu sørgede for at faa Arbejde hos Mester Cola og vimsede ud og ind i Huset og sagde smukke Ting til Pigebarnet.

»Hvorfor fortæller du ikke alt det til Lola«, sagde Santa, det hed Datteren.

»Nu er Lola en fin Dame, hun har fanget en Guldfugl«.»Naa, og jeg fortjener ikke saadan en Guldfugl?«

»Du er hundrede Gange mere værd end Lola. Jeg kender en, der, naar han ser dig, ikke gider kigge efter Lola eller alt hendes Kram. — Lola hun er ikke værd at løse dit Skobaand — det ved Gud«.

»De er sure, sagde Ræven«.

»Sig heller: de er søde, min dejligste!«

»Fingrene af Fadet«.

»Er du bange for, at jeg skal spise dig?«

»Jeg er ikke bange for Nogen«.

»Nej, jeg ved det, din Moder var fra Licodia, og du er kort for Hovedet — aah! jeg kunde spise dig — med Øjnene«.

»Spis væk — det kan ikke gøre mig noget, men ræk mig først det Bindsel herop«.

»Hele Huset, om du vil — for din Skyld alt!«

For at han ikke skulde se, hvor rød hun blev, kastede hun en Klods efter ham — hun stod med den i Haanden, og det var et Under, hun ikke ramte ham.

»Skynd dig — vi binder Vinstokke, vi skal ikke snakke Tiden bort«.»Hvis jeg var rig, vilde jeg have en Kone som dig, Santa«.

»Jeg vil ikke gifte mig for Penge som Lola, men jeg har Medgift, naar Vorherre engang sender mig en Mand«.

»Jeg ved, du har Penge, jeg ved det«.

»Naar du ved det, saa skynd dig med dit Arbejde; Faer kommer, og han holder ikke af at se mig her i Gaarden«.

Den Gamle rynkede paa Næsen, men Pigebarnet lod, som hun ikke mærkede noget. Sagen var den, at Dusken paa Bersaglierens Fez havde kildret hendes lille Hjerte og dansede stadig for hendes Øjne. Da den Gamle satte Turiddu paa Døren, aabnede Datteren sit Vindu for ham og stod og snakkede med ham hele Aftenen, saa Folk i Nabolaget ikke talte om andet.

»Jeg bliver gal for din Skyld«, hviskede Turiddu, »Søvnen og Appetiten forgaar mig«.

»Pjank«.

»Bare jeg var Kronprins, saa fik jeg dig nok«.

»Pjank«.

»Ved den hellige Jomfru! jeg kunde spise dig som Hvedebrød«.»Pjank«.

»Jeg kunde. . . .«

»Gud — dog!«

Alt det sad Lola og hørte paa hver Aften bag de store Stok-Roser, og hun blev baade rød og bleg ved det. En Dag sagde hun til Turiddu:

»Har du glemt dine gamle Venner? Du hilser ikke mere paa mig«.

»Hvem der turde hilse«, sukkede Knøsen.

»Hvis du har Lyst til at hilse paa mig, ved du, hvor jeg boer«, svarede Lola

Og Turiddu hilste saa tidt paa hende, at Santa slog Vinduet i for Næsen af ham. Naboer pegede smilende paa ham og rystede paa Hovedet, naar han gik forbi. Lola's Mand var paa Rejse til Marked med sine Muldyr.

»Paa Søndag vil jeg skrifte — i Nat har jeg drømt om sorte Druer«, sagde Lola.

— »Jeg beder dig, lad være«.

»Nej — nu kommer Paasken — og min Mand vil have at vide, hvorfor jeg ikke skrifter«.

Mester Colas Santa knælede for Skriftestolen og ventede paa sin Tur, medens Lola skriftede sine Synder. — »Dig vilde jeg ikke sende tilRom for at gjøre Bod« — mumlede hun — »bi du bare«.

Mester Alfio kom hjem med sine Muldyr og Penge paa Lommen; en smuk, ny Kjole havde han købt til sin Kone til Paasken.

»Det var pænt af dig at tænke paa din Kone, Nabo«, sagde Santa, »hun har »pyntet« dit Hus saa pænt, medens du har været borte«.

Alfio var Fragtmand, og Huen sad ham paa Snur. Da han hørte hende tale saadan om sin Kone, blev han blodrød, som stukken af en Kniv.

»I Djævlens Skind og Ben, er det Løgn, du siger, river jeg Øjnene ud af Hovedet paa dig og hele dit Slæng, saa kan I se, hvad I har at tude med«.

»Tude«, svarede Santa, »jeg græder ikke mere, siden jeg med disse mine Øjne har set Moer Nunzias Turiddu gaa ind til din Kone ved Nattetid«.

»Naa saaledes«, svarede Alfio — »Tak skal du have«.

Efter at Manden var kommen hjem, holdt Turiddu sig skjult og holdt til paa Kroen med Kameraterne. Aftenen før Paaske sad han ogspiste Pølser, Alfio traadte ind, og Turiddu forforstod, at der var noget i Vejen blot af det Blik, den anden kastede paa ham. Han lagde Gaffelen paa Tallerkenen.

»Er der noget, du vil mig, Alfio?« spurgte han.

»Ikke videre, Turiddu — det er længe siden, jeg har set dig, og jeg kunde have Lyst til at tale med dig om det, du ved nok«.

Turiddu bød ham et Glas, men han vinkede afvisende med Haanden.

»Jeg er til Tjeneste, Alfio«.

Fragtmanden slog Armen om hans Hals.

»Godt min Ven — du kan møde mig i Morgen tidlig i Kratskoven ved Canziria — saa kan vi tales ved, du forstaar mig?«

»Paa Landevejen ved Solens Opgang, jeg skal nok være der«.

Med disse Ord gav de hinanden Kysset — Udfordringen. Turiddu bed sine Tænder i Fragtmandens Øreflip; det var Tegn paa, at han skulde være paa Pletten.

Kameraterne lod Maden staa, hvor den stod, og fulgte alle som en Turiddu til hans Hjem. Stakkels Moer Nunzia sad som sædvanlig og ventede paa ham.»Moer«, sagde Turiddu, »kan du huske, da jeg skulde i Tjenesten? Dengang troede du aldrig, jeg kom hjem mere. Kys mig, Moer, som du gjorde dengang, i Morgen skal jeg paa en lang Rejse«.

Tidlig den næste Morgen tog han sin Kniv, som han havde gemt i Høet, da han drog i Tjenesten, og gav sig paa

Vej til Figenkrattet ved Canziria.

»Du store Gud! hvor gaar du hen?« hulkede Lola, da hendes Mand brød op ved Daggry.

»Kun lidt ud i Nabolaget, Lola«, svarede Alfio, »men for dig var det det bedste, om jeg aldrig kom tilbage«.

Lola kastede sig halv paaklædt ned ved sin Seng og trykkede sin Rosenkrans mod sine Læber — den hellige Rosenkrans, som Fra Bernardino havde bragt fra Jerusalem, og hun bad og bad alle de Bønner, hun kunde huske.

»Alfio«, sagde Turiddu undervejs — de gik Side om Side, Alfio var taus, og Huen bar han paa Snur — »Alfio, det er Synd af mig at lade mig slagte af dig. Imorges da jeg gik, var min gamle Moer oppe for at se mig gaa, hun sagde, hun skulde fodre Hønsene, og hendesgamle Hjerte bankede. Ved Gud, den levende Gud, Alfio, jeg slaar dig ned som en Hund for at spare min Moder for Graad«.

»Det er godt«, svarede den anden og kastede Trøjen, »det er altsaa Alvor«.

De forstod deres Sager, begge to, Turiddu fik det første Stød, men han naaede at parere det med Armen og riposterede — en fortrinlig Ripost, der traf Modstanderen i Hoften.

»Naa, Turiddu, du vil altsaa dræbe mig?«

»Jeg har sagt dig det; siden jeg saa min gamle Moder i Hønsegaarden, staar hun stadig for mine Øjne«.

»Pas paa dine Øjne«, hvislede Alfio, der krummede sig for at føre et nyt Stød.

Han bøjede sig i Dækstilling, spændt som en Fjeder, pressede sin venstre Haand mod det smertende Saar, hans Albue berørte Jorden, og som et Lyn snappede han en Haandfuld Sand og slyngede den i Øjnene paa sin Modstander.

Turiddu udstødte et Skrig, blændet og fortumlet — »jeg er dødsens«. Han forsøgte at frelse sig ved et fortvivlet Spring tilbage, men Alfio styrtede sig over ham og stødte sin Kniv i hans Underliv og derefter i hans Strube — det tredie Stød.»Tre bliver det«, hvislede han, »for mit Hus, som du har pyntet. Nu kan din Moder blive fra Hønsegaarden«.

Turiddu vaklede, greb for sig og sank sammen, Blodet strømmede frem af hans Strube, og hans sidste Ord kvaltes paa hans Læber — »Moer! — Moer!« —

*

ULVINDEN.

H øj og slank var hun, men Barmen hævede sig fast og fyldig — skøndt ung var hun ikke længer. Hendes Ansigt var blegt, som hærget af Feberen, men gennem Blegheden lyste to store, brændende sorte Øjne, og Læberne var friske og røde, vellystig-fyldige.

I Landsbyen kaldte de hende »Ulvinden«, fordi intet kunde mætte hendes Attraa. Og Kvinderne slog Kors for sig, naar de mødte hende. Alene gik hun, altid alene, skyet som var hun en Skøge, en omflakkende og farlig hungrende Ulv. Og hun drog deres Sønner og Ægtefæller til sig. med et Blik fra sine brændende Øjne og udsugede dem med sine røde, svulmende Læber, og hun kunde drage dem efter sig ved sin Kjortels Flig, om hun vilde, naar hun daarede dem med sit Blik. Og ingen Helgen kunde redde dem.Til Kirke kom Ulvinden aldrig, hverken ved Paaske eller Jul, hverken til Messe eller Skrifte. Den Guds-Mand, Præsten Angialino, ved San Maria di Jesu, havde hun daaret, saa han — en sand Herrens Tjener — havde mistet sin Vid og sin Forstand.

Og hendes Datrer, Marrichia, det stakkels Barn, en god og skikkelig Pige, græd i Løndom sine modige Taarer, fordi »Ulvinden« var hendes Moder; ingen vilde tage hende til Ægte, og dog havde hun paa Kistebunden de herligste Klæder, og Hus ogjord fik hun ogsaa saa godt som nogen Pige i Byen.

Ulvinden fattede Kærlighed til en høj, ung Knøs, der lige var vendt hjem fra Tjenesten. De slog Hø sammen i

Notarens Vænge; naar hun saa ham og tænkte paa sin Elskov, gennem-bævedes hendes Legeme som af Ild, og hendes Hjærte bankede under Linet, og naar hun kastede sit Blik paa ham, saa følte hun Kærligheds Tørst — som Jorden, der smægter efter Væde under Junisolens brændende Straaler.

Men han slog Høet, bøjet over sit Arbejde, støt og rolig.Stundom spurgte han: »Hvad vil du,

Pi na ?«

Og i de vidtstrakte, uendelige Vænger, hvor Cikaden peb, medens Solen brændte smeltende varm, bandt Ulvinden taalmodig Knippe paa Knippe, Neg paa Neg, uden at standse, uden at hvile, uden at væde sine Læber — tæt op ad ham for at følge ham, mens han bøjet over sit Arbejde slog Høet og stundom spurgte: »Hvad vil du, Pina?« —

Og en Aften, da P'olkene, trætte af den lange Dags Møje, hvilede og slumrede, medens Hundenes Hylen hørtes fjærnt over de øde Marker, og Skumringen sænkede sig over Enge, sagde hun ham det, sagde: »Dig vil jeg eje, du er smuk som Solen og sød som Honning, dig vil jeg eje«.

Men han smilede ad hende og svarede: »Du fejler — din Datter vil jeg eje, thi hun er ung og Jomfru endnu«.

Og Ulvinden skjulte sit Ansigt i sine Hænder og gik bort uden et Ord, langt bort, og vendte ikke mere tilbage til Vænget.

Men da Høsten kom, og da Arbejdet begyndte ved Oliepersen, da saa hun Nanni igen, han arbejdede tæt ved hendes Hytte, og hun

2*lukkede ikke et Øje ved Nattetid, men lyttede til Persens Knirken.

»Tag en Sæk med Oliven«, sagde hun til sin Datter, »og følg mig«.

Nanni stod ved Arbejdet, og med Skovlen skød han de modne Oliven under Kværnen, medens han raabte til Muldyret, der trak den, og med sine Tilraab skyndte paa det, naar det gik istaa.

»Du vilde ægte min Datter, Marrichia«, sagde Pina til ham.

Han saa op. »Hvilken Medgift giver du din Datter Marrichia«, spurgte han.

»Hun ejer sin Faders Klæder, og mit Hus giver jeg hende; selv ønsker jeg blot en Krog i Køkkenet, hvor jeg kan lægge en Halmsæk«.

»Er det saa, kan vi tales ved, naar Julen kommer«, sagde Nanni.

Olien og de gærende Oliven havde plettet hans Klæder og sølet hans Ansigt, og Marrichia syntes, hun ikke vilde have ham for alt i Verden.

Men Moderen greb hende haardt i Armen og førte hende til Side. idet hun hvislede mellem de sammenbidte Tænder: »Tag ham, eller jeg dræber dig«.»Ulvinden« var syg. — »Naar den Onde bliver gammel, gaar han i Kloster«, sagde Folk.

Nu strejfede hun ikke mere om om Dagen, sad ikke mere paa Tærskelen og stirrede hen for sig med straalende Øjne.

Men naar hun kastede sit Blik paa sin Datters Mand og saa skarpt og vist paa ham — saa smilede han forlegent, men bøjede sig for Madonnas Billede i Taushed og gjorde Korsets Tegn.

Marrichia sad hjemme og diede sit Barn, medens Moderen gik i Marken og arbejdede sammen med Mændene, som var hun selv en Mand. Hun lugede og hakkede og passede Kvæget; i Vingaarden beskar hun Stokkene og trodsede Vinterens Kulde som Sommerens Hede; hun arbejdede, naar Muldyrene hængte med Hovederne, og Mændene strakte sig langs Jorden som i Dvale under Hedens Aande.

Men naar Dagen led i Aftenstunden — den Tid, der er farlig for Kvinder — gik hun ene af alle over de store Sletter, over Vejenes glødende Sten, ind over de tørre Stubbe paa de uendelige Marker, der tabte sig i Taagen,

langt, langt borte, henimod det skyede Etna, hvor Himmelen mødes med Jorden i Horisonten.»Vaagn op!« sagde »Ulvinden« til Nanni, der sov med Hovedet hvilende paa sin Arm i en Grøft ved det støvede Gærde. »Vaagn op! Se, jeg bringer dig Vin for at kvæge din Strube«.

Og Nanni rejste sig halvt og saa paa hende med de søvntunge, forvildede Øjne, medens hun stod for ham, høj og slank med den fyldige, bankende Barm og de straalende Øjne, sorte som Kul.

»Nej, nej«, sagde han, »det er Aftenstund og Solen synker, det er den Stund, der er farlig for Kvinder«. Og han sukkede og vendte sit Hoved mod Grøftens Grønsvær og borede sit Ansigt dybt, dybt ned i Græsset, medens han knyttede Hænderne mod sine bankende Tindinger.

Og han rejste sit Hoved.

»Gaa, Gaa! siger jeg, og kom ikke mere til Vænget«.

Og »Ulvinden« gik. Hendes dejlige Haar bruste om hendes Hoved, og stift stirrede hun paa de tørre Stubbe ved sin F'od, med de straalende Øjne, sorte som Kul.

Den næste Dag kom hun igen, og da sagde Nanni intet — og tøvede hun med atkomme, naar Solen sank i Aftenstunden, saa ilede han henad Vejen, den stenede, øde, for at gaa hende imøde, medens Sveden brast frem paa hans Pande. — Bagefter rev han sig i sit Haar og gentog Gang efter Gang:

»Gaa, gaa! siger jeg, og kom ikke mere til Vænget«.

Marrichia græd ved Dag og Nat. Og naar Moderen bleg vendte tilbage fra Marken, Dag efter Dag, fæstede Datteren paa hende sit taare-fyldte Blik, hvori Skinsygen brændte, og hun følte sig som den Ulveunge, hun var.

»Jeg hader dig«, hviskede hun, »jeg forbander dig!«

»Ti!«, svarede Moderen.

»Skøge!«

»Ti !«

»Jeg gaar til Gensdarmen. — Nu gaar jeg — i denne Stund«.

»Gaa, om du lyster«.

Og hun gik med sit Barn paa Armen, uden en Taare, som grebet af Vanvid — for ogsaa hun elskede nu den Mand, der var givet hende mod hendes Villie, da Olien og de gærendeOliven havde plettet hans Klæder og sølet hans Ansigt.

Gensdarmen lod Nanni kalde og truede ham med Galejerne og Galgen. Og Nanni hulkede og rev sig i sit Haar: »Intet nægter jeg, og jeg vil ikke forsøge at retfærdiggøre mig — det er Djævelens Fristelse og Anfægtelse«. Og han kastede sig ned for Gensdarmens Fødder og bad om at blive bragt paa Galejerne.

»Frels mig, fri mig for dette Helvede, slut mig i Lænker og i Fængsel — lad mig aldrig se hende mere — aldrig, aldrig!«

Men »Ulvinden« svarede Gensdarmen, at Huset var hendes. »En Krog i Køkkenet, hvor jeg kan lægge en Halmsæk, har jeg forbeholdt mig, da jeg gav dem mit Hus i Medgift — jeg gaar ikke, jeg bliver«.

Kort efter blev Nanni sparket af et Muldyr. Han var Døden nær, men Præsten vilde ikke give ham Sakramentet, saalænge »Ulvinden« ikke var ude af Huset.

Saa gik hun — og hendes Datters Mand beredte sig til at vandre heden som en god Kristen. Han skriftede og nød Sakramentet med alle Tegn paa Anger og Ruelse, saa Naboerog de, der kom til for at se ham, græd af Rørelse ved hans Dødsseng.

Og bedre havde det sikkert været for ham, om Herren havde taget hans Sjæl, nu, inden Djævelen kom tilbage og fristede ham og foer ham i Legeme og Sjæl, da han blev karsk igen.

»Lad mig i Fred«, sagde han til »Ulvinden«,

»for Himlens Skyld! lad mig i Fred. Jeg har

set Døden under Øjnene. Marrichia, den Stakkel,

gaar fra Forstanden af Sorg. Hele Sognet ved

det, det er bedst baade for dig og mig, at vi «

aldrig ses«.

Og han vilde have blindet sit Syn for ikke at se ind i »Ulvindens« brændende Øjne, som hun fæstede paa ham, saa han mistede Herredømmet over sig selv, fortabte sin Sjæl og sit Legeme. Hvordan skulde han slippe ud af den Trolddomskreds! Han lod læse Sjælemesser og kaldte Gensdarmen og Præsten til Hjælp. Han skriftede ved Paasketider og kastede sig i Støvet for Kirkens Dør i Bod og Bøn, og da »Ulvinden« vendte tilbage og fristede ham, saa sagde han til hende:

»Ved den Højestes Navn! om du søger mig i Vænget, jeg dræber dig«.»Dræb mig kun«, svarede hun, »hvad skader det mig — men uden dig kan jeg ikke leve«.

Og da han saa atter saa hende komme i det Fjerne, midt gennem de grønnende Vænger, saa slap han sit Arbejde og greb med sin Haand Øksen, der stod ved Elmens Fod. »Ulvinden« saa ham komme, bleg, med fordrejede Træk og stirrende Øjne, mens Øksens Blad lynede i Solskinnet, og hun standsede ikke sine Fjed, hun sænkede ikke sit Blik, men gik frem mod ham for at møde ham. I de udstrakte Hænder bar hun Knipper af røde, straalende Valmuer, og hendes sorte Øjne hvilede paa ham med brændende Attraa.

»Saa far da til den evige Forbandelse«, stammede Nanni — — — —J ELI.J eli vogtede Heste i Tebidi.

Da han var tretten Aar gammel, gjorde han Bekendtskab med den unge Hr. Alfonso, Gods ejerens Søn, de var lige gamle de to og blev gode Venner. Jeli var kun en lille Praas, han naaede knapt til Bugen af Blanca, den gamle, hvide Hoppe, der bar Klokken om Halsen og førte de andre Heste an.

Men alligevel var han altid paa Færde i Øst og Vest, i Bjerg og Dal, hvor Hestene græssede, der sad han stiv og strunk overskrævs paa en Klippespids eller magelig til Sæde paa en stor Sten med Benene trukne op under sig. Der gik saa den unge Hr. Alfonso ud for at træffe ham, naar han var paa Landet, og han forsømte det aldrig; men hver Dag, Gud Herren lod Solen gaa op over Tebidi, mødtes de to, og den unge Herre delte troligsin Chocolade med Jeli, medens denne paa sin Side gav ham sit Bygbrød og den Frugt, som han stjal hos Naboerne.

Til at begynde med kaldte Jeli naturligvis Alfonso »Eccellenza« efter god siciliansk Sæd, men efter at de en skønne Dag havde været alvorlig i Totterne paa hinanden, besegledes deres Venskab og blev fast og inderligt.

Jeli lærte sin Stalbroder at klavre i Træerne efter Skadereder, højt op i Toppene, højere end selve Klokketaarnet i Licodia, lærte ham at ramme en Spurv i Flugten med et Stenkast og springe op paa Ryggen af de halvvilde Heste med et eneste Spring, et Tag i Manken paa den første, der kom forbi, og saa op med et Sæt uden at bryde sig om Plagenes forbitrede Vrinsken eller deres fortvivlede Sidespring. Saa gik det i Gallop hen over Markerne med flagrende Manke, medens Vinden strøg hen over Kløveren og Hestene vrinskede paa Græsgangene. Det var herligt.---

Især om Sommeren hen paa Eftermiddagen, naar Varmen spredte sit hvide Silkeslør over grønnende Enge under den blaahvide Himmel, medens Faarekyllingen peb i Vængerne og Stubmarken dampede af Hede.Eller ved Vintertid, naar Himlen hvælvede sig klar og blaa, medens Mandeltræets nøgne Grene skælvede i Nordenvindens Sus, og de frosne Veje klang under Hestenes Hovslag.

Og under Sommerens tunge Himmel som under Vaarens klare Blaa lød Lærkens glade Trille i det straalende Solskin.

Men ved Aftentide — om Sommeren — naar Mørket sænkede sig blidt og langsomt som en skærmende Kaabe

vævet af Taagens Traade, naar Høet stod fodhøjt duftende, og Insekternes Summen klang sørgmodigt ensformigt gennem Luften, da hørtes Jelis Fløjten Juhi — Juhi — Juhi — en Dobbeltone altid ens, der kaldte Dyrene sammen.

Og Aftenstunden selv kalder, den kalder Minderne frem, Minderne om Tider og Begivenheder, om alle disse smaa Enkeltheder, hvis Kæde danner selve Livet. Erindringer fra Jul og Set. Hans og om Glæde og Sorg, og Øjet dugges af Taarer, og Blikket vendes mod de klare Stjerner i det Høje, der smiler og funkler og kaster deres Straalers milde Skær over den sukkende Menneskehed, som en mild Regn over tunge Hjerter.Alt dette kendte Jeli ikke noget til, let i Sind og brun om Kind stod han paa Højens Top og lod sin kaldende Fløjten høre: Juhi — Juhi — Juhi — saa drev han Kobbelet sammen med Kalden og Stenkast og drev den til Stalden oppe bag Kors-Højen.

Altid var han i Bevægelse, han klavrede paa Skrænterne mod Dalen og raabte Alfonso an, forpustet, men med lydelig Stemme, eller bad ham kalde paa Hunden eller kaste en Sten efter den blank-brune Plag, der gik sine egne Veje og ikke vilde holde Trit med de andre. Sommetider fik han ham til at skaffe sig Naal og Traad hos Lia, Forpagterens Kone dernede fra Dalen.

Jeli var ferm til Naalen, al Slags Arbejde kunde han lave med den, og i sin Lærredstaske havde han Bundter af smaa Klude, med dem lappede han sine Ærmer og sine Bukser, Hestenes Manker flettede han sirligt med Straa, og med Kridt, som han fandt i Dalene, rensede han sit hvide Halstørklæde, der lunede om hans Hals i Kulden.

Han kunde alting, og naar han blot havde sin Taske over Skulderen, trængte han til ingen og intet i den vide Verden, hvor han saa var:i Kratskovene ved Resecone eller paa vildsomme Stier over Sletterne ved Caltagirone.

Forpagterens Kone Lia plejede at sige om ham: Jeli, den lille Hestevogter, har hele sin Tid været alene derude, det er Hestene, der har opdraget ham, og det er derfor, han er Karl for sin Hat og kan klare sig selv.

Og Jeli trængte heller ikke til nogen, men alle paa Godset havde gerne gjort noget for ham, for han var en tjenstvillig Knægt, og der var altid noget, han kunde tjene Folk med. Lia bagte Brød for ham af simpel Kærlighed til Næsten, og han flettede Vidiekurve til hendes Æg og skar Garnvinder af Rør eller snittede andre Smaasager til Gengæld. »Dyrene er gode ved ham,« sagde Lia, »de er ogsaa gode ved hverandre, vi skal alle hjælpe hverandre, hvor vi kan, med Venlighed.«

I Tebidi kendte alle ham fra lille af, da

\

han knap naaede til Halen af Hestene, der græssede paa Sletten derude ved »Bærestolen«, som de kaldte Højen, og han var i Virkeligheden vokset op under deres Øjne, uagtet ingen saa ham til daglig, naar han strejfede om med sine Heste i Øst og Vest. Han var kommen med Regnen, ogjorden havde taget imod ham,som det hedder med et gammelt, siciliansk Ord, og han var en af dem, der hverken har Hjem eller Forældre. Hans Moder tjente i Vizzini, og hende saa han kun en Gang om Aaret ved Set. Hans Tid, naar han gik til Marked med Plagene.

Den Dag, hun døde, kom de og hentede ham, det var en Lørdag Aften, og om Mandagen kom Jeli tilbage til Kobbelet, saa den Husmand, der havde taget hans Tur hos Hestene, knap satte en Dag til af sit Arbejde, men den stakkels, lille Fyr var dog saa forstyrret og bevæget, at han lod Føllene slippe ind i Sæden.

»Halløj, Jeli,« raabte saa Lias Mand, Agrippino, over til ham, »din fordømte Knægt, har du Lyst til at føle en Knippel over Ryggen, saa skal jeg ... .«

Og Jeli sprang efter de spredte Føl og drev dem en efter en henimod Højen, men for Øjet havde han kun sin Moder, som hun laa der med det hvide Klæde over Hovedet uden at tale, stum og kold.

Plans Fader var Kohyrde ved Ragoleti paa den anden Side af Licodia, der hvor Feberen er til at faa billig — som P"olk fra Egnen plejede at sige. Men i Sumpene, hvorFeberen raser, bliver Køerne fede, og de faar ikke Feber.

Jeli holdt derfor til under aaben Himmel Dag ud og Dag ind det hele Aar ved Don Ferrante, i Indhegningerne ved

Commenda eller i Dalene ved Floden Jacitano, og Jægere eller Vejfarende, der skød Genvej, saa ham her strejfe om som en herreløs Hund.

Men det gjorde ham ikke noget, han var vant til at færdes med Hestene og fulgte dem paa deres Vej Skridt for Skridt, naar de gnavede Kløveren for deres Fod, og Fuglene trindt om ham kredsede i deres lette Flugt. Og medens Solen gik sin langsomme, sikre Vej over Himmelbuen, indtil Skyggerne forlængedes og sluttelig svandt bort, fik han Tid til at betragte Skyerne, som Vinden jog med, saa de dannede sære Bjerge og Dale; paa den Maade lærte han at kende Blæsten, der gaar forud for Uvejr, og Skyernes Farve, naar Sne er i Vente. Alt havde sit eget Udseende, sin egen Betydning, og der var altid noget at høre eller se hver eneste Time paa Dagen.

Og ved Solnedgang fik han Fløjten frem og spillede mod den synkende Sol. Men den sorte Hoppe nærmede sig til Stedet, hvor han

3*sad, og træt af at tygge den friske Kløver stillede den sig foran ham og saa paa ham med sine store, tankefulde Øjne.

Kun paa de store, øde Heder ved Passani-tello følte han sig tung i Sindet, der ude hvor hverken Busk eller Krat vokser, og hvor ikke en Fugl flyver i den hede Tid.

Hestene flokkedes i Grupper med ludende Hoveder og søgte Skygge hos hverandre, og i de lange Dage, naar de tærskede paa Agerlandet, faldt den stærke Solstraalevarme over den stille Hede, uforandret og kvælende seksten Timer i Træk.

Men der var Foder nok, og Hestene gik der gerne, Drengen beskæftigede sig saa med andre Ting, han lavede Bure af Rør til Faare-kyllinger, snittede Træpiber og flettede Kurve af Siv; ved Hjælp af fire Grene kunde han danne sig et skærmende Halvtag, naar Nordenvinden jog lange Rækker af sorte Ravne gennem Dalene, eller naar Solen sved Cicadernes Vinger og Markens Straa; han stegte Agern over et Baal af Kvas og ristede de store Brødskiver over Ilden, naar de begyndte at mugne; thi naar han var ude ved Passanitello ved Vintertid,var Vejene saa slette, at der kunde gaa fjorten Dage, uden at en levende Sjæl kom forbi.

Alfonsos Forældre havde Raad til at klæde ham i Bomuld fra Top til Top, men alligevel misundte han Jeli hans Lærredstaske, hvori han havde alle sine Sager, Brød, Løg, en lille Flaske med Vin, det hvide Halstørklæde, Kludebundterne med Traaden, de store Naale og Blikbøssen med Fyrtøjet, men mest misundte Alfonso ham dog den brogede Plag med den krusede Pandedusk. Onde var dens Øjne rigtignok, og Tænder viste den som en bidsk Hund, naar Nogen vilde op paa den, men Jeli kunde sætte sig op paa dens Ryg og klappe og stryge den, og den kom af sig selv hen til ham for at høre, om han havde noget at sige den.

»Lad den Brogede være,« sagde Jeli til sin Stalbroder, »der er ikke noget ondt i den, men den kender dig ikke, skal jeg sige dig.«

Da Scordu fra Bucchiera hentede den calabresiske Hoppe, som han havde købt paa Set. Hans Markedet paa Vilkaar, at den skulde blive i Kobbelet til Vinhøsten og have Fødender, blev det galt med den brogede Plag, der paa den Maade kom af med sin Moder. Det var sørgelig at se, hvor den søgte til Fjæld-skrænterne med klagende Vrinsken og Mulen mod Vinden. Jeli løb efter den og kaldte med stærke Raab, og Plagen standsede, lyttede og spidsede urolig sine Øren, mens den slog med Halen. — »Det er, fordi de har taget Moderen fra den,« sagde Jeli alvorligt, »nu maa vi passe paa, for den kan godt finde paa at styrte sig ned i Afgrunden, jeg ved fra mig selv, hvordan det er, for jeg var ogsaa helt fra det, da min Moder døde.«

Men da saa Plagen begyndte at faa Lyst til Kløveren, og Humøret begyndte at komme igen, sagde Jeli: »Se saadan gaar det, lidt efter lidt glemmer den Sorgen. — Den bliver ogsaa en Gang solgt, Heste bliver til for at sælges ligesom Faarene for at slagtes og Skyerne for at give Regn. Det er bare Fuglene, der ikke er til for andet end synge og flagre, saa lang Dagen er.«

Tankerne kom ikke hos ham i ordnet Række, fordi han sjældent havde Nogen at snakke med, derfor skyndte han sig ikke at give sine Tanker Udtryk i Ord, men de fødteslangsomt i hans Hjerne og skød Knop ligesom Kvisten i

Solskin.

»Ogsaa Fuglene« — kom det saa — »maa søge Føden, og naar Sneen dækker Jorden, dør de af Hunger.«

Saa tænkte han sig lidt om og sagde saa til Alfonso:

»Du har det ligesom Fuglene, men om Vinteren kan du sidde i Kakkelovnskrogen og bestille ingenting.«

Saa svarede Alfonso, at han gik i Skole og lærte noget, og Jeli gjorde store Øjne og var lutter Øre, naar den Anden læste for ham, medens han med et mistroisk Blik betragtede Bogen og ham, der læste, med en let Blinken i Øjenlaagene, ligesom hos Husdyrene, naar de spændt lytter til Menneskers Tale.

Han holdt af Vers, det var, lige som om de fyldte hans Øren med Velklang, som en Sang, han ikke forstod, saa rynkede han sine Bryn, spidsede sin Mund, og det saa ud, som om det arbejdede stærkt inde i hans Hoved.

Han nikkede med en betænksom Mine og kløede sig i sit krusede Haar med et forslagent Smil om sine Læber.Og naar Alfonso gav sig til at skrive for ham for at vise, hvor meget han forstod sig paa, kunde Jeli staa i Timevis og se til og lige med et kaste et mistænksomt Blik til den Anden. Han kunde slet ikke fatte, hvordan man saadan kunde gentage paa et Stykke Papir det, han eller Alfonso sagde, ja endogsaa Ting, som slet ikke var sagt — og saa endte han gerne med at se fiffig og forslagen ud.

Ethvert nyt Indtryk slog ham til at begynde med, vakte hos ham den samme halvvilde Mistænksomhed som hos den brogede Plag. Men alligevel var der egentlig ikke noget, der forbavsede ham, og havde Nogen fortalt ham, at inde i Byen kørte Hestene rundt i Gaderne i Kareter, vilde han have hørt derpaa med det uforstyrrelige, orientalske Udtryk og den Ligegyldighed, der forlener den sicilianske Almue med en vis Værdighed.

Han ligesom forskansede sig bag sin Uvidenhed, som var det hans Styrke i hans Fattigdom. Naar det fattedes ham paa Grunde, sagde han bare: det ved jeg ikke, jeg er fattig — og det sagde han med det samme haardnakkede Smil, der skulde være fiffigt.Han havde bedt Alfonso skrive Navnet Mara paa en Lap Papir, som han havde fundet, Gud ved hvor, og stukket til sig; han samlede alting op og puttede det i sin Taske, hvor han saa fandt det paa Jorden. Og en Dag efter længe at have staaet stille som hensunken i Eftertanke sagde han med den dybeste Alvor i Tone og Mine:

»Alfonso — jeg har en Kæreste.«

Trods al sin Lærdom maabede Alfonso ved disse Ord.

»1°) jeg har,« sagde Jeli, »hun hedder Mara og er en Datter af Agrippino, der boede hernede og nu bor i Marineo dernede i den store Gaard i Dalen, som du kan se fra »Bærestolen«.«

»Skal hun være din Koner«

»Ja, naar jeg bliver stor og kan tjene seks Unzer om Aaret i Løn. Men hun ved ikke noget om det endnu.«

»Hvorfor siger du det ikke til hende?«

Jeli rystede paa Hovedet og faldt i Tanker, saa ledte han Lappen med Navnet frem af Bunken og gav sig til at studere den omhyggeligt.

»Der staar virkelig Mara,« sagde han, »det siger Don Gesualdo og Fra Cola ogsaa, jeghar spurgt ham derom, en Gang han var herude at søge efter Bønner. Naar man kan skrive, fortsatte han, kan man putte saadan et Ord i en Æske, og man kan ogsaa sende det langt bort fra det ene Sted til det andet.«

»Hvad vil du egentlig med den Lap?« spurgte Alfonso, »du kan jo ikke læse den alligevel.«

Men Jeli trak paa Skuldrene og gemte Lappen med Skriften som en Helligdom mellem sine Klude og Strimler.

Jeli havde kendt Mara lige fra Barn. Første Gang, de mødtes, var de røget i Totterne paa hinanden; de plukkede Brombær i Dalen paa Hegnet. Pigebarnet syntes, hun var paa sit eget og greb fat i Drengen som i en Tyv. Saa slog de løs paa hinanden som føre Karle uden at sige et Ord, men lidt efter lidt blev de begge trætte.

»Hvad hedder du?« spurgte Mara.

Jeli var den mindst civiliserede, han vilde ikke sige, hvem han var.

»Jeg hedder Mara, Agrippino derhenne er min Fader, han har hele Gaarden her i Forpagtning.«Saa slap Jeli hende, og hun gav sig straks til at samle op af Bærrene, medens hun af og til kastede et stjaalent Blik paa sin Modstander.

»Derhenne ved Broen er der dejlige Brombær,« sagde hun, »de er saa store, og Hønsene spiser dem alligevel.«

Jeli traskede af nok saa stille, -medens Mara stod og kiggede efter ham, til han blev borte bag Egekrattet, saa snurrede hun rundt og løb lige hjem.

Men fra den Dag af begyndte deres Bekendtskab, og det varede ikke længe, før de blev gode Venner. Mara gik ned til Broen med sit Haandarbejde, og Jeli drev sine Heste langsomt ned til Skraaningerne ved Brigant-Højen. Til at begynde med turde han ikke rigtig nærme sig hende og kiggede lidt langt efter hende paa Afstand, men lidt efter lidt nærmede han sig forsigtig, ligesom en Hvalp, der er vant til Stenkast. Jeli betragtede opmærksom det svære Strikkearbejde, som Maras Moder havde givet hende med paa Vejen, og hun paa sin Side undrede sig over de kunstige Linier, som Jeli snittede i sin Stok. Saa gik de fra hinanden, uden at sige et Ord, saasnartde kom i Nærheden af Huset, og Mara løb, saa Skørterne slog om hendes smaa, stumpede Ben. t

Naar saa Figenerne modnedes, mødtes de i de tætte Figenskove og plukkede og spiste de modne Frugter, saa lang Dagen var. Og de strejfede rundt under de hundredaarige Hasseltræer, som Jeli rystede, saa Nødderne haglede ned om Ørene paa dem, medens Mara jublede og fyldte sit Forklæde. Saa listede hun afsted saa forsigtig, saa forsigtig for ikke at tabe Nødderne og rokkede som en gammel Kone, naar hun gik. *

Saa kom Vinteren med Kulde og Slud, og Mara holdt sig hjemme. Ved Aftentide kunde hun se Flammerne fra de Baal, som Jeli tændte der oppe ved Bærestolen eller paa Maccas Høj, naar han krøb sammen med Hestene og søgte Læ mod Kulden for ikke at fryse ihjel som de smaa Mejser, man kunde finde en Vintermorgen paa Dørtærsklen. Og Hestene trængte sig om Ilden og slog med Halerne og strøg sig op ad hverandre for at holde Varmen.

Men i Marts svang Lærken sig over Sletterne, og Spurvene kvidrede paa Taget, medens Buskene grønnedes og skød deres Knoppermod den varmende Sol. Saa sprang Mara ud i Engene til Jeli, hvor Blomsterne bredte deres farverige Blade over det bløde, friske Græs, og Træerne strakte deres Kroner mod Himlen. Jeli trængte ind mellem Torne og Krat som en Støver efter Solsorte-Reder, og Fugleungerne saa paa ham med deres smaa, runde Øjne, ligesom Peberkorn. Saa fandt Børnene smaa Harekillinger og tog dem til sig og bar dem i deres Klæder for at varme dem, de stakkels, smaa Dyr var næsten nøgne og bevægede de lange Øren uroligt frem og tilbage. De drev rundt i Markerne med Hestene og gik efter Høstfolkene i Engene, medens Hestene blev staaende for at græsse. Og om Aftenen gik de hver til sit uden at sige saa meget som Farvel.

Saadan gik Sommeren. Saa kom Efter-aaret, Solen gik ned bag Korshøjen, og naar Mørket faldt paa, drog Rødkælkene mod Bjergene fra Eng og Figenkrat. Faare-kyllingerne og Cikaderne tav, og Luften var svanger med Vemod.

Paa den Tid kom Jelis Fader, Kohyrden, til Sønnen for at bo der. Han havde faaet Feberen dernede ved Ragoletti og kunde næppeholde sig oprejst paa Æslet, der bar ham. Jeli gjorde Ild paa og skyndte sig at faa fat paa Æg fra Husene dernede.

»Du maa hellere sprede lidt Halm foran Ilden,« sagde Faderen, »jeg kan mærke, at Feberen staar mig i Kroppen.«

Og saa skjalv den Gamle, skjalv, saa Tænderne klaprede i Munden paa ham og rystede som Løvet i November. Han sad indhyllet i sit Tæppe og i Jelis Sovesæk, medens Ilden flammede i Riskvistene og kastede sit Skin paa hans dødblege Ansigt. Naboerne kom og spurgte til ham. »Hvordan gaar det, Menu?« og den Gamle peb som en syg Hundehvalp, svare kunde han ikke. »Ja, Malarien er ligesaa dræbende som et Bøsseskud, det er da vist nok,« mumlede de Andre og varmede deres Hænder over den flammende Ild.

Der kom ogsaa en Doktor, men det var spildte Penge, ethvert Barn kunde se, hvad han fejlede, og hvis Feberen ikke havde været saa gruelig stærk, kunde den have været kureret ved noget Sulfat. Menu aad al den Sulfat, han kunde orke, men ogsaa det var spildte Penge. Agrippino raadede dem til at faa fat i et ordentligt Afkog af Eukalyptus, »selv om detikke hjælper noget videre,« sagde han, »saa ruinerer I jer da ikke paa det.«

Saa tog den Gamle det, men det hjalp lige meget, Feberen blev ved, og med hver Dag blev det værre. Jeli gjorde for sin Fader, hvad han kunde. Hver Morgen, inden han gik ned med Hestene, hældte han Medicinen i en Krukke og stillede den frem tillige med et Bundt Riskviste lige ved Haanden og et Par Æg i den varme Aske. Ved Aftentid kom han tidlig hjem med frisk Brænde, Vin og et Lammelaar, som han havde købt i Licodia. I det hele styrede han Huset som en brav Husmoder, det stakkels Skind, og den Gamle, der laa og fulgte ham med Øjnene, smilede saa stille i Skægget og brummede: Jo, jo, den

Knægt hytter sig nok, naar jeg nu falder fra.

Naar der saa kom Dage, hvor Feberen hørte op for en Tid, stod den Gamle op og slog en Kappe om sig, saa sad han i Døren, medens Solen skinnede, og ventede paa Jeli. Saa kom Jeli med Brændet og kastede det fra sig ved Tærskelen, og Faderen bad ham om at koge Eukalyptusblade til Natten eller fortalte ham om hans Moers Guldring, som den gamle Agate havde faaet at passe paa, og som Jelikunde hente, naar han ikke var mere. Og Jeli nikkede med Hovedet.

»Det kan altsammen ikke hjælpe noget,« sagde Agrippino, »Blodet er fordærvet i ham.« Og gamle Menu hørte paa ham uden at sige et Ord, saa hvid i Ansigtet som et Lagen.

Saa kunde han ikke staa op mere. Jeli græd af Sorg, da Faderen ikke engang kunde vende sig paa den anden Side. Lidt efter lidt tabte han Mælet. De sidste Ord, han sagde til sin Søn, var disse:

»Naar jeg nu er død, skal du gaa ned til Ragoletti og hente de tre Unzer og de tolv Sække Korn, jeg har tilgode fra Maj til Dato.«

»Nej,« sagde Jeli; »det bliver ikke mere end to Unzer og femten, du har jo været fra Køerne i mere end en Maaned, og hvad Ret er, skal være Ret.»

»Ja, det er rigtig,« sagde den Gamle, og hans Øjne faldt til.

»Nu er jeg da alene i Verden som det vildsene Føl, som Ulven kan faa fat i,« tænkte Jeli, da han havde faaet Faderen stedt til Hvile paa Kirkegaarden i Licodia.

Mara kom for at se paa Huset, hvor den Døde havde ligget, det var Nysgerrighed ogLyst til at nærme sig det rædselsfulde. »Der kan du se alt, hvad der er tilbage,« sagde Jeli. Men Pigebarnet trak sig skyndsomst tilbage af Skræk for at betræde det Hus, hvor den Gamle var død.

Jeli hentede sin Faders forfaldne Løn, saa brød han op med Hestene til Passanitello, hvor Græsset stod højt, og der var Foder nok, og der blev Hestene længe og trivedes godt.

Imidlertid voksede Jeli til — Mara maatte ogsaa være ble ven større nu, han tænkte ofte paa hende, medens han sad og spillede paa sin Fløjte, og Tiden gik, og han vendte tilbage til Tebidi, drev Hestene langsomt foran sig over de bløde, sumpede Veje forbi Onkel Cosmus' Kilde og søgte med Øjet den lille Bro i Dalen og Gaarden ved Jacitano med det røde Tag, hvor Duerne kurrede. *

Men det var netop paa den Tid, at Agrip-pinos Forpagtning var bleven ham opsagt, og hele Familien var i Færd med at drage bort.

Jeli traf Mara uden for Huset, hun var bleven stor og køn og stod i Gaarden, medens de læssede Sagerne paa en Vogn. Hun holdt Øje med det altsammen.De tomme Stuer saa uhyggelige og uvenlige ud, Bordet, Sengen, Skabet og Billederne af den hellige Jomfru og Johannes den Døber, alting lige til Knagerne til Majskolberne havde efterladt Spor paa Væggene af de mange Aar, det havde været der, og nu grinede de tomme Steder grelt og uhyggeligt mod Beskueren.

»Nu flytter vi,« sagde Mara, da hun saa ham, »vi flytter ned til Marineo, til den store, store Gaard dernede, som du nok kender.«

Jeli hjalp dem med at læsse Karren, og da der ikke var mere at bære ud af Stuen, satte han sig med Mara paa Rækværket om Brønden.

»Det er underligt, hvor Husene bliver anderledes, naar man tager Tingene ud af dem,« sagde Jeli.

»Du skal bare se i Marineo, der faar jeg et dejligt, stort Værelse, siger Mo'r, det er ligesaa stort som Ostekælderen her.«

»Naar I er rejst, kommer jeg aldrig mere her, det vilde være, ligesom her var Vinter altid, naar Døren er lukket, og I er borte.«

»I Marineo er der Folk nok, der er den røde Pudda og Schæferens Datter, det bliver morsomt, og til Høsten kommer mere endfirsindstyve Høstfolk, de har Sækkepiber med, saa danser vi i Laden.«

Agrippino og hans Kone havde allerede givet sig paa Vej med Karren, og Mara løb efter dem med Kurven i Haanden, hvori Duerne sad. Jeli fulgte hende til Broen, og da Mara bøjede ned i Dalen, sagde han: »Mara! Mara!«

»Hvad vil du?« svarede hun.

Han vidste ikke, hvad han vilde. »Og du,« sagde hun saa, »hvad vil du stille op alene herude?«

»Jeg bliver hos Plagene.«

Mara gik med lette Skridt, og Jeli blev staaende og saa efter hende, saa længe han kunde høre Karrens Hjul knage paa Stenvejen. Solen kastede sine Straaler over Korshøjen, og de graagrønne Oliventræer spredte deres Løv i Tusmørket over det vidtstrakte Landskab, hvor alt var stille og tyst, kun den hvide Hoppes Klokke klang melankolsk over Engene, hvor den store Stilhed bredte sig og svøbte Naturen i sit Dække.

Mara kom til Marineo, til de nye Omgivelser lige midt i Vinhøsten, hun glemte snart Jeli, men han tænkte stadig paa hende, han havde jo heller ikke andet at tage sig til, saa lang

4*Dagen var, medens han fulgte sine Heste. Nu havde han ikke mere noget at gøre dernede ved Broen, og ved Gaarden saa man ham aldrig mere. Derfor fik han slet ikke at vide, at Mara var bleven forlovet, og meget Vand flød under Broen, inden de saas igen.

De mødtes først ved Set. Hans Festen, den Gang han gik til Marked med Plagene og Festen blev til Sorg i Stedet for Glæde, da han mistede sin Plads paa Grund af det Uheld, der ramte ham, med en af Plagene, der kom til Fortræd.

Det var paa Markedsdagen. Forvalteren gik rundt paa Markedspladsen med sine lakerede, langskaftede Støvler mellem Heste og Mulæsler, der stod paa Række langs Hovedgaden. Han havde ventet fra den aarie Morgen paa Jeli, men Markedet lakkede mod Enden, og endnu var der ingen Jeli at se med Plagene, skønt Forvalteren kiggede efter ham og hvert Øjeblik ventede at faa ham at se nede ved Vejsvinget.Paa Skraaningerne ved Pandebjerget og Mølle-Højen stod endnu nogle enkelte Smaa-flokke af Faar med sænkede Hoveder og sløve Øjne, enkelte Stykker langhaaret Kvæg af den Slags, der bliver solgt, naar det kniber med Afgiften, og de sidste Skillinger skal skrabes sammen. Solen brændte varmt, og Dyrene saa trætte og medtagne ud.

Set. Hans Klokkerne begyndte at ringe i Dalene, de kaldte til Højmesse, hist og her knaldede Kanonslag. Der gik som en Skælven over Markedspladsen, en Lyd, der forplantede sig fra Grønthandlerboderne ved »Hønsestigen« ad Gader og Stræder gennem den tætte Skare af Markedsgæster ned mod Dalen, hvor Kirken laa, og hvor Klokken klang. Leve Set. Hans lød det, leve Set. Hans.

»Saa skulde Fanden dog staa i det Asen Jeli,« brummede Forvalteren, »der røg den Markedsdag.«

Og Faarene brægede, medens Høvederne saa sig omkring med store, dorske Øjne og tog et Par Trin fremad for

atter at blive staaende med sænkede Hoveder.

Forvalteren var gal i Hovedet og det med Grund, for han skulde betale Afgift af Plov-landet, »inden Solen gaar ned over Set. Hans«, hed det i Kontrakten, og Plagene skulde have skaffet ham Summen fuld.

Men der var Plage, Heste og Muldyr i Guds Velsignelse paa Markedet, de stod i Geledder striglende og pudsede med Baad i Hale og Manke og slog med Halerne af Kedsomhed, medens de kiggede efter en venlig Sjæl, der vilde købe dem.

»Bæstet er naturligvis faldet i Søvn,« snærrede Forvalteren, »og nu brænder jeg inde med Plagene.«

Jeli sov ikke, tværtimod han havde givet sig paa Vej i god Tid og vilde tage Natten til Hjælp, for at Plagene kunde komme rigtig tidlig til Marked og faa en god Plads. Og endnu inden Aftenstjernen var gaaet til Hvile, stod han paa Ravnehøjen, hvor Landevejen slyngede sig frem, en Nats Vej fra Maalet. Det var slet ikke nogen nem Tur om Natten.

Der var Liv og Færdsel ad Landevejen af Karrer og Folk, tilhest og tilfods, alle med samme Maal, Markedet og Set. Hansfesten. Det gjaldt for Jeli at passe paa og holde Øjnene aabne, for at Plagene ikke skulde blive splittede og komme bort i Trængselen ogLarmen, der gjorde dem ængstelige og sky, men følge pænt og rolig efter den gamle, hvide Hoppe med Klokken, der uforstyrret gik sin rolige Gang i Spidsen af Kobbelet.

Og undervejs lød Klokkeklangen fra Dalene op mod Vejen, der bugtede sig langs Kløfter og over Højenes Toppe; gennem det tavse Natlandskab ligesom hørtes og føltes Festen og spredte sit Præg over alt og alle. Over de tætte Skarer af Fodgængere og Ridende, der higede mod det samme Maal, over alt, hvad der hørtes, og alt, hvad man saa, medens Raabene »leve Set. Hans« trængte sig frem i Nattens Stilhed, og Raketterne steg til Vejrs bag Can-ziria's Top som Stjerneskud i August.

»Det er som ved den hellige Juletid,« sagde Jeli til Drengen, der hjalp ham, »i hver Gaard er der Fest og overalt Fyrværkeri.«

Den anden gik og halvsov, han slæbte Benene efter sig og svarede ikke, men Jeli følte sit Blod syde, og hans Hjerte bankede, det var ham, som Klokkerne i Dalene bar særskilt Bud til ham, og han havde ingen Ro, Tankerne arbejdede i hans Hoved og omkap med Raketterne, der steg frem bag Bjergene i Nattens tavse Mørke.»Mara kommer ogsaa til Set. Hans Marked«, sagde han, »hun plejer at komme der hvert Aar.«

Og uden at bryde sig om, hvorvidt den Anden hørte eller svarede, fortsatte Jeli:

»Du ved maaske ikke, at nu er Mara stor, meget større end sin egen Moder, der har født hende til Verden. Da jeg saa hende sidst, kunde jeg ikke faa i mit Hoved, at det var hende, jeg løb og legede med, da vi plukkede Figen og Nødder sammen dernede.«

Og saa sang han med klar Stemme alle de Viser, han kunde.

»Sover du, Alfio? Pas paa den Hvide, den er lige bag ved dig.«

»Jeg sover ikke«, svarede Alfio, men hans Stemme var ganske hæs af Søvn.

»Kan du se, nu gløder det i Øst, det er noget andet end de Raketter, de brænder løs, du skal se, nu staar Solen op. Vi skal nok komme til Marked i god Tid og faa os en god Plads til Plagene. Ikkesandt »Brune«, du er saa fin med din nye Kvaste-Grime, du skal til Marked, og du ogsaa »Blis«.«

Saadan gik han og smaasnakkede med Plagene for at muntre dem, og fordi han holdtaf at høre sin egen Stemme i Mørket. Det gjorde ham ondt, at »Brune« og »Blis« skulde til Marked og sælges.

Naar de nu bliver solgte, saa trækker deres nye Herre af med dem, og saa faar jeg dem ikke at se mere derhjemme, det gaar ligesom med Mara, da hun rejste til Marineo.

Det gaar hendes Fader rigtig godt dernede i Marineo; da jeg var henne at se til dem, gav de mig Brød og Vin og Ost i Guds Velsignelse, han er næsten lige saa meget som en Forvalter dernede, og jeg kunde have spist alt, hvad

der var paa Gaarden, om jeg havde villet, han har Nøglen til det hele.

Mara kunde knap kende mig igen, saa-længe var det siden, vi havde set hinanden. Men ih! det er jojeli, ham med Hestene derude fra Tebidi, sagde hun.

Det er akkurat, ligesom naar man kommer langvejs fra og har været borte længe, bare man ser Toppen af et Bjerg, man har set før, saa kender man straks det hele igen og kan se, man er hjemme.

Mutter Lia vilde ikke have, jeg maatte sige du til Mara, nu da hun var bleven stor, fornaar Folk ikke kendte det hele, kunde de saa let snakke.

Men Mara lo bare, hun saa ud, som om hun lige havde bagt Brød, saa rød var hun i Ansigtet, og saa dækkede hun Bordet, det var, ligesom hun var bleven en helt anden.

»Kan du ikke mere huske Tebidi ?« spurgte jeg, da den Gamle var gaaet ud for at hente Vin til os.

»Jo det kan jeg rigtignok« svarede hun, »der var et Klokketaarn, der lignede et Saltkar, der legede vi paa Svalegangen, og saa var der to Katte af Sten ved Gitterporten til Haven.« Jeg følte mig saa underlig, medens hun talte til mig, hun saa paa mig med store Øjne hele Tiden, og saa sagde hun — »Nej, hvor du er bleven stor.« Saa lo hun og gav mig et Klaps paa Kinden.

Og medens Jeli saadan gav sine Tanker i Vold, skete det Uheld, der kostede ham hans Plads. En Vogn kom raslende henad Vejen, medens det gik opad, havde de ikke hørt den, men nu gik det ned ad Bakke med Raslen og Spektakel, som om den Lede selv sad paa Bukken og piskede paa Hestene. Plagene fo'r fra hverandre og sparkede og trampede, saaJorden skjalv under dem, og Jeli og Drengen raabte og skreg Ohi, Ohi, Ohi, stille du, staa saa, medens de sprang frem og tilbage mellem Dyrene for at samle dem om den gamle, hvide, der gnaven og tvær over Spektaklet travede foran med Klokken om sin Hals. Da Jeli endelig fik Tal paa Plagene, savnede han »Blis« og rev sig i Haaret af B'ortvivlelse, for han kunde nok tænke sig, hvad der var sket. Netop paa det Sted gik Vejen langs en stejl Afgrund, og dernede laa naturligvis »Blis« med brækkede Ben, »Blis«, der var tolv Unzer værd mellem Brødre, den bedste af alle Plagene.

Og Jeli græd og raabte og kaldte, og endelig svarede »Blis« fra Bunden af Kløften med en ynkelig Vrinsken, ligesom om den havde været et Menneske.

»Aa Gud, Aa Gud,« jamrede Jeli og Drengen. »Det var da en forfærdelig Ulykke.«

Og de Vejfarende standsede ved Lyden af al den Hulken og Skrigen i Mørket og spurgte om, hvad der var paa Færde, og da de fik at vide, hvad det var, gik de rolig videre og lod Jeli og Drengen passe deres.

Stakkels »Blis« laa, hvor den var falden, med alle fire strakt fra sig. Jeli gik rundt ogfølte paa den og klagede sig og spurgte, ligesom om han vilde have den til at svare, hvad det var, der var i Stykker, men Dyret løftede med Møje og Besvær sit Hoved i Vejret og saa saa langt paa ham, medens den drog Vejret krampagtig og i korte Stød.

Der er noget brækket inden i den, klagede Jeli fortvivlet over ikke at kunne se, hvad der var i Vejen, for mørkt var det endnu, og Plagen laa urokkelig som en Sten og lod Hovedet falde dumpt mod den haarde Jord.

Alfio havde slaaet sig til Taals, han sad og passede paa Kobbelet, medens han gumlede paa et Stykke Brød, som han fik frem af sin Pose.

Nu begyndte det at lysne, og der spredtes et hvidgult Skær over Himlen. Et for Et dukkede Bjergene frem af Landskabet, sorte og høje, og hist henne, hvor Vejen drejede, laa Byen med Pandebjerget og Møllehøjen i det dæmrende Morgenskær. Langs Bjergenes Sider græssede Faarene og Kvæget, og idet Morgenlyset faldt paa de grønnende Vægge og de hvide Faareflokke, saa det ud, som om Bjergene selv kom til Live og bevægede deres Sider som i Aandedræt.Klokkeklangen fra Dalene tav, og færre og færre blev de Vejfarende, de faa, der kom, skyndte sig afsted for at naa til Markedet i rette Tid.

Stakkels Jeli bad til alle de Helgene, han kendte, Alfio kunde ikke hjælpe ham, og derfor gumlede han ogsaa

rolig paa sin Brødskorpe.

Endelig kom Forvalteren, han havde tabt Taalmodigheden, det var langt op ad Dagen, og han havde sat sig paa sit Muldyr og var redet ud for at se, hvor de blev af.

Da han saa Kobbelet paa Vejen, skældte, og bandede han, saa Pokker tog ved Alfio i Galop op over Bakken. Men Jeli blev siddende ved Siden af den »Blissede« uden at røre sig.

Forvalteren lod Muldyret staa paa Vejen og gik ned i Kløften, han tog Plagen i Halen for at faa den paa Benene.

»Lad være dog,« raabte Jeli hvid i Ansigtet, som om det var ham selv, der var kommet til Fortræd. »Se dog, Dyret kan ikke røre sig.«

Den »Blissede« kunde heller ikke røre sig, ved enhver Bevægelse, den gjorde, sukkede den saa jammerlig, som var den et Menneske. Forvalteren overfusede Jeli og drev ham en Kindhest, saa det knaldede, medens han svor ogbandede ved alle Verdens Helgene og Regimenter Smaadjævle.

Da Alfio mærkede, at det ikke gjaldt ham, kom han tilbage for ikke at lade Dyrene staa paa Vejen uden nogen til at passe paa, og han raabte ned til Forvalteren, »det var ikke mig, det var ikke mig, jeg gik foran med den Hvide«.

»Her er ikke noget at gøre,« brummede Forvalteren endelig, da han havde forvisset sig om, at det kun var Tidsspilde at vente. »Der er ikke andet end flaa Bælgen af den, den er da altid noget værd.«

Jeli skælvede som et Æspeløb, da han saa Forvalteren spænde Bøssen fra Saddeltasken. »Staa op din Drivert«, raabte Forvalteren, »eller den Onde hente mig, om jeg ikke skyder dig en Kugle gennem Kroppen, saa du kan ligge der sammen med Plagen, din fordømte Slubbert, den var ti Gange saa meget værd som du. P'anden staa i dig og de Præstetampe, der har spildt deres Vievand paa dit skurvede Hoved.«

»Blis«, der ikke engang kunde løfte Hovedet, spærrede sine Øjne vidt op, som om den havde forstaaet det hele, der gik en Skælven gennem dens Krop, saa skød Forvalteren denen Kugle i Hovedet paa ganske nært Hold for ikke. at skade dens Pels. Og det var, ligesom følte Jeli Skuddet tvers igennem sit eget Bryst, og han sænkede sit Hoved, medens Klipperne kastede Knaldet tilbage skarpt og klart.

»Nu vil jeg give dig et Raad«, sagde Forvalteren til Jeli, »og det er, at du holder dig borte og ikke kommer Herren eller mig for Øjnene mere. Og skulde du faa i Sinde at melde dig for at hente den Smule Løn, du har tilgode, saa kan jeg forsikre dig for, at du skal faa den betalt, og det skal være med klingende Mønt, forstaar du det.«

Saa gik han med Alfio og Plagene, de vendte sig ikke en Gang om for at se efter stakkels »Blis«, men græssede nok saa fornøjede langs Vejkanten. *

Den Blissede blev liggende alene dernede i Kløften, til de kom for at trække Bælgen at den, dens stive, brustne Øjne stirrede ud i Rummet, og Benene var strakt lige ret ud. Jeli tænkte paa Forvalteren, da han stod der og - tog den stakkels Plag paa Kornet, medens den laa hjælpeløs, og sendte den den dræbende Kugle gennem Hovedet.Han græd ikke mere, men sad ubevægelig og stirrede paa den Blissede, stift og ufravendt, til Folkene kom for at flaa den.

Nu havde han Tid nok, han kunde gaa ned i Byen og se paa Festen, drive rundt paa Torvet hele Dagen og glo paa Herrerne paa Kaféerne, saa meget som han havde Lyst til. Plads havde han ikke, hverken Brød i Posen eller Tag over Hovedet. Han maatte se at finde sig en ny Plads, naar nu bare han kunde faa en efter den kedelige Ulykke med den »Blissede«.

Ja saadan gaar det nu en Gang her i Verden. Jeli gik og søgte Plads med sin Taske over Skulderen og sin Kæp i Haanden, men paa Torvet spillede Musikanterne, de havde Fjer i Hattene og brogede Baand paa Trøjerne, og alle Folk var i deres fineste Puds. I et Hjørne af Torvet stod et Kvindemenneske med korte Skørter og kødfarvet Trikot, det saa ud, som om hun havde nøgne Ben, hun slog paa en stor Tromme og pegede paa et stort Stykke

malet Lærred, der forestillede et forfærdeligt Blodbad, hvor Blodet flød i Strømme. Bønderne stod og gabede paa det med aaben Mund, der stod ogsaa Cola, som Jeli kendte fra Passanitello,og ham fik Jeli fat i. Cola troede nok, han havde en Plads til ham, for Isidoro Macca havde længe søgt en Svinehyrde. Du skal ikke sige noget om det med den »Blissede«, sagde Cola, »saadan et Uheld kan jo træffe enhver, men det er ligegodt bedst ikke at tale om det«.

Saa gik de for at faa fat paa Macca, han var paa Danseboden, og medens Cola gik op for at faa fat paa ham, ventede Jeli udenfor mellem Mængden, der stod og kiggede paa Dansen. Inde i Danseboden var der en Mængde Mennesker, der morede sig og svedte og stampede med de svære, jernbeslagne Sko i Gulvet, saa man næppe kunde høre Kontrabassen. Hver Gang en Dans var forbi, — den kostede en Grano—, rakte de Fingrene i Vejret, det betød en til, og Manden med Kontrabassen slog et .Kryds med Sortkridt paa Væggen for at holde Regnskab med det hele, og saa gik det løs igen med Musiken.

De der inde, tænkte Jeli, er ikke bange for at give Penge ud, de maa have nok af dem, det er ikke som jeg, der ikke en Gang har en Plads, de sveder og springer rundt derinde, som om de fik en høj Dagløn for det, og saa er det kun for deres Fornøjelse, de gør det.

5Saa kom Cola og sagde, at Macca ikke trængte til nogen, og Jeli sneg sig afsted, tung i Sindet og bedrøvet.

Det Hus, hvor Mara boede, laa paa Skrænten ved St. Antonio, hvor Huse ligesom klatrede op ad de stejle, grøntbevoksede Skraaninger, hvor Figentræerne strakte deres Grene ud over Strømmen, og Møllehjulene snurrede og sprøjtede Skummet i Vejret.

Jeli havde ikke Mod til at gaa derhen, han følte sig saa skamfuld, fordi de ikke en Gang havde Brug for ham til at vogte Svin, og her i Stimlen, der trængte sig om ham og stødte og puffede til ham fra alle Sider, følte han sig mere ensom og forladt end ude paa Sletten ved Passanitello. Graaden stod ham i Halsen.

Saa mødte han Agrippino paa Torvet, han var i godt Humør og gik og saa til, hvor Folk morede sig.

Da han saa Jeli, raabte han: »Halløj er det dig, kom med hjem«.

Og saa fulgtes de ad til Huset.

Mara var pyntet i sin stiveste Stads, de dejligste Ringe havde hun i Ørene og fine Kæder om sin Hals; hun stod paa Tærskelen med Hænderne i Siden og ventede paa, at detskulde blive mørkt og Fyrværkeriet begynde. Selv paa Fingrene havde hun Ringe.

»Nej da, Jeli, er du ogsaa kommen til Set. Hansfest ?« spurgte hun.

Jeli vilde ikke indenfor, hans Klæder var saa daarlige, men Agrippino puffede ham ind ad Døren, de havde da set hinanden før, sagde han, og de vidste jo, at han var kommen med Plagene. Mutter Lia gav ham et godt Glas Vin at drikke, og saa fik de ham til at blive og gaa med hen og se paa Fyrværkeriet med de andre.

Jeli var ved at tabe baade Næse og Mund.

Torvet lignede et Ildhav, det saa ud som en Steppebrand. Hundreder af Lys, flammede overalt, og rundt om Helgenbillederne særlig var der tæt besat med smaa, gule Flammer, som stadig blev tændt, naar de brændte ned. Døberen stod under sin Sølvbaldakin, omgivet af et Flammehav, og rundt om ham flokkedes de Fromme, de lignede rigtignok snarere smaa Djævle, som de vimsede om imellem hverandre med flakkende Vokslys.

Særlig lagde Jeli Mærke til en høj Kvinde med flagrende Klædebon og store, flammende Øjne, der raabte højere end de andre, og en

5*Præst uden Hat med folderig Soutane, der lignede den Skinbarlige selv og foer rundt som en Besat.

»Der kan du se,« sagde Lia, »det er en Søn af Neri, Forvalteren paa Salonia, ham den unge Fyr der, nu har han købt Lys og Raketter for io Lire allerede«.

Og saa pegede hun paa en høj, køn Knøs, der holdt en Raket i hver Haand, ligesom det var Vokslys. Pigebørnene

slugte ham med Øjnene og raabte til ham: »Leve Set. Hans!«

»Faderen er rig«, sagde Agrippino, »han har mere end tyve Høveder paa Stald.«

Og Mara kunde fortælle, at det var ham, der bar det store Banner i Processionen og holdt sig saa rank og støt som en Søjle, køn og stærk, som han var.

Det var, ligesom om Neri's Søn havde hørt alt det gode, de sagde om ham, han slog Hjul for dem med Raketterne, og da Ilden gik ud, slog han Følge med dem til Dansepladsen og Panoramaet, hvor de kunde se den gamle og den nye Verden. Han betalte det hele, ogsaa for Jeli, der gik langsom bagefter som en herreløs Hund og maatte se paa, hvor Neri's Søn dansede med Mara.Mara kurrede som en Due paa Slaget, snurrede og drejede sig og løftede koket en Snip af sit Skørt, medens Neri's Søn sprang som et Føl, gamle Mutter Lia græd som et Barn af lutter Glæde, og Agrippino stod og saa til med stille Tilfredshed, hvordan Sagerne udviklede sig.

Da de var færdig med det, gik de allesammen rundt og saa paa Illuminationen. Sværmen bølgede over Torvet, flokkedes tæt om den hellige Døbers Lidelseshistorie, der blev givet saa livagtig i Transparent for Enden af Torvet, at det maatte vække Medlidenhed hos den grummeste Tyrk bare at se paa, hvor den stakkels Helgen vred sig under Øksen som en Kalv, der skal slagtes, medens de huggede Hovedet af ham.

Det var rørende og forfærdeligt, og ved Siden af spillede Musiken i et Skur, tæt behængt med kulørte Lamper.

Saa mange Mennesker havde der aldrig været samlet paa Set. Hansmarked før.

Mara gik ved den unge Neri's Arm, ligesom en rigtig Dame, og han hviskede hende i Øret, og hun smilede og lo og morede sig dejligt. Jeli var ved at styrte af Træthed; han sattesig ned paa en Trappesten og sov, til han vaagnede ved et Kanonskud.

Nu begyndte det rigtige Fyrværkeri.

Mara stod lænet op ad den unge Neri, med Hænderne foldet over hans Skulder, og naar Skinnet fra Fyrværkeriet faldt paa hendes Ansigt, lyste det snart gult, snart rødt, og da de sidste Raketter gik til Vejrs og spredte sig som Straaler, bøjede den unge Neri sig ned over hende og kyssede hende lige paa Munden.

Der gik som et Stik gennem Jeli, men han sagde ingenting.

Dog følte han det, som om Festens Glæde blev til Gift, og med et stod hele hans sørgelige Skæbne for ham i al sin grelle Uhygge; alt, hvad han havde glemt i Festrusen.

Han havde mistet sin Plads, hvad skulde han gøre, Husly havde han ikke, og Føden kunde han ikke faa. I Grunden havde han det ikke stort bedre end den »Blissede«, der laa der ude i Kløften flaaet og til Føde for Hundene.

Men rundt om ham bølgede Mængden i Mørket, der efterhaanden faldt paa, og Mara hoppede og sprang med de andre Piger ogsang, saa det klang, medens de vandrede hjem ad og skiltes efterhaanden med Kys til Godnat.

Maras Stemme lød frisk og klar, og unge Neri vilde knap lade hende gaa, da de endelig kom hjem, og de Gamle stod og smaaskændtes i Døren. Jeli var der ingen, der tænkte paa, til endelig Agrippino spurgte ham, hvor han skulde hen.

»Det ved jeg ikke,« svarede Jeli.

»Du kan komme igen i Morgen, saa skal jeg skaffe dig en Plads. Du hitter nok en Bænk nede paa Torvet, hvor du kan sove, og du er jo vant til at ligge i fri Luft om Natten.«

Det var Jeli ganske vist, men det gjorde ham saa ondt, at Mara ikke havde et Ord tilovers for ham, men lod ham gaa fra Døren som en Tigger.

Næste Dag sagde han det til hende, da han kom efter Aftale og traf hende alene.

»Mara, hvordan er det, du behandler dine gamle Venner?«

»Aa, er det dig, Jeli,« sagde hun, »jeg har da ikke været slem imod dig, men jeg var saa træt, ved du, efter Fyrværkeriet.«

»Holder du nu ogsaa virkelig af den ungeNeri?« spurgte Jeli forlegen, medens han stod og vendte og drejede sin Kæp i Haanden.

»Hvad er det for Pjank,« svarede Mara hæftig, »Moer er der inde, hun kan høre det hele.«

Agrippino fandt en Plads til Jeli hos Forvalter Neri paa Salonia.

Han skulde tjene der som Faarehyrde, men da han ikke var vant til den Tjeneste, maatte han gaa for en betydelig ringere Løn end den, han havde haft i Tebidi.

Jeli passede sine Faar og lærte at lave Ost, og hvad der ellers hører med til Røgt og Pleje af Faar og Faarehjorder.

Om Aftenen sad han hos de andre Karle og Piger, naar Dagens Gerning var endt, og Fruentimmerne lavede Maden, og saa gik Snakken om forskelligt, ogsaa om Neris Søn, der skulde giftes med Agrippinos Mara.

Jeli sad tavs, han vovede ikke at aabne sin Mund.

En Gang spurgte Schæferen ham, hvorfor Mara ikke mere vilde vide af ham, før sagde P'olk jo altid, at de to skulde have hinanden.

Jeli bøjede sig over sin Mælkeskaal ogrørte ganske langsomt rundt i Mælken med sin Ske:

»Nu er Mara bleven saa stor og køn, hun ligner en fin Frøken,« andet sagde han ikke.

Han passede sit Arbejde, og da han var vant til at omgaas Dyr, varede det ikke længe, for han var meget flinkere til sin Gerning end en, der havde været ved det al sin Tid. Hjorden trivedes, og Neri glædede sig hver Gang, han kom paa Gaarden og saa, hvor godt det gik. Til Nytaar fik han Godsejeren til at lægge paa Lønnen, saa Jeli tjente lige saa meget som dengang, han passede Heste.

Og det var ærlig fortjente Penge, for Jeli skaanede sig ikke, han søgte de bedste Græsgange i Miles Omkreds, og var der noget i Vejen med Faarene, var de syge eller skulde de have Lam, bar han dem til Græsgangen i sin Tversæk. Og de smaa Lam slikkede hans Ansigt og Øren, naar han tog dem paa sit Skød.

Den slemme Nat — det var Set. Lucia — da det sneede saa stærkt, at alt laa dækket med fodhøj Sne i Miles Omkreds fra Salonia, da Hjordene i Nabolaget blev begravede i Sneen og døde en ynkelig Død, da var Jeli paa Færdehele Natten og sørgede for, at Sneen blev fejet bort, og der blev skaffet Luft og Lys for de stakkels Dyr, saa de undgik Døden.

Og Ros fik han derfor. Agrippino talte om det, da han kom op for at se til Bønnerne, som han havde paa den Kant. Ved samme Lejlighed talte han ogsaa om den Historie med Giftermaalet mellem unge Neri og hans Mara. Det var der slet ikke Tale om, sagde han, Mara havde ganske andre Ting i Hovedet.

»Jeg troede, de skulde have Bryllup til Jul,« sagde Jeli.

»Sludder er det altsammen,« sagde Faderen, »hun skal ikke have Bryllup med nogen. Folk skal altid have deres Næse i andres Sager, og deraf kommer al den Snak og Fortræd.«

Men Schæferen, der kendte bedre til det, for han kom vidt om og hørte meget, naar han kom til Byen om Søndagen, han gav rigtig nok en anden Besked, da Agrippino først var gaaet.

Nej, det hang saaledes sammen, der blev ikke noget af Brylluppet, det var rigtig nok, men det var, fordi Mara havde haft noget tilsammen med den unge Hr. Alfonso, som hun kendte fra Barn af, og gamle Neri havdesagt til sin Søn, at det kunde være godt nok altsammen, men han havde et hæderligt Navn, og det skulde Sønnen bevare, og han vilde ikke vide noget af Horn i sit Hjem, at sige ikke hos andre end hos Hovederne. Og saadan blev det.

Jeli stod og hørte paa det hele, det var ved Aftentid, og de spiste. Han var lige ved at faa Brødet galt i Halsen. Men han sagde ikke noget. Spise kunde han rigtig nok heller ikke mere den Dag.

Naar han sad derude med Hjorden, saa vendte hans Tanker tilbage til den Tid, da han og Mara var Børn og legede sammen fra Morgen til Aften i Dalen ved Jacitano og paa Korshøjen, da hun stod og kiggede efter ham, naar han klatrede i Trætoppene efter Æg, og saa tænkte han ogsaa paa Hr. Alfonso, hvordan han kom ud til ham fra Nabobyen, og hvordan de laa i Græsset sammen og jagede efter Faare-kyllinger med spidse Græsstraa.

Alt dette sad han og tænkte paa, medens Timerne gik, han sad sammenkrøben paa Grøftekanten med Armene krydsede over sine Knæ, og forbi hans Blik drog alle de gamle, kendte Billeder fra de fjerne Dage, Nøddetræerne iTebidi, det tætte, krøblede Krat i Dalene og grønne Skraaninger med Sumaktræerne, de graa Oliven, der dækkede Dalene som en tæt, graalig Taage, de røde Tage paa Smaahytterne og Klokketaarnet, der ligesom et Saltkar ragede op mellem Havens Orangetræer. —

Og her, hvor var ikke Landskabet koldt og uvenligt, som det strakte sig for ham øde og ubeboet med sparsomme Græsgange, tyndt, afsvedet Græs, knuget af en trykkende tør og tyngende Hede.

Det var tidlig paa Vaaren, og Bønnerne bøjede Stænglerne mod Jorden.

Mara, hendes Forældre og hendes lille Broder kom til Salonia for at høste Bønner, det lille Æsel havde de med. Og i de tre Dage, Høsten varede, sov de alle paa Gaarden.

Paa den Maade var Jeli sammen med Mara saa at sige fra Morgen til Aften, og ofte sad de sammen paa Murkanten ved Faarefolden og snakkede, mens Jeli talte sin Hjord.»Nu synes jeg, det er ligesom i gamle Dage i Tebidi,« sagde Mara, »da vi var smaa og legede sammen ved Broen paa Vejen.«

Og Jeli huskede det alt saa tydelig, men han sagde ikke noget, for han havde altid været en fornuftig Fyr af faa Ord.

Bønnehøsten var forbi, og Aftenen før de skulde rejse, kom Mara for at sige Farvel til Jeli. Han sad og lavede Ost og rørte ivrigt i Mælken med en Ske.

»Nu skal du have Farvel,« sagde hun, »for imorgen rejser vi.«

»Hvordan er det gaaet med Bønnerne?« spurgte han.

»Daarlig,« svarede hun, »rigtig daarlig, Larverne har været slemme ved dem i Aar.«

»Og Regn har vi heller ikke haft,« tilføjede han, »vi har maattet slagte Lammene, fordi vi ingen Føde havde til dem, i hele Salonia er der ikke tre Tommers Græs at finde.«

»Det kan jo være dig lige meget, du faar jo din Løn, hvordan saa Aaret er.«

»Det gør jeg nok, men det skærer mig alligevel i Hjertet at lade Slagteren faa de stakkels Smaakræ.«»Kan du huske dengang ved Set. Hans, da du ingen Plads havde?«

»Ja« —

»Det var Fa'er, der skaffede dig denne her hos Neri.«

»Hvorfor blev du ikke gift med Neris Søn, Mara?«

»Vorherre vilde ikke have det saaledes. — Stakkels Fa'er har haft Uheld, lige siden vi rejste til Marineo — føjede hun til — alt er gaaet slet for ham. Bønnerne, Sæden og den Smule Vigne, vi har der oppe. Saa skulde min Broder i Tjenesten, og vort Muldyr døde, det var fyrretyve Unzer værd.«

»Ja, det brune,« sagde Jeli — »det husker

jeg.«

»Og nu da det er gaaet os galt, hvem skulde saa gifte sig med mig?«

Medens Mara talte, sad hun med sænket Hoved og Blikket nedslaaet; hun holdt en Kvist i sine Hænder, som hun pillede i smaa Stykker, og ligesom uforvarende stødte hun ganske lidt til Jeli med sin Albue — ganske lidt kun.

Han sad ogsaa med Blikket stift hæftet paa Smørbøtten og sagde ikke noget.Saa fortsatte hun. »I Tebidi sagde de altid, ' at vi to skulde være Mand og Kone, kan du huske det?«

»Ja,« sagde Jeli og lagde Skeen paa Kanten af Bøtten. »Det sagde de nok, men jeg er en stakkels Faarehyrde og kan aldrig gøre mig Tanke om at faa en Bondes Datter som dig til Kone.«

Mara tav lidt — saa sagde hun: »Vil du have mig, Jeli, saa tager jeg gerne dig.«

»Er det sandt?«

»Ja, det er.«

»Og hvad siger din Fa'er?«

»Faer siger, at du forstaar dit Kram, og du er ikke af dem, der gaar og smider Daglønnen væk, men du lægger Skilling ved Skilling og sparer paa Føden, naar det skal være, saa du bliver nok til noget og faar dit eget Kvæg og Skillinger til med Tiden, siger Fa'er.«

»Siger han det — sagde Jeli — ja, Mara, jeg vil ogsaa gerne have dig.«

Mørket faldt paa, og Faarene gik til Ro lidt efter lidt, og deres Brægen forstummede.

»Vil du have et Kys, Jeli,« sagde saa Mara, »skal du faa det, for nu skal vi to jovære Mand og Kone, saa kan jeg godt kysse dig «

Jeli fik Kysset, og da han ikke vidste, hvad han skulde sige, slap det ud af ham:

»Jeg har altid holdt saa meget af dig, Mara, ogsaa den Gang du glemte mig for Neris Søn.«

Han havde ikke Hjerte til at tale om det andet.

»Der kan du se, Jeli — vi to har været bestemt for hinanden.«

Maras Fader sagde ja, og Mutter Lia gav sig straks i Færd med at lave en ny Jakke og et Par Pløj elsbukser til sin Svigersøn.

Mara var køn og frisk som en Rose, og med sit hvide Tørklæde lignede hun et Paaske-lam, og hendes Hals saa endnu hvidere ud end den var, fordi hun bar et stort Ravhalsbaand.

Jeli gik ved Siden af hende i sine nye Klæder med de fine Fløjelsbukser og turde ikke pudse sin Næse i sit dejlige, nye, røde Silketørklæde, for at de ikke skulde le ad ham. Men alle Naboerne, som kendte Historien med Hr. Alfonso, stak Hovederne sammen og smaalo.

Da Mara havde sagt Ja for Alteret og Præsten givet Jeli hende til Ægte med et stortKors over begge, førte Jeli hende til sit Hus som sin Kone, og han syntes, at alt den hellige Jomfrus Guld var strøet over ham, og hele den vide Verden var hans Eje.

»Da vi nu er Mand og Kone,« sagde han til Mara, da de kom hjem, og han sad lige øverfor hende — »rigtig Mand og Kone,« og han hviskede saa stille, saa stille, »saa vil jeg sige dig, at jeg kan næsten ikke tænke mig, at du virkelig vilde have mig, du kunde jo dog have faaet en, der var meget, meget mere end jeg — du, som er saa sød og saa dejlig.«

Stakkels Jeli, andet vidste han ikke at sige, han var kun opfyldt af dette ene, at Mara var hos ham, var hans Kone og vendte op og ned paa alt i hans Hus og var Herre over det altsammen. Det kneb for ham at bryde op og gaa til Faarene i Salonia Mandag Morgen, og det tog Tid, inden han fik sine Sager anbragt paa Mulæslet, Tasken, Kappen og Regnskærmen.

»Mara,« sagde han, »du skulde ogsaa komme til Salonia.«

Hun stod paa Tærskelen og saa til. — »Du skulde komme med mig.«

Saa lo hun. — »Hvad skulde jeg der? jeg

6er ikke født til at vogte Faar, hvad skulde jeg i Salonia?«

Mara var heller ikke født til at vogte Faar, hvad skulde hun have gjort, naar Vinterens Kulde sendte sit isnende Pust over alt oer alle, naar Neglene frøs i Kulden, eller naar Regnen styrtede fra Himlens aabne Sluser og gennem-blødte alt, trængte til Marv og Ben, hvad skulde hun have gjort, naar Sommerens brændende Sol sved over Faarehjordene, der pustede paa Vejens graagule Støv, alt dette var hun slet ikke vant til, hun var ikke vant til det tørre, skimlede Brød, der var Hyrdens Føde, til de lange, ensomme Dage, til den øde, stenede Vej, hvor Øjet dagelang ikke saa noget menneskeligt Væsen, og kun en sjælden Gang en solbrændt Arbejdsmand kom forbi ad den graa, endeløse Landevej.

Jeli vidste jo dog, at Mara havde det godt hjemme i sin lune Seng og spandt ved Arnen ved Vintertid, at hun snakkede med Naboersken paa Tærskelen og glædede sig ved Solen paa Terrassen ved Sommertid, selv om saa Solen brændte ham, eller Regnen gennemblødte ham og Vinterens Sne hvirvledes af Vinden og slukkede Ilden paa Risbaalet i hans Vogterhus.En Gang om Maaneden kom Mara og hentede hans Løn i Salonia, og der var altid Æg i hendes Hønsehus, Olie paa hende Lampe og Vin i Flasken.

To Gange om Maaneden kom Jeli hjem, og hun ventede ham paa Terrassen med Tenen i sin Haand. Saa satte han sit Æsel i Stald og spændte Paksadlen fra, medens han spredte Hø i Krybben og stablede Brændet under Halvtaget i Gaarden eller gav Mara et eller andet, som han bragte med sig til Køkkenet.

Mara hjalp ham med at hænge Kappen til Side og spændte Lædergamascherne af hans Ben foran den muntre Arneild, saa hældte hun Vin i hans Glas og bragte ham den dampende Suppe, som en brav og dygtig Husmoder, medens hun talte om, hvad der var sket, og om hvordan alting var gaaet, om Hønen, der laa paa Æg, om Linet paa Vævestolen og om Kalven, som de lagde til, uden at glemme noget af alt det, der var passeret, mens han var borte.

Og saa syntes Jeli, at han havde det som en Bisp i en Gaaserede.

En Gang, det var Set. Barbara Nat, kom han uventet hjem. Hvert Lys i Landsbygaden

6*var slukket, og Uret i Kirketaarnet slog Midnat. En af Godsejerens Heste, der var bleven staaende paa Gaarden, var ble ven pludselig syg, nu gjaldt det om hurtigst mulig at faa den til Smeden, der forstod sig paa de Dele, og det var slet ikke saa let at faa den til Byen i den stærke Regn, navnlig da Vejene var opblødte og fulde af Dynd og Mudder.

Jeli bankede paa, men der kom ingen, og han maatte staa en halv Times Tid i Regnen og Tagdryppen, saa Vandet tilsidst løb ned i hans Sko.

Endelig kom da hans Kone og lukkede op, men saa brugte hun Mund, som om det var hende, der havde maattet vente foran Døren i det Hundevejr, det var.

»Hvad er der i Vejen med dig?« spurgte han fredeligt.

»Hvad der er. Her kommer du og skrækker Livet af mig paa den Tid af Natten, er det en H id for et kristent Menneske at komme paa. I Morgen bliver jeg syg.«

»Jamen saa gaa i Seng, kære Ven, jeg skal nok tænde op.«

»Nej, jeg maa selv ud og hente Brænde.«

»Lad mig.«»Nej, siger jeg.«

Da Mara kom tilbage med Brænde i Favnen, sagde Jeii:

»Hvorfor maatte du ud i Gaarden, var der ikke mere Brænde i Køkkenet?«

»Nej,« svarede hun, »jeg maatte hente ude i Skuret.«

Og da han kyssede hende, vendte hun Hovedet til den anden Side og surmulede.

Konen lader ham staa uden for i Regnen, sagde Naboerne, medens hun selv gaar i Hækkebur der inden for.

Men Jeli mærkede slet ikke noget til dette, og der var ingen, der skøttede om at fortælle ham det, det kom da ingen ved, han havde jo taget Pigen, efter at Neris Søn havde slaaet op med hende for de Historier med Don Alfonso, saa han maatte da vide Besked med, hvad der ventede ham. Men Jeli levede tilfreds og lykkelig, trods sin Forsmædelse, og trivedes udmærket, for der er noget sandt i det gamle Ord: Hornene er magre, men Kvæget er fedt.

Til Slut var der dog en Hyrdedreng, der sagde ham det lige op i hans aabne Øjne, han skældte Drengen ud for at have ødelagt Osten, og Drengen svarede:»Man skulde tro, det var, fordi Hr. Alfonso er Kæreste med din Kone, at du gaar og kror dig med dine Horn som en Kronhjort.«

Forvalteren og Mejeristen troede, at der vilde flyde Blod, men tvertimod, Jeli blev staaende, som om han intet havde hørt og for-staaet, stum og dum som en Stud med rigtige Horn.

Saa kom Paasken, og Forvalteren sendte sine Folk til Skrifte, saa haabede han, at de i det mindste en Tid vilde stjæle noget mindre. Jeli skriftede ogsaa, og bagefter gik han hen til Knægten, der havde sagt de slemme Ord til ham, slog Armen om hans Hals og sagde:

»Præsten har sagt, jeg skulde tilgive dig. Men jeg er slet ikke vred paa dig for den Snaks Skyld, og hvis du vil lade være med at ødelægge min Ost, saa bryder jeg mig ikke om, hvad du sagde, da du blev gal i Hovedet.«

Fra den Tid kaldte de ham »Guldhorn«, og det Navn beholdt han, selv efter at han havde vasket sine Horn med Blod.

Mara gik ogsaa til Skrifte. Hun kom fra Kirken med Ansigtet hyllet i sit Hovedklædeog Øjnene sænkede mod Jorden, hun lignede den hellige Maria Magdalene.

Jeli stod foran Huset og ventede paa hende, og da han saa hende komme, slog det ham straks det underlige, højtidelige, der prægede hendes Gang og hendes Miner, som et Lyn fo’r det gennem hans stakkels Hoved, og han blev bleg, han fæstede sit Øje paa hende og syntes, hun var ham saa fremmed, det var, som saa han hende for første Gang, som havde de forbyttet hans Mara. Og medens hun dækkede Bordet og stillede Fade og Tallerkener frem, vovede han ikke at se paa hende, som hun gik der, rolig, tækkelig og blændende hvid som sædvanlig.

Længe sad han i dybe Tanker, saa spurgte han:

»Er det sandt, at du har noget for med Hr. Alfonso?«

Hendes sorte Øjne ramte ham som et Lyn, og hun slog Kors for sig. »Skal jeg synde i Dag, Jeli — vil du det?«

»Jeg troede det ikke,« fortsatte han usikkert. »Hr. Alfonso og jeg var jo Kamerater som Børn, og hver Dag kom han jo til Tebidi. — Og saa er han jo ogsaa saa rig, vil han havenogen, kan han jo gifte sig, og sin Kone kan han give baade Klæder og Føde.«

Mara blev hidsig og skældte og smældte. Stakkels Jeli sad med Næsen ned i Tallerkenen. Saa syntes hun, han havde faaet nok, det var Synd for Guds Gaver, for han spiste ikke noget under den stærke Byge — hun slog over i noget andet og spurgte, om han havde tænkt paa at omhakke den Hør, de havde saaet i Stykket ved Haven.

»Ja,« sagde Jeli. — »Hørren vil have godt af det.«

»Saa skal jeg lave dig et Par nye Skjorter til Vinter og sørge for, at de bliver rigtig varme.«

Jeli forstod i det hele taget slet ikke, hvad det vilde sige, at hans Kone var ham utro, han vidste ikke, hvad Skinsyge var. Alle nye Følelser maatte kæmpe sig frem i hans tunge Hjerne, desuden forekom den hele Historie ham saa grænseløs utrolig. Det var jo hans egen, kønne, hvide, rene Mara, hun havde jo selv taget ham, han havde jo haft hende i Tanke Aar efter Aar, lige siden han var Dreng, den Dag, de fortalte ham, hun skulde have enanden, havde han hverken kunnet spise eller drikke for bare Sorg og Bedrøvelse. Og Hr. Alfonso, det var jo hans Ven, de havde været trofaste Kamerater som Børn, Sukkergodt og Fintbrød havde Alfonso bragt ham

dengang, han saa ham saa tydeligt for sine Øjne, med de fine Klæder, det lyse, krøllede Haar og det blege, fine Ansigt, ligesom en lille Piges.

Saadan stod Alfonso for ham uforandret, som han havde set ham som Barn, efter at de var bievne voksne, var deres Veje skilte, den fattige Hyrde havde ikke set den unge Herre siden.

Saa mødtes de en Dag, Jeli følte som en Sviden af Smerte. Hr. Alfonso var bleven høj og slank, en hel anden, hans Skæg krøllede sig smukt som før hans Haar, og paa hans fine Fløjelsvest glimtede en tyk Guldkæde.

Han kendte straks Jeli og slog ham paa Skuldren som en gammel Bekendt.

Han var kommen ud paa Godset med Forvalteren og en hel Del Venner for at more sig. Faareklipningen stod paa, og saa var der altid Munterhed og Løjer.Mara var der ogsaa. Hun sagde til Jeli, at hun kom for at hente sød Mælk, det trængte hun til, hun skulde have en Lille, sagde hun.

Solen skinnede, og Luften var varm. Over Jorden bredte Græsset sit saftige, grønne Dække istrøet med hvide og gule Blomster, Aksene skred paa Markerne, og Faarene brægede af Velbehag og sprang fornøjede rundt, befriede for den tunge Uld.

I Køkkenet flammede Ilden, de kogte og brasede, der var Mad i Overflødighed.

Herrerne laa i Klynge ude under Træerne, medens Tamburinerne og Sækkepiberne lød, saa dansede de med Pigerne fra Gaarden under Spøg og Latter.

Jeli klippede sine Faar, han forstod det ikke selv, men han følte noget, noget, han ikke vidste hvad var, noget, som bed og sled hans Indre og nagede ham som bitter Gift.

Hr. Alfonso havde været flot, to Kid, en Bede, nogle Høns og en Kalkun skulde slagtes, der skulde ikke spares, han vilde vise sine Venner, at han havde Raad til det.

Medens de slagtede Dyrene, og Kiddene brægede under Kniven, følte Jeli sig saa underlig, det forekom ham med et, som om Ulden,han klippede af Faarene, blev til Blod, der flød i en tæt, rød Strøm mellem hans Hænder ned over hans Knæ og vældede ud over Marken i en ustandselig bred Flod.

Hr. Alfonso vilde danse med Mara.

»Du maa ikke, Mara.«

»Hvorfor?«

»Du maa ikke, hører du, bliv her.«

»Du kan jo høre, de kalder paa mig.«

Jeli kunde ikke faa Ordene frem, han bøjede sig ned over Faaret, han klippede.

Mara vendte ham Ryggen og gik til Dansen, let og rødmusset, med klare Øjne, der straalede af Fornøjelse, og hun smilede, saa hendes hvide Tænder lyste, og Guldsmykkerne paa hendes Hals og Bryst skinnede i Solen og spredte Glans om hende som om et Helgenbillede.

Jeli havde rejst sig, Faaresaksen holdt han i sin Haand, og hans Ansigt var kridhvidt, ligesom Faderens, den gamle Kohyrde, der stønnede af Feber ved Arnen i Hytten ved Tebidr.

Nu greb Hr. Alfonso Mara om Livet for at danse, hans Skæg krøllede sig lyst, og over Fløjelsvesten blinkede den svære Guldkæde.Jeli saa Mara i hans Arm, og med et Spring som et Rovdyr kastede han sig over ham og stødte Saksen i hans Hals, overskar hans Strube som Kiddets paa Slagterbænken.

Saa sank Jeli sammen, de tog ham og førte ham for Øvrigheden, han rørte sig ikke, satte sig ikke til Modværge.

Ordene kom i afbrudte Sætninger, som om han ikke rigtig forstod det hele:

»Jeg maatte da vel have Lov . . . have Lov til det ... til at dræbe ham . . . han tog jo Mara . . . min Mara ... fra

mig.«DEN RØDE SANDGRAVERDRENG.ede i Sandminen ved Monserrato og la Caravana arbejdede en rødhaaret Dreng, »Malpelo«, kaldte de ham, »røde Malpelo«, det røde Haar havde han, fordi han var en snavs Knægt, der tegnede til at blive en Slubbert af første Klasse.

Derfor kaldte de ham Malpelo, allesammen dernede i Sandminen, og det betyder en med et rigtig stygt, stridt Haar, men ogsaa en snavs Knægt. Selv hans Moder havde glemt, hvad han virkelig hed.

Forresten saa hun ham kun Lørdag Aften, naar han kom hjem med sin Smule Ugeløn, og da han nu engang var en Slubbert, var der jo altid Fare for, at han skulde stikke noget af Lønnen tilside, saa hans ældre Søster sørgede for, at han fik behørig Kvittering i Knubs og Slag.Naa, Mineejeren gav sit Ord for, at der ikke skulde være mere, og det var ogsaa nok for ham, den sølle Knægt, som ingen gad set og alle gik af Vejen for som en skabet Hund og kærtegnede med Dask, naar han kom paa nært Hold.

Grim var han, arrig, tvær og sky. Ved Middagstid, medens de andre Arbejdere sad i Klynger og spiste og strakte deres Lemmer efter Arbejdet, sad han sammenkrøben i et Hjørne for sig selv med sin Kniv mellem Knæene og gnavede sit ugegamle, tørre Brød ligesom et umælende Dyr, og det var han jo næsten ogsaa; de andre haanede ham og kastede Sten efter ham, indtil Formanden sendte ham tilbage til Arbejdet med et Spark.

Men trods dette trivedes han ved Sparkene og lod sig belæsse værre end et graat Æsel uden at kny. Hans Klæder hang i Pjalter, og han var altid tilsmudset af det røde Sand; hans Søster var forlovet og havde andet i Hovedet end at sørge for ham.

Ikke desto mindre var han vel kendt over hele Distriktet Monserrato og Caravana, og Minen, hvor han var, kaldte Folk for Malpelos Mine, hvad der ærgrede Ejeren vældigt. Hanbeholdt kun Knægten af Medlidenhed, og fordi hans Fader var død i Minen.

Det var gaaet saaledes til: Misciu, saadan hed Faderen, havde sat sig i Hovedet, at han vilde gøre et Akkordarbejde færdig en Lørdag Aften. Det drejede sig om en Sandpille, der tidligere var bleven staaende for at støtte Loftet i Minen, men nu ikke mere gjorde Gavn og derfor skulde bort. Ejeren og han havde paa Øjemaal regnet det til 35 a. 40 Læs Sand. Beregningen var fejl, og Misciu havde staaet i tre Dage og gravet løs paa Pillen, og der var nok endnu til langt ind paa Mandagen.

Det var en daarlig Forretning, og der var heller ingen anden end Misciu, der kunde have ladet sig narre saadan, de kaldte ham ogsaa Æslet, og det var ham, der maatte tage hele Slidet i Minen.

Naa, han var tilfreds og sled troligt for Brødet, det var nu hans Lyst; han passede sit og kom ingen for nær. Men Drengen rynkede Brynene, naar de haanede Faderen, og der kom et Glimt i hans Øjne, saa de andre sagde : »Se Knægten dér,' han dør ikke i sin Seng som Faderen.«Naa, i Sengen døde Misciu ikke, og det uagtet han var et godt Skind.

Den gamle, halte Mommu, Onkel kaldte de andre ham, havde ogsaa sagt, at han ikke vilde grave den Pille ud for aldrig det; det var et meget farligt Stykke Arbejde, men naar alt kommer til alt, er jo alting farligt i en Mine, og den, der altid skal staa og tænke paa, hvad der er Fare ved, kan lige saa gerne straks, slaa sig paa en anden Haandtering — f. Eks. Prokurator.

Altsaa, den Lørdag Aften stod Misciu endnu efter Ave og slog løs paa sin Pille, og hans Kamerater havde allesammen faaet Fyr paa Piberne og var gaaet bort med et Par velvillige Ord til ham: »Det er svært, saadan en Kærlighed til Mester du har, at du gider staa

i

og slide i det i Stedet for at gaa med, du skulde forresten passe paa, at du ikke bliver kvalt som en Mus i Hullet, naar Sandet skrider for dig.«

Han var vant til Finter og svarede ikke, men slog løs med Hakken, det bedste han kunde, medens han mumlede sit monotone Aha — Ahi — et Slag for Brød, og et for-Vin og saa et for Klæder til Tøsen, saadan regnede han

ud, hvad Pengene skulde bruges til.

Det var nu hans Forretningsmaade.

Uden for Minen skinnede Stjernerne fra den dybe, blaa Himmel, og dernede flakkede Lyset fra den rygende Lygte, der svingede frem og tilbage, medens den svære, røde Pille, udhulet af Hakkens Slag, vred og vendte sig, som om den havde Bugvrid og sukkede Ohi, Ohi.

Malpelo gik og rømmede op, lagde Storhakken, den tomme Kurv og Vinflasken hen paa et sikkert Sted, Faderen, som holdt af Drengen, raabte til ham, at han skulde tage sig i Agt for Sandblokkene, der faldt ned — Lige med et tav han stille, og Malpelo, der havde vendt sig om for at lægge Værktøjet i Kurven, hørte et dumpt, halv undertrykt Brag af Sandet, der faldt pludselig, uventet, og saa gik Lyset ud.

De løb efter Mine-Ingeniøren, han var i Teatret og vilde ikke have byttet sit Sæde med en Trone den Aften: Rossi spillede Hamlet. Uden for Teatret stod alle Monserratos Fruentimmer og skreg i Munden paa hverandre og rev sig i Haaret og jamrede over den Ulykke,

7*der havde ramt Santa, Miscius Kone; hun selv stod tavs og rystede, saa Tænderne klaprede i Munden paa hende som ved Midvinter.

Da de fik fat i Ingeniøren og fik fortalt ham, at det var fire Timer, siden Minen skred, blev han arrig og spurgte, hvad de troede, han kunde gøre efter fire Timers Forløb. Han gik naturligvis alligevel derned med Stiger og Fakler, der flakkede i Vinden, de arbejdede i 2 Timer til, det blev seks ialt, saa sagde den halte Mommu, at det vilde tage otte Dage at faa Minegangen renset for det nedfaldne Sand.

Det var noget andet end 40 Læs Sand; der var faldet et Bjerg, saa fint ligesom brændt af Lava, det smuldrede mellem Fingrene, og der maatte dobbelt Ration Kalk til for at faa det til at binde, naar det skulde bruges. Det vilde tage Uger at faa det bort. Jo, det var en nydelig Forretning, den sidste, »Æslet« havde gjort.

Ingeniøren gik tilbage og naaede at faa Ofelia begravet, og Minearbejderne trak paa Skuldrene og gik hjem en efter en. I den almindelige Støj og Larm var der ingen, der havde lagt Mærke til en Barnerøst, der lød saadumpt, næsten ikke menneskelig: »Grav her, grav her, her er det.«

»Det er jo Malpelo,« udbrød den Halte, »hvor kommer han fra, havde det ikke været den Satans Knægt, havde han ikke klaret sig,« saa lo de og sagde, at Fanden hyttede sine, og Knægten havde Skind som en Kat; men Drengen brød sig ikke om noget, han gravede løs med Neglene i Sandet, svarede ikke og græd ikke; dybt nede i Sandet sad han, saa ingen havde set ham straks, og da Lygteskinnet faldt paa ham, gøs de for hans stive, glasagtige Øjne, Neglene var afrevne, og Blodet løb ned ad hans Hænder. Saa trak de ham bort, men han bed fra sig som en gal Hund, Hænderne kunde han ikke bruge mere, de maatte trække ham bort ved Haarene for at faa ham med.

Tilbage til Minen kom han da igen efter nogle Dages Forløb. Moderen kom med ham ved Haanden, hun græd, men Brødet skal jo fortjenes, og et Steds skal det jo komme fra. Han vilde ikke bort fra den Gang, hvor Ulykken var sket, og han gravede og gravede med en Iver og Flid, som om han med hver KurvSand, han bar bort, lettede Byrden fra Faderens Bryst.

Saa med et kunde han holde inde, med løftet Hakke og stive, stirrende Øjne, som om han lyttede til Stemmer fra Rummet, Stemmer fra onde Aander, der lød i hans Øren fra den anden Side af Volden, dannet af det nedstyrtede Sand.

I de Dage var han mere indesluttet og utilgængelig end nogensinde før. Han spiste ikke en Gang, men kastede Brødet til Hunden, ligesom om det ikke havde været Guds Gaver. Hunden holdt af ham, saadan et Dyr har kun Tanke for den, hvis Haand føder den. Men det graa Æsel var Genstand for al hans Ondskab og Grusomhed, han slog uden Barmhjertighed løs paa det med Skaftet af sin Hakke og mumlede: »Saadan skal du have det, saa kreperer du snarere, og det er bedst for dig.«

Efter Faderens Død var det, som om der var faret ham en Djævel i Kroppen, og han gik til sit Arbejde som en Tyr med en Ring i Næsen. Han vidste, han var en snavs Knægt, og gjorde sit bedste for at blive saa slem som mulig, og skete der noget, mistede en af Arbejderne sit Værktøj, knækkede et ÆselBenet, eller styrtede der Sand ned i en af Gangene, saa vidste han, at det var hans Skyld, og han tog Pryglene med krummet Ryg som et Æsel og trak sit Læs videre som et Æsel.

Mod de andre Drenge var han haard og ondskabsfuld, overfor de svagere tog han Hævn over al den Uret, han og hans Fader havde lidt. Det var ham ligesom en Tilfredsstillelse at tænke paa alt dette onde, de havde gjort, og hvorledes de havde ladet ham dø, og naar han var alene, mumlede han mellem Tænderne: »Saadan bærer de sig ogsaa ad mod mig, Fa'er kaldte de Æslet, fordi han taalte det.« En Gang da Mesteren gik forbi, sendte han ham et vildt, skummelt Øjekast og hviskede: »Det var ham, der var Skyld i det, for lumpne Skillinger.« Og efter den halte Mommu snærrede han som en Hund: »Det var ham, der lo den Aften, jeg hørte det, han lo.«

Han havde taget sig af en stakkels, lille Fyr, der for kort Tid siden var kommen ned i Minen i Arbejde, fordi han var bleven uduelig til sit oprindelige Arbejde som Tagdækker, han var falden ned fra et Stillads og havde kvæstet Hoftebenet. — Men selv dette Forhold var kun et Udslag af Ondskab. — Naar den stakkels,lille Fyr slæbte paa Sandkurvene paa sine spinkle Skuldre, vred han sig under Byrden, saa de andre lo ad hans latterlige Fagter og kaldte ham Skrubtudsen, men Skrubtudse, som han var, tjente han dog Føden ved sit Arbejde dernede; Malpelo delte sit Brød med ham, rigtignok kun for at faa Lov til at pine ham, sagde han.

Og det gjorde han paa hundrede Maader. Han slog ham uden Grund og ubarmhjertigt, og naar den anden lod sig banke uden at tage igen, slog han haardere til: »Der, din Æsel, der har du mer, kan du lade dig banke af mig, som ikke vil dig ondt, lader du dig mishandle af hver eneste en.«

Og naar saa Skrubtudsen tørrede Blodet ^f Næse og Mund, snærrede den anden: »Maaske du saa kan slaa igen, naar det rigtig svier.«

Naar Æslerne, lastede, saa de sank i Knæ, arbejdede sig opad de stejle Stier dernede fra med pustende Aandedrag og stive, glasagtige Øjne, medens Sandet klumpede sig under Hovene, slog han dem ubarmhjertig med Hakkens Skaft, saa Slagene drønede dumpt paa det slappe Skind og de fremspringendeKnogler, saa Dyrene krummede sig under Slagene og sank ned i Forbenene uden at kunne røre sig.

Der var et af dem, der var faldet saa ofte, at Forbenene sad i aabne Saar.

Saa sagde Malpelo til sin Protegé: »Ser du, Skrubtudse, Æsler skal have Prygl, fordi de ikke kan slaa igen; kunde de det, saa trampede de os under Hovene og sled i vort Kød med deres Tænder, men det kan de ikke.«

Eller ogsaa sagde han: »Naar du slaar, saa slaa til for Alvor, det giver Respekt, og saa ser de andre, at du er den stærkeste, saa faar du selv mindre.«

Naar han brugte Hakke og Spade, slog han til med indeklemt Raseri, som i Had mod det røde Sand, med sammenbidte Tænder — aha, ahi — ligesom Faderen hin Lørdag Aften.

»Sandet er lumsk,« hviskede han til Kameraten, »som alle de andre. Er du den svage, knuser det dig, men er du den stærkere eller faar de andre paa din Side som den halte Mommu derhenne, saa giver det sig. Fader slog det, og han slog ikke andet end Sandet, derfor kaldte de ham Æslet, og Sandet kvalte ham, fordi det var stærkere end han.«Men naar saa Skrubtudsen havde Arbejde, der var for svært for ham, og gik og klynkede over det som en Tøs, kunde Malpelo give ham et kraftigt Dunk i Ryggen og skubbe ham tilside: »Lad være med at tude dit Kyllingehoved.« Og saa tog han fat med en vis Stolthed: »Lad mig, jeg er stærkere end du.«

Saa delte han sin Mad med ham og gav ham sit Løg, medens han selv nøjedes med det tørre Brød. »Jeg er vant til det,« sagde han.

Og det var han, han var vant til alt, til Knubs og Stød, Prygl med Spadeskafter og Sadelgjorder, til Drilleri og Haan, til at sove paa en Stenbunke, saa hans Ryg og Lemmer værkede efter 14 Timers Dagarbejde; ja selv til Sult var han vant, thi det hændte ofte, at Mesteren indskrænkede hans Kost og knappede ham af i Rationerne, til

Straf hed det. »Bare han vilde knappe af paa Pryglene ogsaa,« brummede Knægten, men det gjorde han aldrig, de kostede heller ikke noget.

Imidlertid klagede han aldrig, men han hævnede sig, hvor han kunde slippe til det, uden at nogen saa det, og saa var han ligefrem djævelsk i sin Opfindsomhed. Prygl fik han altid, enten han havde gjort noget eller ej,man gik altid trøstig ud fra, at det kunde have været ham, og det kunde det saamænd ogsaa. Undskyldninger, vidste han, hjalp ikke til noget.

Naar Skrubtudsen vilde have ham til at sige, at det ikke var ham, svarede han altid: »Hvorfor? hvad kan det nytte? de siger jo alle, jeg er en Slubbert, saa er jeg det vel ogsaa.«

Der var ingen, der rigtig vidste, om det var af Fejghed eller Trods, men han bøjede Ryggen °S imod, hvad der faldt.

Og det var aldrig Kærtegn, ikke en Gang hans Moder havde noget tilovers for ham.

Lørdag Aften, naar han kom hjem, laset og snavset, tilstøvet af det røde Sand, jog hans Søster ham bort fra Døren med et Kosteskaft, for at hendes Kæreste ikke skulde se den Svoger, hun havde til ham. Moderen var altid ude hos Naboerne, saa Drengen krøb sammen i sin Krog paa sit Leje af Pjalter som en syg Hund.

Om Søndagen, naar alle de andre Drenge gik til Kirke i deres fineste Klæder eller legede rundt i Gaardene, drev han rundt langs Murene og slog Sten paa de stakkels, sagesløse Firben, eller stjal Frugt, hvor han kunde komme tildet. Hvad skulde han med de andre Drenge, de haanede ham blot og slog Sten efter ham.

Miscius Enke var fortvivlet over den Slubbert af en Søn, hun havde, en Slyngel var han, det sagde alle, det gik tilsidst saaledes, at Fyren som 'en skabet Hund, alle sparker og slaar til, sneg sig med Halen mellem Benene sky og forsulten bort fra alle levende Væsner som en hungrig Ulveunge.

Efterhaanden holdt de op med at haane ham dernede i Minen, sulten, pjaltet og halvnøgen som han var, han syntes født til det Arbejde dernede; om det saa var hans røde, stride Haar passede det til Omgivelserne, og hans graa, stikkende Katteøjne missede, naar Solen faldt i dem, saa uvant blev han til Lyset og Solen.

I Sandminerne er der en særegen Slags gamle Æsler, der arbejder dernede Aar ud og Aar ind, uden at komme op paa Overfladen, de bliver hejsede ned gennem de lodrette Skakter i Reb, og naar de er komne ned, bliver de dernede. Det er gamle Æsler, det er sandt, men de koster ikke noget videre, en tolv, tretten Lire i det højeste, det kan manfaa for dem til Slagtning, og saa kan de dog bruges til Arbejdet.

Det var ligesaadan med Malpelo, han var heller ikke mere værd, og naar han i det hele taget kom op Lørdag Aften, saa var det, fordi han havde Hænder at klavre med, og fordi han skulde hjem og aflevere Ugelønnen.

Undertiden fik han Griller. Han kunde ønske sig, at han var Haandværker, ligesom Skrubtudsen havde været, Tagdækker, der arbejdede højt oppe mellem Skyerne under den blaa Himmel med munter Sang paa Læberne, eller Vognmand som Gasparo, der hentede Sand i Minen, døsig og dvask hængende paa sin Vogn med Piben i Munden, ud paa den dejlige, aabne Landevej. Allerhelst vilde han være Bonde, arbejde ude i de grønne Marker under de skyggefulde Træer, medens Havet blinkede blaat i det Fjerne, og Fuglene sang over hans Hoved.

Men hans Fader havde været Sandgraver, og det var han ogsaa, det blev ikke anderledes.

Og saa faldt hans Tanker paa Faderen, og han fortalte sin Kamerat om Pillen, der var falden og havde begravet hans Fader, viste ham det fine, røde Sand, der laa der endnu ogsom Vognmanden kom og hentede, naar han døsede paa sin Karre med Piben i Munden. Og han fortalte, hvorledes de tilsidst, naar det altsammen var kørt ud, vilde finde Faderens Lig paa Bunden, og Bukserne, han havde paa, var saa godt som nye.

Skrubtudsen rystede af Skræk, men Malpelo blev aldrig bange. Han havde været der nede, saa længe han kunde huske, aldrig havde han set andet end de mørke, skumle Gange; han gik ved Faderens Haand første Gang, han kom derned, saa lille var han.

Saa slog han ud med Armene til højre og venstre og fortalte om de lange, snirklede Gange dernede, der strakte

sig milevidt, lige saa langt som Lavamarkerne over Jorden, de nøgne, stenede Lavamarker, hvor kun en enkelt Brombærbusk pippede frem.

Han fortalte om Folkene dernede, om dem, der var knuste og kvæstede, begravede i Sandet, eller om dem, der var bievne borte, som nu i Aarevis havde flakket om dernede, uden at kunne finde den Vej, de kom ad, og uden at kunne høre deres Børns fortvivlede Raab og Kalden under den forgæves Søgen efter dem, der aldrig blev fundne.En Dag, medens de fyldte Kurven dernede, fandt de Misgius ene Sko i Sandet; Drengen rystede og bævede, og de maatte trække ham op i den frie Luft i et Tov ligesom et Æsel, der er ved at knække sammen.

Men de saa godt som nye Bukser og de øvrige Rester af stakkels Misciu fandt de ikke, og det uagtet Folk, der forstod sig paa det, forsikrede, at det var der, Pillen havde staaet. De mindre erfarne Arbejdere, der ikke var rigtig kendt med Sagerne, undrede sig over, hvor underlig rebelsk dog det Sand kunde være, at splitte det arme »Æsel« saadan ad, at Skoene røg til den ene Side og Fødderne til den anden.

Efter at de havde fundet den Sko, blev Malpelo greben af en saadan Angst for i Sandet at se sin Faders nøgne Fod stikke frem, at han ikke var at formaa til at grave et Spadestik mere paa det Sted, om de saa slog ham med Bladet i Hovedet.

Han holdt sig til den anden Side af Minegangen og kom ikke mere til Stedet. To eller tre Dage efter fandt de ogsaa virkelig Liget med Bukserne og det hele, det var fuldstændig bevaret, ligesom balsameret i Sandet.Onkel Mommu sagde, han kunde se, at han havde lidt en langsom Død, Sandet havde hvælvet en Bue over ham og begravet ham levende; de kunde se, at »Æslet« havde slidt for at grave sig ud, hans Negle var brudte og hans Hænder forrevne.

Saadan havde altsaa Faderen gravet inde fra, mens Sønnen havde gravet sine Hænder itu ude fra hin Lørdag Aften, da Ulykken skete.

Men de sagde ikke noget til Drengen om dette, de vidste jo, hvor ondskabsfuld og hævngerrig han var.

Vognmanden skaffede Liget bort fra Skakten, ligesom han skaffede det skredne Sand eller de døde Æsler bort, saa meget mere, som Liget stank, og det var jo desuden et Menneske.

Enken fik Blusen og Bukserne og lavede dem om til Malpelo, der saaledes for første Gang i sit Liv fik saa godt som nye Klæder. Skoene blev gemt hen, til han kunde passe dem, endnu var de for store, og Søsterens Kæreste vilde ikke have den døde Mands Sko.

Og naar Drengen følte de bløde, giatte Bukser, der var saa godt som nye, om sine Ben, strøg han hen over dem, saa blødt saablødt, ligesom hans Fader plejede at stryge hans Haar, rødt og stridt, som det var.

Skoene hængte han op paa et Søm over Sækken, hvor han sov, som om det havde været den hellige Faders Tøfler, og om Søndagen tog han dem ned og børstede dem og stillede dem foran sig Side om Side. Saa sad han med Albuerne støttede mod Knæene og stirrede paa dem timelang, medens de forunderligste Tanker krydsedes i hans underligt udviklede Hjerne.

Og underlige Tanker havde han. Da han nu havde arvet Faderens Hakke og Spade, brugte han kun dem, og det uagtet de var alt for store og tunge for ham, og naar de andre vilde købe dem af ham og betale dem som nye, svarede han rent ud nej, hans Fader havde slidt Skafterne saa skinnende blanke, at ingen kunde have smukkere, finere Skafter, om de gjorde sig nok saa megen Flid og anvendte nok saa meget Arbejde derpaa.

Ved den Tid døde der et gammelt, graat Æsel nede i Minen, det døde af Slid og Alderdom; Vognmanden fik det slæbt ud i Lavamarken, der kunde det ligge. »Saadan gaar det med det Værktøj, der ikke mere kan bruges,«

8sagde Malpelo, »det smider man ud i Lavamarken.« Han gik ud i Marken for at se til det gamle, graa Æsel og tvang Skrubtudsen til at gaa med derud og se paa Aadslet. Det var meget mod Skrubtudsens Villie, men Malpelo sagde med megen Vægt, at man maatte vænne sig til at se det grimme saa vel som det smukke. Og saa gik de derud.

Der stod saa begge Knægtene og stirrede paa Hundene, der strømmede til fra Gaardene for ät gøre sig til gode med den stakkels, gamle Graa.

Hundene trak sig bjæffende tilbage, da de saa Drengene, men Malpelo vilde ikke tillade den anden at jage dem bort med Stenkast.

»Kan du se den sorte Tævehund der, den er ikke bange for dine Sten, og ved du hvorfor? Den er mere sulten end de andre, kan du se dens Ribben. Naar man er sulten, er man ikke bange for noget.«

Den gamle Graa led ikke mere, den laa ganske stille med alle fire strakt fra sig og lod Hundene snage i de dybe Øjenhuler og slide i de hvide Knogler med deres skarpe Tænder. Naar de flængede dens Indvolde, rørte den sig ikke; i gamle Dage krummede den Ryg fordet mindste Slag af et Spadeskaft, og den fik mange den Gang, det gjaldt jo om at live den op, naar Vejen gik op ad de stejle Skakter. Saadan gaar det i Verden. Den gamle Graa havde haft sin Lod og Del i Verdens Hug og Stød, rigelig endogsaa, ofte havde den krummet sin Ryg under Byrder og Slag og ligesom bedt bønlig og stirret med sine fugtige Øjne: — ikke mere, ikke mere. Nu aad Hundene disse Øjne, og den gamle Graa lo — lo med sine kødløse, blottede Kæber og den lange, hvide Tandrække ad de hungrige Hunde, der rev og sled i dens Kød.

Der laa den, hvorfor var den egentlig nogensinde kommen til Verden. Lavamarken strakte sig vidt og øde, saa langt Blikket naaede, bølgende brudt i Blokke og Gruber, ru og sort, ikke en Cicade lod sin Piben høre, ikke en Fugl hævede sig over den. Intet hørtes, alt var stille, end ikke Lyden af de hundrede Hakker og Spader, der arbejdede dernede, trængte op. Og dog sagde Malpelo: »det er undermineret alt sammen i alle Retninger, mod Bjergene, mod Dalen, overalt strækker de mørke, lange Gange sig dernede, jeg husker en Arbejder, der foer vild, hans

8*Haar var kulsort, da han betraadte Vejen, og da han kom tilbage var det snehvidt; en anden, hvis Fakkel gik ud, blev der nede, han gik angstfuld og fortvivlet og raabte og raabte, men forgæves. Der var ikke andre end ham selv, der kunde høre Raabene«, og Drengens Hjerte skælvede ved Tanken, skønt det var haardt som Lavablokkene.

»Undertiden sender Mester mig langt bort, hvor de andre ikke tør gaa hen,« sagde han, »mig sender de jo alle Steder hen, og hvis jeg blev borte, var der ikke en, der brød sig om det.«

Naar saa Natten kom, og Stjernerne funklede paa Himmelens dybe Blaa og kastede deres Skær endogsaa hen over Lavamarken, der laa sort og trøstesløs, strakte Drengen sig træt af den lange Dags Møje paa Ryggen paa sin Sæk og saa op mod Himlen og op mod Stjernerne, der straalede roligt og klart i det Høje, men han hadede de maanelyse Nætter, naar Havet skinnede i det kolde Skær, og Landskabets Konturer tonede frem utydelige men dog synlige. Saa tænkte han: »Mørke, det er det, vi skal have, vi hernede, selv er Lavamarken dunkel og øde, vi er skabt til atleve under Jorden, der skal være mørkt altid og overalt.« Og Uglen strøg over Marken og flagrede hid og did, »den lugter de Døde dernede,« tænkte han »og ærgrer sig, fordi den ikke kan faa fat i dem.«

Skrubtudsen var bange for Uglerne og Flagermusene, men hans røde Kammerat haanede ham derfor, »de, der skal være alene, alene i Mørket, maa ikke være bange for noget. — Se det graa Æsel, var det bange for Hundene, der sled i dets Kød, uden at det følte Smerte derved.

Du er vant til at klavre rundt paa Tagene som en Kat, det er noget helt andet. Nu maa du finde dig i at leve hernede under Jorden som en Rotte, derfor skal du ikke være bange for Rotter eller Flagermus, det er bare en gammel Rotte med Vinger, og Rotterne holder af de Døde, det er Selskab for dem.«

Men den stakkels Skrubtudse holdt mere af at tale om Stjernerne deroppe paa Himmelen, der laa Paradiset, sagde han, og der kom de Døde hen, naar de havde været gode Mennesker hernede og ikke gjort deres Forældre Sorg. »Hvem har sagt dig det?« spurgte Mal-pelo. — »Moer« sagde den anden.Saa kløede Malpelo sig i Hovedet og saa overlegent paa den anden, som en klog Fyr, der vidste bedre Besked om de Dele.

»Det har altsaa din Mo’er fortalt dig, fordi du egentlig skulde have været en Tøs i Stedet for en Dreng.«

Saa tænkte han sig lidt om:

»Min Fa'er har aldrig gjort noget Menneske Fortræd, og de kaldte ham Æslet alligevel, han laa dernede, der fandt de ham, hans Sko og hans Sager og de Bukser, jeg nu gaar med.« ^

Lidt efter lidt blev »Skrubtudsen« daar-ligere, rigtig daarlig endogsaa, skrantet havde han længe, men nu maatte de slæbe ham op paa Æslets Ryg om Aftenen, op i den friske Luft; der sad han, det stakkels Skind, og rystede af Feber som en syg Kylling.

Arbejderne sagde, at han var for klejn til den Profession, det duer ikke at grave Sand der nede, naar man ikke er født til det, saa ender det med Næsen ivejret. Malpelo følte sig stolt, naar de sagde det, for han var født i det, og han kunde taale det, baade Luften og Slidet.

Han slæbte Skrubtudsen op paa sin Rygog forsøgte at sætte Humør i ham paa sin gamle Maner, med et kraftigt Dunk, men engang, da han gav ham et velment Stød i Ryggen til Opmuntring, stod Blodet som et Væld ud af Munden paa det stakkels Kræ, og Mal-pelo kiggede efter baade i hans Næse og Mund for at se, hvad han kunde have gjort ham, og svor paa, at det, han havde slaaet ham, kunde ingen Fortræd gøre.

Og for at bevise sine Ord slog han sig selv i Bryst og Ryg med en Sten, alt hvad han kunde, og en af Arbejderne, der saa det hele, drev ham et Spark i Ryggen, saa han røg langt hen ad Gulvet, og det drønede som et Slag paa en Tønde— da Manden var gaaet, rejste Malpelo sig bare og sagde: »der kan I selv se, det gjorde ikke noget, og han slog meget haardere, det kan jeg bande paa.«

Skrubtudsen kom sig ikke, han blev ved med at spytte Blod og rystede af Feber, saa lang Dagen var. Malpelo stjal et Par Soldi af sin Ugeløn og købte Vin og Ærtesuppe til ham, ja han gav ham endogsaa de saa godt som nye Bukser til at varme sig med. Men Skrubtudsen hostede altid, under Tiden var han ved at blive kvalt i det, og det var ikke mu-ligt at faa Varme i Kroppen paa ham, saadan rystede han i Feber; de dækkede ham til med Sække og Halm og lagde ham tæt op ad Ilden, men lige meget hjalp det.

Malpelo stod ubevægelig bøjet over ham og saa paa ham med sine store, aabne Øjne skarpt og fast, som om han vilde tage et Billede af ham, som han laa der med fordrejede Træk og et stift, stirrende Blik, akkurat som den gamle Graa, naar den var styrtet med Læsset paa den tunge Vej opad. Saa mumlede Malpelo: »det var bedst for dig, du

kreperede snart, hellere end at ligge her og døje.«

Mesteren sagde til de andre, at de skulde passe paa, for den Satans Dreng var i Stand til det værste.

Endelig en Mandag kom Skrubtudsen ikke, som han plejede, til Minen. Mineejeren sagde, at han var uden Skyld, og nu var det ogsaa saa slet med Drengen, at han gjorde mere Skade end Gavn. Malpelo fik at vide, hvor han boede, og gik der hen næste Lørdag.

Den stakkels Skrubtudse var mere død end levende, og hans Moder græd og klagede sig,som om Knægten kunde have tjent en Ugeløn af ti Lire.

Det kunde Malpelo ikke forstaa, og han spurgte Kammeraten, hvorfor hans Moder græd saa forskrækkeligt, da han jo dog ikke havde tjent til Føden i de sidste to Maa-neder.

Men Skrubtudsen svarede slet ikke paa det og laa og kiggede op i Loftet, som om han talte Sparrerne deroppe. Saa regnede den Røde ud, at det maatte være, fordi Fyren var saa syg og elendig, at Moderen græd, og fordi hun havde dægget om ham og aldrig faaet ham vænt fra.

Saa var det anderledes med ham selv, han var sund og stærk, og en snavs Knægt var han, derfor havde han faaet sit Navn, og hans Moder havde aldrig været bange for at miste ham, saa hun havde ikke haft noget at græde for.

Kort efter fortalte de nede i Minen, at nu var »Skrubtudsen« død, og saa tænkte han paa Uglen, nu skreg den ogsaa for ham om Natten. Og han gik ud for at se lidt til den Graa derude i Slugten, hvor han plejede at gaa hen med Skrubtudsen.Nu var der rigtignok ikke andet tilbage af den Graa end Benraden, saadan blev Skrubtudsen

ogsaa, og hans Moder tørrede nok sine Øjne, det havde Malpelos Moder gjort, hun havde saa pænt trøstet sig efter Miscius Død, og nu var hun gift igen i Cifali, Søsteren var ogsaa gift, og Huset var lukket.

Nu kunde de banke ham dernede alt det, de vilde, det var der ingen, der brød sig om, og han selv ikke heller, og naar han blev ligesom den Graa og som Skrubtudsen, saa gjorde det heller ikke noget mere, hverken i den ene eller den anden Retning.

Paa den Tid kom der en ny Mand til at arbejde i Minen, som ikke havde været der før, og som holdt sig saa underlig tilbage for sig selv og skjulte sig; de andre Arbejdere sagde, at han var brudt ud fra et Fængsel, og hvis de fik fat paa ham, vilde de spærre ham inde paa ubestemt Tid. Malpelo fik ved den Lejlighed at vide, at et Fængsel var et Sted, hvor de spærrede Tyveknægte inde, saadanne Fyre som han selv, og holdt dem bevogtede under Laas og Lukke.

Fra det Øjeblik af brændte han af Lystefter at stifte Bekendtskab med saadan en Mand, der havde været i Fængsel og var brudt ud af det. Efter faa Ugers Forløb bandede Rømningsmanden imidlertid højt og tydelig paa, at han heller vilde sidde i Jern paa Livstid end staa og slide i det Hundeliv dernede — saa var Tugthuset det rene Paradis, og han gik tilbage paa sin Fod og meldte sig selv.

»Hvorfor gaar saa ikke alle Minearbejdere hellere i Tugthuset?« spurgte Malpelo.

»Fordi de ikke er Rakkerknægte som du,« svarede den Halte, »men du behøver ikke at være bange, for du kommer sgu nok til at lægge dine Ben der.«

Det gjorde han imidlertid ikke, han lagde dem i Minen som Faderen, men paa en anden Maade.

De skulde have undersøgt en Gang, som de troede stod i Forbindelse med den store Skakt ud mod Dalen, og forholdt det sig rigtigt, kunde der spares meget af Arbejdet med at faa Sandet ud af Minen, men var det forkert, var der stor Fare for at tage fejl af Vejen og blive borte med det samme. Derfor var der ingen af de gifte Folk, der turdegaa derned, og der var ingen, der vilde sende deres Børn derned.

MenMalpelo havde ikke en eneste en, der kunde have solgt hans Skind med Rette efter ham, og det selv om Skindet havde været en Tønde Guld værd. Moderen var gift igen i Cifali, og Søsteren var jo ogsaa gift, Huset var lukket, og han havde ikke andet end Faderens Sko, der hængte paa Sømmet; derfor gav de altid ham det farligste og det voveligste Arbejde, og hvis han ikke selv sørgede for at hytte Skindet, var der ingen anden, der hyttede det for ham.

Da de sendte ham ud paa den Tur, tænkte han rigtignok paa den Arbejder, der var bleven borte for Aar siden og som endnu gik dernede og raabte og raabte til ingen Verdens Nytte, fordi ingen kunde høre ham, men han sagde ikke noget. Hvad skulde det ogsaa have hjulpet?

Han tog sin Faders Værktøj, Spaden, Hakken, Lygten, Kurven med Brød, Flasken med Vin og gik — siden har man aldrig set noget til ham.

Ikke engang Benraden fandt de, og naarDrengene dernede taler om Malpelo, saa dæmper de deres Stemmer til sagte Hvisken og rykker tættere sammen; de er bange for at se ham staa der foran dem med det røde, stride Haar og de graa, stirrende Øjne.RØVERENS KÆRESTE.

(Skrevet til Forfatteren Farina.)AÄ Ivære Farina, jeg sender dig hermed en Fortælling eller rettere Udkastet til en Fortælling. Den har imidlertid det Fortrin, at den er kort — og sand, et »document humain«, som man nutildags vilde kalde den; den vil interessere dig, som den vil interessere enhver, der har gjort Menneskenes Hjerter til Genstand for sine Studier.

Du faar den, som jeg har grebet den i Flugten, saa at sige paa Landevejen, med de samme jævne Ord, hvormed den fortaltes Mand og Mand imellem, og jeg ved, at netop du vil være glad ved at staa Ansigt til Ansigt med de usmykkede Kendsgerninger uden at maatte søge dem imellem Linierne, spejde efter dem som gennem et Forstørrelsesglas. Saadanne menneskelige Kendsgerninger, der foreligger rent, taler umiddelbart til Tankerne: de

bærer Præget af det, der virkelig var, de fortæller omTaarer, der virkelig er udgydte af Mennesker, fremstiller Sjælekampe, som Mennesker har udkæmpet, og deri ligger den Kraft, de ejer. Og du ser for dig de skjulte Kræfter, der virker med Lidenskaberne, slynger Begivenhedernes Traade og modner Forsæt til Handling under indbyrdes Strid — dette giver Fortællingen en varig Tiltrækning, netop gennem det Studium af Sjæle, som i vore Dage er Forfatterens Hovedopgave og Genstanden for hans alvorlige Arbejde. Her giver jeg dig kun Udgangspunktet og Endepunktet, jeg ved, at for dig er det nok — kan hænde, den Dag vil komme, da det bliver nok for alle.

I Stedet for at følge de Veje, ad hvilke vore store Kunstnere i Fortiden naaede frem til Hæder, anslaar vi vore egne, vi gaar mere i Enkeltheder, ligesom dybere ind i Stoffet, vi giver Afkald paa de storslaaede Virkninger, der blev opnaaet, naar Katastrofen skildredes, Stigningen var naaet, og dens Virkninger fore-laa, forelaa uforklarede, men stærkt gribende ved den Kraft, som kun en stor Digter kan give. I Stedet for dette saetfer vi Udviklingen, det naturnødvendige, der ikke bruger Over-raskeiser, heller ikke stærke Scener, men ikke desto mindre bærer en Handling. Vi er mere beskedne, kan hænde mere ydmyge, men de Sejre, vi vinder for den sjælelige Sandhed, vil blive af Betydning for Fremtidens Kunst. Skulde det kunne lykkes os at udtømme Studiet af Menneskets Sjælf Skulde vi ved denne vor nye Kunst saaledes kunne trænge ind i Viden om Menneskets Hjerte, at der intet mere blev tilbage for Indbildningskraften og alt laa saa klart, saa skarpt, at Fremtidens Forfattere kun behøvede som Journalisten at optegne Hændelserne, som de foreligger, og saaledes give Læserne deres Bog?

I hvert Fald tror jeg, at Romanen, Fortællingen om Menneskers Tanker og Handlinger, maaske det ypperste, Kunsten ejer, vil naa højest, naar dens Støbning bliver saa fast, at selve dens Tilblivelse unddrager sig Efterforskning og lige saa lidt lader sig efterspore som Menneskers Tanker; naar dens Bygning bliver fuldendt harmonisk, dens Sandheds- og Virke-lighedspræg saa lødigt, dens Tilværelse saa naturnødvendig, at dens Skabers Haand forbliver usynlig, medens den selv faar Begivenhedens Præg. Da vil Kunstværket synes voksetfrem af sig selv som af Naturens Skød, uden at nogen skabende Haand kan eftervises, da vil Skildringen staa der, alene sig selv, uden at kalde Tanker frem om den Sjæl, der dannede den, det Øje, der saa den, eller den Læbe, der hviskede den sit skabende »bliv«.

Den er der i Kraft af sig selv, fordi den er, som den engang er, og som den maa være, skælvende af Liv, men uforanderlig som støbt i Malm. Og Kunstneren, der dannede Malmet, har haft det Mod at dølge sig selv og kun leve i sit udødelige Værk.-----------—«

For adskillige Aar siden gjorde de Jagt paa en Landevejsrøver nede langs Floden Simeto — »Gramigna« hed han, hvis jeg husker ret, eller ogsaa kaldte de ham saadan efter Urten Hundegræs, og de bandede ham ligesaa meget som Planten, hvis Navn han bar, og fra den ene Ende af Provinsen til den anden stod der Skræk om hans Navn og hans Ry. Kara-binierer, Soldater og Landeværnsfolk tilhest forfulgte ham i to Maaneder uden at kunne faa fat paa ham — han var alene, men han gjaldt for ti, og det lod til, at Ugræsset skulde slaaRod. Og saa stundede det oven i Købet mod Høsten; Høet stod paa Markerne, og Kornet bøjede de fulde, gule Aks og vinkede indbydende til Høstfolkene, der stod med Høstknivene i Haand, men alligevel turde ikke en eneste Jordbruger stikke Næsen udover Gærdet om sin Gaard af Frygt for, at Gramigna pludselig skulde vise sit Hoved bag Buskene og pege med sin Riffel; han havde Ord for at være rask til at sende Kugler efter Folk, som han troede blandede sig i hans Sager.

Klagerne voksede, Præfekten kaldte Sogne-raadene, Karabiniererne og Vaabenbrødrene sammen og tilhviskede dem et Par Ord, der fik dem alle til at spidse Øren. Saa blev der Liv i Tingene, Uro over hele Linien, Patruljer, og Strejfkorps, Vedetter rundt i Grøfter og Grave og bag Murene. De jog ham som et vildt Dyr gennem en hel Provins, ved Dag og ved Nat, tilfods og tilhest, med Post og Telegraf. Men Gramigna smuttede mellem Fingrene paa dem som en Aal, og kom de ham for nær, knaldede han løs for at holde dem fra * Livet.

Ude paa Landet, i Smaabyerne og paa de store Gaarde, i Kroerne, og hvor Folk ellersmødtes og kom sammen, talte de kun om ham, om den halsende Jagt og hans fortvivlede Flugt. Soldaternes Heste styrtede, og Vaaben-brødrene maatte bide i Græsset, Vagtposterne blev saa overanstrængte, at de stod op og sov — men han alene —

Gramigna — sov aldrig, nød aldrig Hvile, altid var han paa Flugt, krøb klatrende over Afgrundene, krøb gennem Markerne og gennem Krattet, sneg sig som en Ulv med Bugen langs Jorden gennem den tørre, stenede Flodseng.

Og saa den Tørst, han maatte lide — under den brændende Junisol — det var det, Folk talte mest om, naar Samtalen faldt paa ham rundt i Byerne, hvor de smaasnakkede paa Tærskelen foran Husene — den brændende Tørst — og Dagdriverne gabede og maabede med vidtopspilede Øjne.

Peppa var en af de smukkeste Piger i Licodia; hun skulde giftes med Finu, »Kongelyset« kaldte de ham, han havde Hus og Jord og et dejligt Muldyr paa Stald, og saa var det en køn Karl, stor og smuk — som Solen, sagde Pigerne; Sanct Margeritas Banner bar han støt og stolt som en Søjle, uden at krumme sin Ryg.Peppas Moder græd af Glæde over al den Lykke, der ventede hendes Datter, og Stykke for Stykke betragtede hun Datterens Udstyr: det dejligste Lintøj som til en Dronning, og store Ørenringe og Guldringe til alle ti Fingre — det var Herligheder, selve Sanct Margerita kunde ikke have dem bedre. Og paa Sanct Margeritas Dag skulde de giftes; den faldt i Juni efter Høsletten. »Kongelyset« vendte hjem fra Marken ved Aftentide og bandt sit Muldyr ved Peppas Dør, og saa fortalte han hende, hvor herligt Sæden stod, bare Gramigna ikke stak Ild paa den og sved den af, der var saa meget, at Laden vilde blive stopfuld — naar nu bare han kunde faa Lov at føre sin egen lille Kone hjem paa Ryggen af sit gode Muldyr.

Men en Aften sagde Peppa: »Lad dit

Muldyr staa, jeg gifter mig ikke.«

»Kongelyset«, den stakkels Karl, tabte Næse og Mund, og den Gamle rev sig i Haaret og græd af Sorg og Græmmelse, da hun fik at vide, at hendes Datter kastede Vrag paa det bedste Parti i hele Byen.

»Jeg elsker Gramigna,« sagde Pigebarnet, »ham vil jeg have og ingen anden.«Den Gamle hylede, og hendes graa Haar stod om hendes Hoved, saa hun lignede en Heks. — »Den Skurk, den Djævel,« skreg hun, »han har været her og forgjort min

i

Datter.«

»Nej,« svarede Peppa og borede sine Øjne fast i Moderens som slebet Staal, »han har ikke været her.«

»Men hvor har du da set ham?«

»Jeg har ikke set ham, men jeg har hørt om ham — forstaar du! og saa føler jeg det herinde, jeg tilhører ham.«

Det vakte Opsigt paa Egnen — hvormeget de end prøvede paa at holde det skjult. Der var jo Naboer nok, der ikke undte Peppa det gode Muldyr og det bølgende Korn eller den smukke Karl, der uden at bøje sin Ryg kunde bære Sanct Margeritas Banner, og saa fortalte de alle Slags fæle Historier om hende, at Gramigna kom til hende om Natten, og at de havde set ham ligge skjult under Sfengen, og alt saadant. Den stakkels Moder ofrede et Vokslys, og Præsten kom til Peppa og berørte hende med Vievandskosten for at drive den Djævel Gramigna ud. Til ingen Verdens Nytte; hun sagde ganske vist, at set ham havde hunaldrig — men han stod for hendes Blik, vaagen eller i Drømme, og om Morgenen, naar hun slog Øjet op, brændte hendes Læber, og hun ligesom følte den sviende Tørst, han maatte lide derude.

Saa lukkede den Gamle hende inde i Huset, for at hun ikke skulde høre mere om Gramigna, og stoppede alle Revner og Sprækker med Helgenbilleder. Men Peppa sad og lyttede til, hvad de sagde derude paa Gaden; det trængte ind til hende trods Helgenbillederne, og hun blev rød og bleg, som om den Skinbarlige blæste selve sit Helvede i Ansigtet paa hende.

Saa hørte hun, at nu havde de faaet opdaget Gramigna i Krattet ved Palagonia. I to Timer havde han fyret, en af Karabiniererne var falden og tre Vaabenbrødre saarede. Da de saa endelig under hæftig Skydning var trængte frem til Stedet, var han borte, og de fandt kun en Blodpøl, hvor han havde staaet.

Saa slog Peppa et Kors for sin Moders Seng og flyede gennem et Vindue. Hun traf Gramigna i Krattet ved

Palagonia. — De havde ikke kunnet finde ham, han havde gravet sig ned i Jorden, dér laa han forreven, bleg ogblodig, forhungret, med Feber sydende i sit Blod, men med Riflen spændt.

Da han saa hende komme gennem det tætte Krat, belyst af det svage, gule Dæmringsskær, tænkte han et Øjeblik paa at give Ild — saa spurgte han:

»Hvem er du, og hvad vil du?«

»Jeg kommer for at være hos dig,« sagde hun, og hendes Øjne hvilede paa ham skarpt og fast. »Du er jo Gramigna?«

»Ja, jeg er Gramigna, kommer du for at tjene den Pris, der er sat paa mit Hoved, er du gaaet fejl.«

»Nej, jeg kommer for at være hos dig.«

»Gaa — hos mig kan du ikke være, jeg vil ingen have hos mig. Er det Penge, du vil have, saa siger jeg dig jo, jeg ingen har, i to Dage har jeg ikke smagt en Krumme.«

»Nu kan jeg ikke komme hjem,« svarede hun, »Vejen er fuld af Soldater.«

»Hvad kommer det mig ved — gaa — enhver faar bjerge sig selv.«

Hun vendte sig som en Hund, man jager bort — saa kaldte han paa hende:

»Skaf mig lidt Vand i Flasken her fraFloden; vil du være hos mig, maa du vove Pelsen.«

Peppa tog Flasken og gik uden at sige et Ord. — Gramigna hørte Skudene knalde. — »Det var tiltænkt mig,« mumlede han — men da hun saa kom igen, bleg, blodig, med Flasken i sin Haand, sprang han frem mod hende, greb Flasken og tømte den i et Drag, saa Pust og Aande var ved at forgaa ham. — »Du slap fra dem,« sagde han endelig, »hvorledes bar du dig ad dermed?«

»De stod paa den anden Side af Floden, og der var Krat dernede.«

»De har skudt paa dig, du bløder.«

»Ja.«

»Hvor har de saaret dig?«

»I Skuldren.«

»Det gør ikke noget — lad os komme afsted!«

Saa fik hun Lov til at blive hos ham. Hun fulgte ham overalt, hendes Klæder hængte i Laser, og hendes Saar brændte, men barbenet løb hun efter Vand, hvor hun kunde finde det, og efter Smuler af Brød for at stille hans Hunger, og kom hun hjem med tomme Hænder, krybende gennem Krydsilden, saa sloghan hende, forpint som han var af Hunger og Tørst.

En Nat sagde Gramigna: »Nu er de der.« — Maanen skinnede klart og skarpt og kastede sit Lys over Krattet. Han bød hende gemme sig mellem Klipperne og flygtede til den anden Side. Hun sad og lyttede — gennem Mørket glimtede Skudene hist og her, saa hørte hun det rasle i Buskene tæt ved, det var ham, han sank til Jorden, det ene Ben var skudt over, og møjsommeligt støttede han sig til Buskene for at finde Anlæg til Riflen. — »Nu er det forbi, du,« sagde han, »nu tager de mig.« — Og hun saa, hvor hans Øjne lyste som i Vanvid — og hun gøs. — Pludselig faldt han sammen som et Knippe tørt Ved, og saa kom de over ham.

Dagen efter kørte de ham ned gennem Byen paa en Kærre, i Pjalter, blodig og forreven. Folk stimlede sammen for at se ham, og de lo ad ham, fordi han var saa lille, saa sammenskrumpen, bleg og hæslig som en Polichinel. Og for hans Skyld havde Peppa slaaet op med »Kongelyset«.

Stakkels »Kongelys«! han gik og gemte sig af Skam, og Peppa blev ført mellem Sol-daterne med bundne Hænder som en Forbryderske, hun, der havde ligesaa mange Guldringe som den hellige Margerita.

Hendes stakkels Moder maatte sælge det hele, alt det dejlige Lintøj, Udstyret og Ringene til Ørene og til alle de ti Fingre for at betale Advokaterne. Datteren fik hun ogsaa tilbage, men syg og ussel, vanæret og med Gramignas Barn ved Brystet.

Hun hentede hende selv, efter at Processen var forbi, og midt i den store, skumle Kaserne-gaard mellem Karabiniererne bad hun sit Ave Maria; stakkels Gamle, hun syntes, de gav hende en Skat — hun ejede jo slet ikke andet i hele Verden, og saa græd hun. — Taarerne strømmede fra hendes Øjne, det var af bare Trøst og Glæde.

Peppa kunde ikke græde. — Hun ejede ingen Taarer mere, hun sagde intet, man saa hende aldrig paa Egnen, og dog, de to Kvinder maatte slide haardt for Brødet. Saa sagde Folk, at Gramigna havde lært hende sit Haand-værlc, og at hun stjal om Natten, naar de andre sov.

I Virkeligheden holdt hun sig indelukket som et Vilddyr i Bur og gik ikke ud, før denGamle var død, i Nød og Trang, og hun maatte sælge Huset.

»Peppa,« sagde »Kongelyset«, som endnu holdt af hende, »jeg kunde knuse dit Hoved mellem to Stene, fordi du har voldet saa meget ondt baade mod dig selv og andre.«

»Det er sandt,« svarede Peppa, »jeg ved det, men det var saa Guds Villie.«

Da Huset var solgt og den Smule, der var, gik hun bort om Natten, som hun var kommen, uden at se tilbage, uden at kaste et Blik paa det Tag, der havde skærmet hende i saa mange Aar, for med Guds Hjælp at søge Føden i den store By; dér slog hun sig ned med sin Dreng lige over for Fængslet, hvor Gramigna sad.

Hun saa kun de gulnede Vindueslaager paa den store, mørke Fagade, og Skildvagten jog hende bort, naar hun prøvede paa at opdage, hvor han vel kunde være, ham hun vidste sad derinde. Tilsidst fortalte de hende, at han var der ikke mere, de havde ført ham bort, over Havet, i Lænker og Halsjærn. Hun sagde intet, hun blev; hvor skulde hun gaa hen? Der var ingen, der ventede hende. Saa tjente huntil Livets Ophold ved at gaa Ærinder for Soldaterne og Fangevogterne. Hun blev ligesom et Led af det store, mørkegule og tavse Kompleks. For Karabiniererne, der havde taget Gramigna der ude i Krattet og skudt Benet over paa ham, følte hun ligesom en ærbødig Ømhed, Beundring for den raa Kraft.

Om Helligdagene, naar de ranke og sværlemmede Karle viste sig i Galla, med vajende Fjerbusk og blinkende Epauletter, slugte hun dem med Øjnene; hun færdedes stedse i Kasernen, fejede deres Stuer og børstede deres Støvler — saa fik hun Tilnavnet Karabinierernes Støvekost.

Men især naar de trak op om Natten, to og to, med opsmøgede Benklæder og Revolveren i Bæltet, eller steg til Hest ved Lygteskin, der spillede paa Karabinernes staalblanke Løb, og hun hørte Lyden af Hestetrin tabe sig i det Fjerne, naar de drog bort, og Vaabnenes Raslen, saa blev hun bleg, og hendes Læber skælvede, og hun slog Kors for sig, medens hun lukkede Stalddøren, og gøs.

Naar hendes Dreng legede med de andre Knægte paa Grønsværet foran Fængslet og løbrundt mellem Soldaterne, og de andre raabte efter ham »Gramignas Søn«, »Røverdrengen«, saa steg Blodet hende til Hovedet, og hun slog Sten efter Drengene.NAAR HELGENE SLAAS.

io

13 et er S. Rocco's Navnedag. Henad Vejen skrider Processionen, den Hellige selv in effigie med sine Hunde under en herlig Baldakin, prægtig pyntet og livagtig, medens Musiken blæser lystig, Vokskærten vifter for Vinden og hele Menigheden følger.

Saa lige med ét bliver der Halløj, et syndigt Spektakel, Musiken gaar istaa, og de gejstlige Mænd smører Haser, Fruentimmerne vræler, og Mandfolkene nyser rødt — det regner med Stokkeslag som med modne Blommer i August, og den hellige S. Rocco staar hjælpeløs i Tummelen.

Saa kommer Politiet — Syndicus og hele Redeligheden — og Fjendtlighederne indstilles; man samler de Saarede

op, de mest Medtagne kommer paa Sygehuset, de værste Spektakel-

io*magere vandrer i Kachotten, og over Hals og Hoved bringes S. Rocco i Sikkerhed i Kapellet.

Det hele ligner en Komedie.

Og hvad er saa Grunden til al den Staahej ? Ikke andet end den pureste lave Misundelse i Nabomenigheden — S. Pasquale.

Netop i Aar skulde det have været rigtig fint paa S. Roccos Navnedag. Menigheden havde været paa Tæerne for at faa Processionen saa festlig som mulig. Musik havde de hentet fra Købstaden, de havde ikke sparet paa Knaldeffekter, og det dejligste nye Banner havde de anskaffet, et Banner, saa tungt, saa tungt, at det var alt det, en stærk Mand kunde slæbe det, og guldbroderet var det — »naar det flagrede i Luften, lignede det en Strøm af Guld, der gød sig hen over Toget,« sagde de Klogeste og mest Begejstrede.

Det maatte naturligvis ærgre de andre — og ærgre sig, det gjorde de — gule og grønne — lige indtil det blev for galt, og en af de mest gulgrønne gav sig til at vræle de andre op i Næsen: »Længe leve den hellige S. Pasquale.«

Og saa gik det løs.Man kan finde sig i meget, men det er en Haan at brøle: »Længe leve S. Pasquale« lige i Synet paa S. Rocco. Der er Ting, man ikke kan finde sig i. Hvad skal man sige, naar Folk spytter ind ad Vinduet til en eller render ens Kæreste paa Ærmet?

Oprigtig talt ved en saadan Lejlighed giver man med Tugt at melde Fanden i det Allerhøjeste, og saa ryger den Smule Respekt, man til dagligdags har for de andres Helgene — det er jo én Familie, altsammen.

Naa, i Kirken maa man jo dy sig, men paa Gaden er der frit Slag — det er ligesom hjemme, naar man bliver forstyrret i sit gode Maaltid, saa har man Lov til at kyle en Tallerken i Hovedet paa dem, der gør Vrøvl.

Klø skal de have — og Klø vankede der.

Nino, den lange Husmand oppe fra S. Rocco, havde faaet ordentlige Prygl, men han brølede, saa det rungede: »I Djævlens Skind og Ben! Lad mig se den Æsel, der endnu tør vove at vræle »Leve S. Pasquale«.«

»Det tør jeg,« er der én, der raaber — det var hans Svoger, Turi, Hvidgarveren fra S. Pasquale; det var dumt, for han burde have kendt Nino, men han havde jo rigtignok nyligfaaet en i Synet, saa det gnistrede, og derfor løb det rundt for ham. — »Længe leve S. Pasquale,« raabte han, »han skal leve, til han dør.«

»Hold nu Fred for Himlens Skyld,« tyssede hans Søster, Saridda, og kastede sig imellem Broderen og Kæresten. De var gaaet ud sammen, og lige til dette usalige Øjeblik havde de været de bedste Venner af Verden.

Men Fanden var faret i Kæresten, og han vrængede og skreg: »Længe leve mine Bælgvanter, længe leve den hellige Bælgvante.«

»Hold Mund,« brølede Turi, og Fraaden stod ham ud af Munden af Arrigskab, medens hans Øjne stod stive som Galæbler. — »Jeg skal give dig Bælgvanter,« og saa slog han Nino lige midt i Ansigtet.

Og de tærskede løs paa hinanden og brugte Næverne som Forhamre, til de andre kastede sig imellem og skilte dem ad med Hug og Stød.

Men saa blev Saridda hed i Hovedet, og nu gav hun sig til at skrige »Længe leve S. Pasquale,« saa hun og Nino kom i Totterne paa hinanden, som om de allerede var Mand og Kone. Det var netop det gale ved det.S'. Rocco havde sit Kapel i sin Byende, og S. Pasquale havde sit i sin, og blev der Vrøvl — og det gjorde der altid — saa skændtes Forældre og Børn, og Konerne rendte fra Mændene, hvis de uheldigvis hørte hjemme hver i sin Lejr.

»Jeg vil ikke høre mere om den Slubbert,« hylede Saridda med Hænderne i Siden, »ikke et Ord vil jeg høre.« Og til Naboerne, der trængte sig sammen om hende for at faa at vide, om hun havde gjort det forbi med ham, sagde hun: »Jeg vil hverken eje eller have

ham, om han saa var forgyldt.«

»For mig kan hun ryge Fanden i Vold,« bandte paa sin Side Nino, medens de skyllede Blodet af Ansigtet paa ham inde paa Knejpen ved Siden af. »Det forbandede Garverrak dernede. Gud ved, hvad Fanden der har staaet mig i Hovedet, at jeg vilde mænge mig med dem og tage en Tøs dernede fra.«

Men Syndicus var kommen til Sandheds Erkendelse, og den gav han Luft i vægtige Ord:

»Skal det være saadan, at man ikke kan bære en Helgen rundt i Gaderne, uden at derbliver Spektakel, saa er det noget Svineri, og det kan vi ikke have. Saa maa det være slut med Fester og Processioner, og er der nogen, der alligevel render med Lys i Gaderne, om det saa kun er et Toskillingslys, saa paa Hovedet i Kachotten.«

Det var nu imidlertid en meget alvorlig Historie. Sagen var den, at Biskoppen havde givet de Gejstlige ved S. Pasquales Kapel Lov til at bære Domkapper, og saa var S. Roccos Præster, der ingen havde, sporen-stregs gaaet til Rom for at klage til selve den hellige Fader, og Papirerne havde de med sig med Segl og Stempler og det hele — men lige meget hjalp det. Naturligvis — det vidste enhver: Rakket dernede i den anden By-

ende — saa fattige og usle, som de havde været, det kunde jo alle huske — havde tjent Penge som Snavs paa deres Garveri i den sidste Tid, og her paa denne Jord er Retfærdigheden tilfals for Judaspenge.

Og i Garverbyen ventede de paa Bispens Sendebud — en meget fin Mand med Sølvspænder paa Skoene til et halvt Pund Stykket — sandt var det, for der var flere, der havde set dem. Han skulde komme med Dom-kapperne til Præsterne, og saa skulde han modtages med Musik; tre Fjerdingvej udenfor Byen vilde de gaa ham i Møde, og Torvet skulde illumineres med Lys 1 Kasser og malede Forsider med store Bogstaver: »Læve S. Pas-quale.«

Deroppe hos Jordbrugerne derimod gærede det voldsomt, og der var nogle af de vildeste, der syslede paa en underlig Maade med Knipler af Pære- og Kirsebærtræ, saa tykke som Vognstænger, og mumlede noget om, at skulde der være Musik, saa kunde det maaske være, at man kunde trænge til nogen til at slaa Takten.

Det saa slet ikke saa hyggeligt ud for Manden fra Bispen og hans Triumftog. Men han var da ogsaa klog nok til at lade Musiken staa og kigge og skyde Genvej tilfods stille og forsigtig til Præstegaarden, hvor han lod de fjendtlige Magters fornemste Mænd kalde for at mægle mellem dem.

Da disse Hædersmænd befandt sig Ansigt til Ansigt efter saa lange Tiders evige Kiv og Spektakler, kunde det nok være, at de vendte det hvide ud af Øjnene, og det kriblede i deres Fingerspidser, saa det kneb for Præsten at holde Styr paa dem, og han havde enddalagt den fine, nye Kaabe, som han bar i den højtidelige Anledning, for ugenert at kunne byde Isen og de andre Forfriskninger rundt.

»Saadan skal det være,« sagde Syndicus med Næsen dybt nede i sit Glas, »naar man tager mig med det gode, saa har man mig straks.«

Manden fra Bispen havde nemlig sagt, at han var kommen som Noahs Due med Oliebladet i sin Mund, og han havde travlt med at gaa rundt, trykke Hænder og smile elskværdig til alle, og tilsidst bød han paa Chocolade i Sakristiet paa Navnedagen.

»Skal vi ikke hellere lade den Fest gaa ind,« foreslog Vice-Prætoren, »vi faar bare Vrøvl med de andre.«

»Tværtimod,« mente Hjulmanden, Bruno, »vi faar meget snarere Vrøvl paa den anden Maade; vi har ikke Lov til at forbyde P'olk at more sig for deres egne Penge.«

»Ja, jeg vasker mine Hænder; vi har Øvrighedens Ordrer, og de er bestemte nok. Skal der være Fest, saa sender jeg Bud efter Militær. Jeg vil have Ro og Orden.«

»Jeg indestaar for Ordenen,« svarede Syndicus og brystede sig, medens han saa sig omi Kredsen og stødte sin En-tous-cas fast ned i Gulvet.

»Det er storartet! ligesom vi ikke alle vidste, at De render Hjulmandens Ærinder. Det er Deres Svoger Bruno, der blæser i Dem alt, hvad De skal gøre, og De har ikke andre Meninger end hans.«

»Og De gør Vrøvl, fordi De ikke kan glemme det Vasketøj, hvad behager?«

»Men, mine Herrer, mine Herrer!« tyssede Manden fra Bispen, »paa den Maade kommer vi jo ingen Vegne.«

»Vi vil gøre Oprør — Oprør,« raabte Bruno og fægtede med Armene.

Heldigvis havde Præsten bragt Glas og Tallerkner i Sikkerhed lidt efter lidt, og Degnen styrtede hovedkuls ud ad Døren med Fare for at brække Halsen for at tysse paa Musiken, der havde opdaget, at Sendebudet var kommet, og nu stod udenfor Vinduerne og af Hjertets Lyst tudede Velkommen i Horn og Klarinetter.

»Paa den Maade kommer vi jo ingen Vegne,« gentog Bispens Mand. Han var gnaven, han tænkte paa Kornet der hjemme, der stod og var modent og trængte til athøstes, medens han gik her og spildte sin Tid med at mægle mellem Bruno og Vice-Prætoren, der alligevel var lige ved at æde hinanden.

»Hvad var det for en Historie med det Vasketøj?«

»Den reneste skære Vilkaarlighed siger jeg Dem.«

Og saa fortalte de:

Saasnart man bare hængte et Lommetørklæde til Tørring udenfor Vinduet — straks Mulkt. Nu havde Vice-Prætorens Kone — tænk! hendes Mand var dog Embedsmand, og lidt Hensyn havde man dog hidtil taget til Autoriteterne — hængt deres Smule Ugevask udenfor til Tørring paa Terrassen — efter de nye Vedtægter var det en skrækkelig Forbrydelse. Nu maatte man tilsidst hverken holde Hunde, Høns eller Grise, og det var dog Dyrene, der holdt Gaderne rene og aad Affaldet. Naar der nu kom en Skylle, saa druknede de i Snavs alle sammen.

Naa, Sagen var kortelig den, at Bruno sad i Retten, og Vice-Prætoren havde faaet en Mulkt — det kunde han ikke glemme.Manden fra Bispen søgte at berolige Gemytterne og sled troligt i det i Skriftestolen fra Morgen til Aften. Alle Fruentimmerne vilde skrifte for ham — Biskoppens Repræsentant, og han uddelte med gavmild Haand Absolution til højre og venstre for alle Slags Synder og Overtrædelser, som om han havde været Bispen i egen høje Person.

Saridda skriftede ogsaa: »Fader,« hviskede hun med Hovedet trykket helt ind til Skriftestolen, »Ungkarlen Nino faar mig til at synde hver Søndag i Kirken.«

»Hvorledes, mit Barn?«

»Jo ser De, vi skulde have været Mand og Kone, men saa kom alt det Vrøvl heri Byen, og saa blev det forbi, og saa staar han nu med sine Kammerater oppe ved Altret og glor paa mig og ler ad mig hele Tiden under Messen.«

Og da saa Hs. Velærværdighed fik fat i Synderen Nino, saa sagde denne:

»Det er slet ikke sandt, Fader, det er hende, som gaar og vender Ryggen til mig, hvor hun saa møder mig, som om jeg var en Betler og Landstryger.«

Og saa hævnede han sig, naar Sariddaom Søndagen gik over Torvet, ved at lade, som om han havde travlt med at snakke med Gensdarmen, eller hvem det kunde træffe sig, og ikke saa det mindste til hende.

Hun gik og puslede med at lave kulørte Lamper af Papir, som hun stillede op i Geledder langs Gesimsen lige for Næsen af ham — de skulde tørres i Solen.

En Gang traf de sammen ved et Barselgilde, de hilste ikke en Gang paa hinanden, lod, som om de ikke kendte hinanden, ja, Saridda gik endogsaa saa vidt, at hun begyndte at kokettere med ham, der havde Barnet i Kirke.

»Fjols,« brummede Nino haanlig, »det manglede bare, man skulde staa paa Hovedet, fordi han har faaet en Unge — en Tøs oven i Købet.«

Saa lod Saridda, som om hun talte til Barselkonen.

»Der er aldrig noget saa galt, uden at det jo er godt for noget, og selv om man først synes, det er saa sørgeligt, saa viser det sig bagefter, at man tværtimod har al god Grund til at takke Gud og San Pasquale (med Eftertryk) for

det.Ja, man skal rigtignok have spist nogle Skæpper Salt med Folk, før man kan vide, hvad de indeholder.«

Saa fik Nino Lejlighed til at ytre: »Man maa tage det, som det falder her i Verden, det kan ikke nytte at ærgre sig over Ting, der ikke er en Bønne værd, og skulde Vorherre tage den hellige Fader, saa faar vi saa-mænd nok en ny.«

Nu blev hun ivrig: »Det gaar med Gifter-maal som med Børn, det er altsammen bestemt i Forvejen. Man skal gifte sig med en, der mener det godt, og som man kan stole paa, og jeg skal nok tage mig i Agt en anden Gang, selv om jeg skal blive ved med at være en fattig Pige hele mit Liv.«

Nede paa Torvet gik Trommen. De skumlede om, at Syndicus havde sagt, at der skulde være Fest alligevel.

Vice-Prætoren svor paa, at Processen skulde føres, om den saa trak ud til næste Aarhun-drede. — »Ikke om de saa trækker Klæderne af Kroppen paa mig, saa jeg sidder som salig Job i Asken, vil jeg give mig, og jeg skal noksørge for, at der bliver Penge efter mig til Processen, dem kan jeg skrive i mit Testamente.«

Nino brummede: »Fanden staa i det at holde P'est nu, medens vi er lige ved at omkomme af Sult alle sammen.«

Siden midt i Marts var der ikke faldet en Draabe Regn, og Markerne stod gule og tørre, »smægtende af Tørst«. Rigtignok mente Hjulmanden, at naar de bare vilde bære S. Pasquale rundt i Procession, saa skulde der nok komme Regn. Men hvad Interesse havde han, Hjulmanden, og alle hans Garvere af Régnen? Imidlertid bar de virkelig S. Pasquale rundt i Øst og Vest og op paa Højen, for at han skulde velsigne Markerne.

Det var en af disse Dage, paa hvilke Bønderne fortvivlede river sig i Haaret og klagende ser ud over de svedne Kornmarker, hvor Straaene bøjer Hovederne og dør.

»S. Pasquale, din forbandede Skurk!« brølede Nino ude af sig selv af Fortvivlelse over de frygtelige Tilstande derude i Marken. »Forbandede Røver! du har ødelagt mig, røvet alting fra mig, nu har jeg kun min Høstknivtilbage, den kan jeg bruge til at skære Halsen over paa mig selv med.«

Deroppe hos Jordbrugerne var Nøden trøstesløs. Det var et af disse lange Aar, hvor Hungersnøden allerede melder sig i Juni, og Kvinderne sidder og hænger paa Dørtærsklerne uden at tage sig noget til og stirrer tomt hen for sig med store, feberhede, trøstesløse Øjne.

Saridda hørte, at nu skulde Ninos Muldyr sælges dernede paa Torvet for at skaffe Penge til at betale Skat af Jorden — Jorden, som ingen Ting havde givet — men Skatten skulde betales alligevel. Saa dunstede hendes Vrede bort, og hun skyndte sig at stikke de faa Skillinger, hun havde, til Turi, for at han skulde gaa ned med dem til Nino.

Nino stod i en Krog nede paa Torvet og gloede med Hænderne i Lommerne, medens de solgte Dyret, der var pudset og pyntet med en splinterny Grime.

»Jeg vil ikke have noget,« sagde han mut; »jeg har Gudskelov endnu mine to Hænder. — Det er en dejlig Kavaler, din S. Pasquale!«Turi vendte Ryggen til, han vilde ikke skændes, og saa gik han.

Men galt var det, for de var ude af sig selv af Raseri alle sammen over Processionen, der ikke havde hjulpet det aller mindste. Og det værste var, at Jordbrugerne deroppe fra, der ellers plejede at holde sig til S. Rocco, havde ladet sig forlede til at gaa med i S. Pasquales Procession, pyntede som Æsler med Aks og Straa bunden om Hovedet — de troede, at det kunde have hjulpet paa Sæden; og nu bandte og skældte de, saa Manden fra Bispen maatte fortrække stille og tilfods, uden Musik, som han var kommen, og endda være glad, at han slap derfra.

For at hævne sig paa Hjulmanden telegraferede Vice-Prætoren, at Gemytterne var i Uro, og at der var Fare for den offentlige Sikkerhed, og en skønne Dag blev det bekendt, at om Natten var der kommet et Kompagni Soldater — og det var der ganske rigtig ogsaa.

De andre sagde, at de var komne for Koleraens Skyld, og nede i Købstaden døde de rigtignok ogsaa som Fluer.

Apotekeren slog Laas for Apoteket, ogDoktoren var den første, der stak af — han var bange for at blive slaaet

ihjel.

Det bliver ikke til noget, sagde de faa, som blev tilbage i Byen, fordi de ikke kunde flygte bort, som de andre, et eller andet Steds op i Landet.

S. Rocco vil nok hytte sine, og den første, der gaar ud ved Nattetide, skyder vi paa Pelsen.

Ja, selv de andre dernede fra løb paa bare Fødder op til S. Rocco's Kapel og bad. Alligevel begyndte Dødsfaldene at melde sig ligesom store, tunge Draaber før Tordenregnen. Man sagde jo nok, at de, der var døde, selv var Skyld deri, fordi de ikke passede paa, men aad, hvad det skulde være, eller rendte og strejfede omkring om Natten — men nægtes kunde det ikke, Koleraen var der trods Soldaterne; den sad i Skægget paa selve S. Rocco, og det uagtet en gammel Kælling, der stod højt i Ry for sin Hellighed, havde drømt, at S. Rocco var kommen til hende i egen høje, hellige Person og havde sagt:

»I skal bare ikke være bange for Koleraen; den skal jeg nok tage mig af; jeg er Gudske-lov ikke saadan en Vindspiller som Pasquale dernede.«

Nino og Turi havde ikke set hinanden siden den Historie med Muldyret. Men saa snart Husmanden hørte, at begge Søskende var syge, skyndte han sig ned til dem og fandt Saridda, ussel og svag, i en Krog inde i Huset; der laa hun ved Siden af Broderen, der rigtignok var lidt bedre, men alligevel laa

og rev sig i Haaret og var fortvivlet og ude af

*

sig selv.

»S. Rocco er ogsaa en Skurk,« sukkede Nino, »det havde jeg rigtignok aldrig troet. Lille, kære Saridda! se paa mig, kender du mig ikke? Men det er jo din egen Nino fra de gode, gamle Dage!«

Men Saridda saa paa ham med sine stakkels Øjne, der sad saa dybt inde i Hovedet, saa man næsten ikke kunde se dem, og Nino svømmede i Taarer.

»San Rocco, San Rocco!« mumlede han. »Hvad er det dog, du har gjort? Du er jo meget værre mod mig, end S. Pasquale nogensinde har været.«Saridda kom sig imidlertid, og da hun igen sad udenfor Døren med Hovedet svøbt ind i et stort Tørklæde, gul og gusten som en Væg, sagde hun til Nino:

»S. Rocco har gjort et Mirakel mod mig, nu maa du ogsaa bringe ham et Vokslys paa hans Navnedag.«

Nino sukkede »ja« med Hjertet fuldt, men saa blev ogsaa han syg og var lige ved at dø!

Saridda vred sine Hænder og rev sig i sit Ansigt og hulkede, at nu vilde hun dø med ham, og hun vilde rive sit Haar ud med Rode og sprede det over hans Kiste, og ingen Mennesker paa Jorden skulde faa hendes Ansigt at se mere.

Nino svarede kun, at Haaret nok vilde vokse ud igen, men, sagde han: »Den, der dør, det bliver mig, og saa faar jeg aldrig dig at se mere.«

Og Turi sagde for at trøste ham: »Det er et dejligt Mirakel, S. Rocco har lavet!«

Men da saa ogsaa han kom sig, og de alle tre sad og slikkede Solskin med Ryggen op mod Muren, indfaldne og smalle i Ansigterne, kunde de alligevel ikke dy sig, menbegyndte at bombardere hverandre med S. Rocco og S. Pasquale.

Saa kom Bruno, Hjulmanden, forbi, han var kommen hjem, da Koleraen var forbi.

»Nu laver vi en stor Fest,« sagde han, »en Takkefest til Ære for S. Pasquale, fordi han har reddet os fra Koleraen, og Spektakler bliver der ikke mere af, for nu er Vice-Præ-toren død, han har husket paa Pengene til Processen i sit Testamente.«

»Ja,« haanede Nino, »lad os bare holde Fest, fordi Folk er døde.«

»Er det maaske S. Rocco, der har holdt Liv i dig?« hvislede Turi.

»Nu skal I forliges,« afbrød Saridda, »I vil da ikke have, at Koleraen skal komme igen og stifte Fred mellem Jer.«PENTOLACCIA.Besynderligt kæder Livets tusinde smaa Begivenheder og Personer sig sammen, som Billederne i et Panorama, af den Slags, der vises frem paa Markederne for et æret Publikum, der staar med Næsen trykket mod Glasruden i Kighullet og ser Garibaldi og Victor Emanuel og alle de andre passere forbi, en for en i ustandselig Række, smaa og store, Dusinmennesker og Originaler. Vi har alle truffet saadanne Personer, der af en eller anden Aar-sag træder ud af Billedet. En saadan var Helten i denne lille Fortælling. De kaldte ham Pentolaccia, og han var en Original, han havde sine egne løjerlige Meninger, modsatte andre fornuftige Menneskers, der vil sidde i Ro og tære deres Brød med Fred.Saadanne Folk taler man om, det er saa Verdens Skik, man taler om dem, naar Arbejdet hviler paa Marken, man taler om dem paa Kroen, naar Døgnets Smaabegivenheder drøftes. Ogsaa om Pentolaccia talte man, og det var ikke alt godt, hvad man sagde, lige til Navnet, han havde faaet, det grimme Navn, der rummer en Historie, som nu skal fortælles :

En Historie om Skinsyge.

Vi kender alle sammen denne Last — om det er en Last. — Af Skinsyge galer Hanekyllingen paa Møddingen, saasnart Kammen pipper frem paa dens Hoved, af Skinsyge sparker Muldyret bagud i Krybben, naar der kommer andre Handyr paa Stald.

Der findes ganske vist nogle faa, der ikke kender til Skinsyge, men fromt og ydmygt bøjer deres Hoved for Skæbnen og hverken ser til højre eller venstre, ja som ikke engang kan se, hvad der foregaar lige for Næsen af dem.

Saadanne Folk findes — det ved vi, og vi forstaar det til Nød.

Men sker det saa, at et saadant Undtagelsesvæsen pludselig farer op som en Tyr for etrødt Klæde, raser og slaar i Blinde som en Gal — saa undrer vi os saare.

Nogle siger, det er ondt for Tænder — det er muligt, i hvert Fald forstaar vi heller ikke, hvorfor vi skal have ondt for Tænder. Tænderne er dog saa gode at bide med, naar vi engang har faaet dem. Og bide skal vi allesammen, Brødet i det mindste.

Alt dette fører imidlertid langt bort fra Pentolaccia, og for at knytte Traaden igen maa det bemærkes, at bide sit Brød det kunde han, han spiste og drak og blev fed som en Præst. Hans Kone, Venera, sørgede for, at der altid var noget paa Panden og Ild under den, men siden der er Tale om Panden, saa var det for Resten netop den, hun og Landsby-doktoren Liborio sørgede bedst for, vel at mærke, det var rigtignok Gemalens Pande, og derfor var det, Folk kaldte ham »Pentolaccia«, et Navn, der paa en mere betegnende end venskabelig Maade hentyder til en velnæret Bug og et prydet Hoved.

Men til Historien:

Venera vilde han nu engang have til Kone, og det uagtet hun hverken havde Gods ellerGuld, saa hun selv maatte slide som et Asen for at faa Føden. Hans Moder, det gamle Skind, havde da ogsaa sagt til ham: »Du skal blive fra Venera, hun ugler sig ud med brogede Tørklæder og viser sine Smalben, naar hun gaar tværs over Gaden — det er ingen Kone for dig.« Og vi ved jo nok, at de Gamle for-staar sig bedst paa den Slags Ting, og skal det gaa os godt, maa vi tage efter dem.

Men det gjorde han nu ikke, han vilde have hende; de sorte Øjne, der kiggede saa dristigt frem over Tørklædet og havde Bud efter en, der vilde bide paa, kunde han ikke modstaa, og saa tog han hende uden at høre paa sin Moder, hun maatte naturligvis ud af Huset, hvor hun havde ført Tøjlerne i tredive Aar, for Svigermoder i Huset, det er jo en gammel Historie, det gaar ikke, saa kan man lige saa gerne sætte to uvorne Muldyr ved samme Krybbe.

Svigerdatteren sørgede for, at den Gamle kom paa Døren, hvormeget hun end strittede imod, og den Gamle maatte tage til Takke med en Smule Hytte ude i Marken, ja, den Unge gjorde endogsaa Ophævelser, hver

Ganghendes Mand skulde ud med den Smule Husleje, der var at betale for Hytten.

Saa blev den Gamle syg, og Sønnen hørte, at hun skulde have den sidste Olie, han skyndte sig ud til Huset, men kom for sent til at faa hendes Velsignelse og høre det sidste Ord fra hendes Læber, der allerede var stivnede i Dødskampen; hun laa ganske stille i den halvmørke Rønne og saa paa ham med sine store, bebrejdende Øjne, som havde hun saa meget at sige ham, som hun ikke formaaede at faa sagt. —

Det var sørgeligt at se.

Thi den, der ikke ærer sine Forældre, ham gaar det ilde i Verden.

Stakkels Gamle! hun døde af Sorg over den Kone, som hendes Søn havde faaet, og godt var det paa en Maade, at Vorherre forbarmede sig over hende og tog hende bort fra denne onde Verden med samt alt det Nag, hun bar til Svigerdatteren, og de tunge Anelser om den Sorg, hun vilde bringe over hendes kære Søn.

Næppe følte Svigerdatteren sig som Herre i Huset, før hun rigtig tog Fart med Tøjlerne om Nakken, og hun tillod sig saadanne Fri-heder, at hendes Mand aldrig blev kaldt ved andet end det ommeldte Tilnavn. Det kunde jo ikke undgaas, at han fik noget at høre, men naar han klagede sin Nød til Konen, sagde hun blot: »Tror du det?«, og naturligvis troede han det ikke. Saa lod han sig nøje med det-Stakkels Fyr! Han var nu engang saa sølle, og der var da heller ingen, der kunde lide Skade ved det. Selv om han havde set det med sine egne Øjne, vilde han have svoret paa, at det var Usandhed. Eller var det maaske Moderens Forbandelse, der virkede, saa han ikke mere brød sig om Venera. Han saa hende for Resten kun Lørdag Aften, om Hverdagen arbejdede han i Marken; hun var gnaven og uvenlig imod ham, og han brød sig ikke mere om hende; derfor gik det vel, som det i Reglen gør; naar der er noget, som vi ikke selv bryder os om, kan vi aldrig tænke os, at der kan være andre, der sætter Pris paa det, og det er lige meget, om det er det ene eller det andet. Jeg tror ikke, man kunde have banket Skinsyge ind i Hovedet paa ham med en Forhammer, og naar Konen vilde have det, hentede han Doktoren lige saa tidt, det skulde

være.Og Doktoren, det var netop Liborio.

Dr. Liborio var jo ogsaa i Kompagni med ham om noget Jord, og de havde en tredive Stykker Faar sammen, de havde forpagtet. Græsgange sammen i Nabolaget, og Doktoren gik i Kavtion for ham, naar det kneb. Pento-laccia bragte ham de første Bønner og Ærter fra Marken, kløvede Brænde til hans Køkken og pressede Druer for ham; paa den anden Side savnede han aldrig noget, hverken Korn, Vin eller Olie, og hans Kone, rød og hvid som et Æble, stadsede sig med de fineste Sko og Silketørklæder.

Doktoren tog ikke noget for Recepterne og stod endogsaa Fadder til et af Børnene.

I det hele taget, de var som én Familie; Doktoren sagde du til ham, og Pentolaccia var

stolt og gjorde alt for at holde det smukke

»

Forhold vedlige; han havde jo ogsaa sin Forfængelighed, det Skind; kort sagt, de var fornøjede alle sammen, og deraf kan man se, at Fanden ikke altid er saa sort, som de maler ham.

Men saa revnede det hele — lige med ét, Og det kom sig saadan:f

Pentolaccia laa og snuede bag ved et Gærde ved Vespertid ude i Brakmarken, medens de andre Arbejdere uden at tænke paa ham sad og smaasnakkede om ham og hans Kone. — Naa, der er jo ikke andet at sige end det gode, gamle Ord »Luk din Dør, naar du spiser, og se dig først om, naar du har noget at fortælle.«

Det var nu Fanden, som var paa Spil og pirkede ved den sovende Pentolaccia, saa han vaagnede og hørte om de fæle Ting, der blev sagt om ham.

»Det er nogle nydelige Horn, den gode Pentolaccia løber rundt med, og det kan nok være, at han lever højt paa Doktorens Pung« —

»Naa ja, fed bliver han i hvert Tilfælde ved det.«

Det bed — som en gal Hund bider. Han sprang op og styrtede af Sted uden at sandse eller se — alt flød sammen for hans Øjne, rødt i rødt, som af Blod.

Hjemme i Døren mødte han Doktoren, der kom ud rolig og fornøjet som sædvanlig, viftende sig med sin Straahat.

»Hører du,« sagde han, »du — ser jeg digen eneste Gang til i mit Hus, ved den levende Gud, jeg slaar dig ihjel.«

Doktoren saa paa ham, som om han havde talt Arabisk — han troede, det Nvar Varmen, der var steget ham til Hovedet. At Pentolaccia pludselig skulde være bleven skinsyg, det faldt ham aldrig et Øjeblik ind. Nu havde han jo saalænge kendt ham som et Mønster paa en Ægtemand, der som ingen forstod at lukke Øjnene paa de rigtige Steder.

»Hvad er der i Vejen med dig i Dag?« spurgte han.

»Jeg siger: hvis jeg ser dig mere i mit Hus, ved den levende Gud, jeg slaar dig ihjel.«

Dr. Liborio trak paa Skuldrene og gik smilende bort, men Pentolaccia gik ind i Huset, saa stift paa sin Kone og sagde med Eftertryk:

»Hvis jeg træffer den Fyr mere her i Huset, ved den levende Gud, det gaar ham galt.«

Venera satte Hænderne i Siden, skreg op og brugte Mund, men han stod og nikkede, med Hovedet vendt mod Muren som en Okse, der er stukken af en Bremse og har mistet Forstanden; Børnene skreg, de var ikke vant

12.

til saadanne Scener. Saa tog Venera Stænge-Stangen fra Husdøren og jog ham udenfor, i sit Hus var hun Herre, sagde hun, og hun gjorde, som hende lystede.

Pentolaccia kunde ikke arbejde mere i Brakmarken, han tænkte stadig paa det samme, han gik og saa ud, saa man kunde blive bange for ham, og Folk kendte ham slet ikke igen. Før det blev Aften, det var en Lørdag, kastede han Hakken i F'uren og gik hjemad uden at faa sin Ugeløn gjort op. Da han kom hjem uden Penge, gav Konen sig til at skælde ham ud, fordi han kom, før han plejede, hun brugte Mund igen og vilde jage ham ned paa Torvet efter saltede Sild; hun havde ondt i Halsen, sagde hun. Men han vilde ikke gaa ud af Køkkenet. Den mindste tog han paa Skødet, det lille Skind turde ikke røre sig og sad og smaagræd med Øjnene hæftede paa Faderens underlige Ansigt. Venera var arrig, og .den sorte Høne kaglede paa Trappen — der var Uvejr i Luften.

Doktoren plejede at komme, naar han var færdig med sin Runde hos sine Patienter, før han gik paa Kroen for at faa et Slag Kort, og Venera havde udtrykkelig bedt ham kommeden Aften for at føle hendes Puls; hun havde haft Feber hele Dagen og ondt i Halsen.

Pentolaccia stod paa Post . . . Da han hørte Doktorens Skridt i den stille Gade og saa ham komme, træt efter Sygebesøgene og pustende af Varme, viftende sig med sin gule Straahat, tog han Stænge-Stangen, som Konen havde truet ham med, og stillede sig bag Døren. Til alt Uheld var Venera gaaet ud i Køkkenet for at lægge Brænde under Kedlen, der snurrede over Ilden, og da Doktoren satte Foden paa Dørtrinet, lod Pentolaccia Stangen falde dumpt og tungt paa hans Hoved med saadan Kraft, at han styrtede opn som en Okse og var død med det samme uden Læge og Medicin eller andet Tilbehør.

Saaledes gik det til, at Pentolaccia endte i Tugthuset.

12*

FLUGTEN TIL ÆGYPTEN.

Cjramle Onkel Hans kan en Historie, han fortæller den ikke gerne, og der staar store Taarer i hans smaa plirrende Øjne, naar han fortæller den, kort og sørgelig som den er.

Det var ved Paasketid, der var stillet et Teater op paa Kirkepladsen, dækket af Myrtegrene og Egeløv, smykket med Blade og Frugter af Oliven — alt, hvad smykke kunde. Teatret var jo rejst til Guds Ære, og der skulde spilles fromme Skuespil, saa enhver gav og gav gerne det lidet, han kunde, for at smykke.

Det kneb ganske vist for den gamle Husmand »Onkel Memmu«, som de kaldte ham, for Degnen gik uden videre ind i hans Have og huggede løs paa Buske og Træer, saa hvert Øksehug ligesom ramte den Gamle selv. Tilsidst kunde han ikke dy sig, men raabte af sine Lungers fulde Kraft: »Mester Calogero, er I enKristensjæl og døbt efter Ritualet — hvor kan I nænne at hugge saa ubarmhjertig løs paa de stakkels Oliventræer.« .

Onkel Memmus Kone stod ogsaa med Taarer i Øjnene og saa til, men hun vilde dog prøve paa at trøste sin Mand, og saa sagde hun, at det maatte saa være, for Grenene skulde bruges til Paaskeskuespillet til Guds Ære, og saa vilde Gud give gode Tider for Landmanden, og det trængte de haardt til, for Afgrøden paa Marken stod og sygnede af Mangel paa Væde.

Og de trængte til Regn, trængte saa haardt, de stakkels, grøngule Vækster saa ud som syge Børn, midt i den hvide, stenhaarde Jord, der ligesom fortærede dem, det gjorde en ligefrem ondt at se paa al den Elendighed.

Men gamle Memmu snærrede: det er

Præsten, vi kender ham, naar han bare kan skrabe gratis Brænde sammen til Vinter — og Penge med — det er det eneste, det kommer an paa for ham.

Og sandt var det. Præsten — Angelino hed han — havde slidt som en før Karl i en Uge eller mere, Degnen havde hjulpet ham, dehavde gravet, drevet Bjælker ned, hængt Lamper op og pyntet op med, hvad de kunde faa fat paa. Hos Gaardmanden Nunzio, der lige havde holdt Bryllup, havde de laant et Sengeomhæng, splinter nyt var det, og det havde de hængt op som Baggrunds Drapperi, det saa helt pragtfuldt ud, behængt med kulørte Lamper.

Det var »Flugten til Ægypten«, der skulde spilles. Mester Nanni skulde være den hellige Jomfru, han var klejn af Vækst og havde ladet sig rage glat over hele Ansigtet Jesusbarnet — det var Naboens lille Dreng — holdt han i sine Arme, og til Røverne, der kom efter dem, sagde han med klar Stemme: »Dette er Kød af mit Kød.«

Virkningen var umaadelig, og Tilskuerne korsede sig og raabte i Munden • paa hverandre: »Se i Naade til os hellige Jomfru

Maria.«

Saa kom Røverne, det var Janu og Cola, de havde store Skæg af Lammeskind og saa fæle ud, de vilde have fat paa Jesusbarnet for at bringe det til den slemme Herodes.

Præsten havde ikke taget fejl, da han gav de to Røvernes Roller, det var rigtig to hjerte-f

løse Kammerater, og det Navn »Røverne« beholdt de da ogsaa bagefter. Særlig Janu, han maatte finde sig i, at hans Nabo Pinto under en Proces om et Figentræ længe efter regalerede ham med Røveren fra »Flugten , til Ægypten«.

Præsten var Sufflør, han stod med Bogen og hviskede bag ved Familien Nunzios allerhelligste: — »Forgæves Kvinde — forgæves dine Bønner — jeg kender Naade ej og ej Medlidenhed — jeg kender . . . Janu det er dig —«; men de to Skurke var endogsaa saa forhærdede, at de rent havde glemt deres Roller, og alt det, den hellige Jomfru bad og tiggede dem — de stod stumme og svarede ikke et Muk.

Tilskuerne mumlede: »Se bare Nanni, det er, fordi han skal være den hellige Jomfru, han lader saa blid og fredsommelig — jo jo, den Fyr kender vi, ellers har han ikke langt til Kniven han.«

Saa kom Tømmermanden, den hellige Josef, frem paa Scenen med langt Skæg af Bomuld og Hør — han søgte sin Trolovede og Jesusbarnet og vankede rundt i »Skoven«, der naaede ham til Brystet.Det gærede i Mængden, Røverne, den hellige Jomfru og Tømmermanden kunde have faaet fat i hverandre bare ved at strække en Arm ud — men saadan skulde det nu ikke være, for det stod i deres Roller, at de ikke kunde faa fat i hverandre — det var det hellige Mirakel. For kunde Røverne have faaet fat i Jomfru Maria og Tømmermanden, saa skulde de nok

have gjort kort Proces med dem og med Jesusbarnet ogsaa — ja Gud hjælpe os for det.

Der var en Kone — hun hed Filippa — hendes Mand var deporteret for Drab, han havde slaaet en Nabo ihjel med en Spade, fordi han stjal Figener fra ham — hvor hun græd, det Skind, men hun vidste jo ogsaa, hvad det var; ligesaadan som Røverne deroppe rendte efter stakkels Josef, saadan havde Gens-darmerne rendt efter hendes Mand, som Hunde efter en Hare. Hvor det stod livagtig for hende altsammen nu. Hun huskede saa tydelig deroppe i Vignen, hvor han kom med Politiet i Hælene: »Giv mig en Slurk Vand, Filippa,, nu kan jeg ikke mere.«

Saa bandt de ham, ligesom Vorherre i Gethsemane, og spærrede ham inde i et Bur,saalænge Processen stod paa. Hun kunde endnu se ham staa der med sin Hue i Haanden og sit graanede, uredte Haar, med Blikket vendt mod de Edsvorne og Vidnerne og spændt Opmærksomhed malet i sit voksgule Ansigt, der bar Præget afMaaneder tilbragte i Fængslets Indelukke.

Saa sendte de ham bort, langt bort over det salte Vand, ham, der aldrig havde været paa Vandet i sine Dage — med Bylten paa Nakken, bunden til de andre Straffefanger som Løg paa en Snor.

Hun huskede, hvor han vendte Hovedet og sendte hende det sidste, allersidste Blik, stirrede efter hende, til hun var ude af Syne. — Aldrig mere skulde de ses — derovre fra kommer ingen tilbage igen — og man havde da aldrig hørt fra ham siden.

»Du alene ved, hvor han er, du Sorgens Moder,« mumlede den stakkels Enke — hvis Mand maaske endnu var i Live — og hun sank paa Knæ og bad for den arme Stakkel, som hun syntes, hun saa langt ude i det store Mørke.

Jo, hun kunde rigtignok tale med om den Angst og Skræk, som den hellige Jomfru maatteudstaa, naar Røverne lagde Haanden paa Tømmermanden Josef.

»Pas nu paa,« raabte Præsten, »nu kommer Patriarkens Møde med Røverne.«

Den gejstlige Mand tørrede Sveden af sin Pande, og Slagteren Trippa dundrede løs paa den store Tromme — bum! bum! bum! saa alle Mennesker kunde forstaa, at nu gik Røverne løs paa Patriarken Josef.

Fruentimmerne skreg, og Folk samlede Sten op fra Jorden og brølede til Janu og Cola: »Lad Patriarken være, Slyngler, eller vi knuser Jeres Hoveder med Sten« —

Nunzio bad for sit Sengeomhæng : — »lad være med at rive det itu« — og Præsten stak Hovedet ud bag Gardinet, Skægget var otte Dage gammelt i hans Ansigt, og han slog om sig med Arme og Ben.

»Stille Børn, stille! lad dem bare blive ved, det skal være saadan i Stykket.«

Han havde selv skrevet Stykket, og godt var det, han havde selv fundet paa det altsammen — for klog var Præsten Angelino, men den kære Herre Frelser selv kunde han have korsfæstet med sine egne Hænder enf

Gang til for at faa tre Tari for en Messe — det var nu hans Svaghed.

Der gik mange Historier om det. Stakkels gamle Rocco, ham med de fem Sønner, fik han puttet i Jorden uden Spor af rigtig Begravelse, bare fordi der ingen Penge var til at betale med.

Saa var der Menico — ham havde han smidt ud af Huset, der laa paa Kirkens Jord, fordi den Gamle ikke kunde betale Grundskatten, to Tari, det var det hele.

Det havde Menico aldrig troet skulde blive Enden paa det — Huset var jo hans, han var stolt af det og havde bygget det med egne Hænder, Sten paa Sten, det var saa rart at bo i sit eget Hus.

Og at Præsten vilde tage det for Grundskatten, det havde han aldrig kunnet'tro. To elendige Tari — hvad er to Tari om Aaret? Sandt nok, det kan være haardt nok at skaffe dem begge paa én Gang, og som Præsten sagde: Broder, mig smerter det,

men det er ikke mit, det er Kirkens Gods. — Aa Gud hjælpe det.

Det var ogsaa Degnen Calogeros Ord: »Tjen Alteret, og Alteret vil give dig Brød.«Tjene Alteret, ja han kunde sagtens Degnen, der rev han i Klokkestrengen, saa Kirkeklokkerne ringede Dommedag ind, medens Slagteren Trippa slog paa den store Tromme, og Fruentimmerne skreg i Kor: »Et Mirakel, et Mirakel. Vorherre gør et Under for os.«

* *

*

Det var bare Begyndelsen, men det bliver meget meget værre — nu kommer gamle Onkel Hans netop til det Punkt i Historien, hvor det skrækkelige sker, og hans sparsomme Haar er lige ved at rejse sig som Børster paa hans Hoved, siger han; det er saa uhyggeligt og uforstaaeligt.

Netop et helt Aar efter paa den selv samme Tid Aftenen før Langfredag mødtes Nanni og Cola igen paa det samme Sted, hvor de havde spillet i »Flugten til Ægypten«. Maanen skinnede, og det var klart som ved Dag.

Nanni stod paa Vagt, trykket op ad Kirke-muren. Han vilde se, hvem det var, der kom hos Enken Venera, for der kom nogen, naar han var borte, han havde tidt lagt Mærke til, hvor hun var ophidset og urolig, naar han uventet kom til hende, og Døren til Gaarden havde han hørt gaa.

»Hvem har været her,« spurgte han saa. »Du gør bedst i at fortælle det hele, er du ked af mig, gaar jeg, saa tag hvem du har Lyst til, men Horn vil jeg ikke have, for-staar du.«

Men Venera svor paa, at der ingen var, svor ved sin afdøde Mands Sjæl og kaldte Jesus Kristus og Madonna til Vidne — deres Billeder hang over Væggen i den lille Stue — og hun foldede sine Hænder og kyssede det blaa Bomulds Skørt, som hun havde laant Nanni, da han spillede den hellige Jomfru — det var nu en Helligdom i Huset.

»Tænk vel paa, hvad du siger, Venera,« sagde han. Han vidste godt, at Venera var bleven forelsket i Cola, det stammede fra den Gang, Cola var Røver og havde Lammeskinds Skæg i »Flugten til Ægypten«.

»Naa,« tænkte han, »jeg passer paa somen Kat paa Musen, jeg vil se det hele med mine egne Øjne, de lyver ikke.«

Men Enken varskoede den anden. »Pas paa Nanni, han aner Uraad, han holder Øje med mig og sniger sig rundt om Huset til enhver Tid.«

Cola havde sin gamle Moder at sørge for, og derfor turde han ikke vove sig til Venera, efter at han havde faaet dette at vide. Tre Dage dyede han sig, men saa kom Djævelen og fristede ham, medens Maanens Straaler trængte ind gennem Revner og Sprækker til ham i hans Seng, og Djævelen viste ham den øde, stille Gade og Enkens Dør paa Hjørnet derovre lige over for Kirketaarnet.

Saa var det, han gik.

Nanni stod paa Vagt, trykket op ad Kirkemuren, ganske alene, medens Maanen kastede sit blege Skær over den tavse, stille Gade — det var saa tyst, at man kunde høre Kirkeuhret i Viagrande slaa Kvarterslag i det Fjerne, og gennem Nattens Stilhed lød Fodtrin fra herreløse Hunde, der snagede i Affaldsdyngerne efter Føde.

Med et hørte Nanni sagte snigende Fodtrin langs Murene, de standsede ved Veneras

T3Dør, han hørte en svag Banken et — to, saa igen hurtigere og lettere, ligesom Banken af et ventende attraafuldt Hjerte. Saa gik Døren op, ganske ganske langsomt, to Skygger sneg sig mod hinanden, mørke og tavse, saa faldt der et Skud, et skarpt knaldende Skud.

Cola faldt — i Jesu Navn — Mord!

Ingen havde hørt eller set noget, de var bange for Politiet, selv Enken Venera sagde, hun havde sovet, da det skete.

Kun Cola's Moder, der hørte Skuddet og følte Kuglen gennem sit eget bankende Bryst, styrtede til og greb

Sønnen i sine Arme. — »Min Søn, min Søn! Aa Gud! Aa Gud!«

Saa kom Naboerne til med Lys, og kun én Dør forblev lukket, det var Enkens, og forgæves slog og dundrede den fortvivlede Moder paa denne Dør. »Forbryderske, du har dræbt min Søn!« Men ingen svarede.

❖ ❖

❖

Ved den saarede Mands Seng knælte den stakkels Moder og bad og bad til Gud, medens hun vred sine foldede Hænder og vendte sine taarefyldte Øjne mod Himlen som i Vanvid.»Min Søn, min Søn! Aa Gud! Aa Gud!«

Det var en tung Prøvelse, Vorherre sendte hende paa selve den hellige Langfredag, medens Processionen skred forbi, Trommen lød, og Præsten bar Frelserens Tornekrone paa Hovedet.

Hvor var der mørkt i Huset, og dog gennem den aabne Dør skinnede Solen, og Afgrøden smilede i Solskinnet.

Ja, det Aar var det ikke nødvendigt at bede Vorherre om gode Tider for Landmanden, for Vejret var, som det skulde være, og Præsten fik Lov at spæge sig i Fred i sin Ensomhed.

Degnen blev sat paa Porten efter alle Kunstens Regler, da han kom for at faa Træ og Grene til at pynte op med til Paaskeskuespillet, som han sagde.

Kun hos den stakkels, gamle Moder var der Sorg og Elende, alle andre var glade — kun hos hende var der Sorg.

Der laa hun paa Gulvet som en Byldt af Klæder ved den usle, fattige Seng, næppe mægtig sig selv, med det graa, pjuskede Haar over Pande og Øjne.

Hun saa intet — intet andet end Sønnens halvbrustne Øjne og fordrejede Træk —

13*mærkede intet til Folk, der trængte sig sammen i Stuen for at se.

Doktoren kom og den kloge Kone Moer Barbara. Sine sidste tre Tari gav den arme Kone Præsten Angelino for en Messe.

Men Doktoren rystede paa Hovedet — her var ikke noget at gøre.

Og Naboerskerne mente, at heller ikke Angelinos Messe kunde nytte. Nej, skulde det hjælpe, maatte man have fat i noget indviet Bomuld fra Eneboeren Fra Sanzio og saa en Vokskerte fra den hellige Frue i Valverda, den var ufejlbarlig.

Og saa laa han der, den stakkels, saarede Mand med den indviede Bomuld paa sit Bryst, med Skinnet af den hellige Kerte spredt over sit blege Ansigt og sine Øjne vidt aabne, han prøvede at smile til sin Moder, for at hun skulde tro, at den indviede Bomuld virkelig hjalp.

Og saa nikkede han svagt med Hovedet og smilede igen med det vemodsfulde Smil, der spiller svagt om en Døendes Læber, naar han vil sige, at han har det godt, rigtig godt.

Doktoren sagde rigtignok, at han levede ikke Natten over.Og Præsten, der var bange for, at hans Varer skulde komme i Miskredit, gik rundt til Folk og sagde, at Tro maatte der til, for at Gud skulde gøre Undere, uden Tro hjalp det altsammen ikke, det var Vand paa en Gaas, sagde han. Helgene, Relikvier og indviet Bomuld, det er godt altsammen, saare godt, men Tro maa der til.

Og den stakkels, gamle Moder, hun havde da Tro, og hun talte til den hellige Jomfru og Helgene, ja til Vorherre, som til sine Lige, og hviskede til det hellige Lys: »Aa Gud — Gud, vær miskundelig, lad mig beholde min Søn.«

Og Sønnen saa paa hende og lyttede og smilede svagt og bøjede sit Hovede: det skal nok hjælpe.

Alle Folk i Byen havde travlt med Drabet — de »satte« paa det i Tallotteriet, men Enken Venera var den eneste, der havde Held med sig, hun kunde endogsaa have vundet en »Terne«, hvis hun havde »sat« paa Blodet ogsaa, det havde hun ikke gjort, men en Blodpøl var der netop paa det Sted, hvor Teatret havde staaet og stakkels Cola spillede Røvereft.

Han havde lige haft Kræfter til at slæbe sig derhen, og der var han falden.Alligevel maatte Enken Venera rejse fra Byen, der var ingen, der vilde købe Brød hos hende, og hun blev udelukket fra den hellige Nadver.

Nanni strejfede fredløs rundt i Marker og Kløfter, og da Vinteren kom med Kulde og Hunger, tog de ham, medens han ventede paa en Dreng, der skulde bringe ham en Bid Brød i al Hemmelighed.

Han kom for Retten, og de sendte ham over det salte Vand ligesom Filippas Mand. Bare han dog aldrig havde spillet den hellige Jomfru og baaret Enken Veneras Skørter i »Flugten til Ægypten«.

Derfra stammede hele Ulykken.

f

J

\

3 .ands oy • Mlior'#

vu